

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös

VOIMASSA: 1.1.2027 – 31.12.2030

HYVÄKSYJÄ: ITÄ-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEEN ALUEVALTUUSTO

Sisällys

JOHDANTO	4
1 KESKEISET LINJAUKSET	5
1.1 Painopisteet ja strategiset päämäärät	5
1.2 Tarpeen, määrän ja laadun määrittelevä	7
1.3 Tuottamistavan valinta	8
1.4 Tuottamisen ohjaus ja valvonta	10
1.5 Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät	11
1.6 Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa	13
1.7 Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa	13
2 PÄÄTTYVÄN PALVELUTASOKAUDEN ARVIOINTI	14
2.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta	15
2.2 Pelastustoiminta	16
2.3 Pelastustoimen suunnitelmat	18
2.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	19
2.5 Väestönsuojeluun varautuminen	20
3 RISKIANALYYSIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	22
4 PALVELUTASOA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET PALVELUITTAIN	26
4.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta	26
4.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä	29
4.1.2 Palontutkinta	37
4.1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä	40
4.1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta	50
4.1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen varmistaminen	52
4.1.6 Valvonta	53
4.1.7 Valmiuden tarkastaminen	64
4.1.8 Muut onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät tehtävät, esimerkiksi kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvontatoiminta)	65

4.2	Pelastustoiminta ja siihen varautuminen	66
4.2.1	Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä	68
4.2.2	Pelastustoiminta	70
4.2.3	Pelastustoiminnan johtaminen	97
4.2.4	Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta	100
4.2.5	Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille	101
4.2.6	Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon	102
4.3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	103
4.3.1	Hälytysohje	103
4.3.2	Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnittelu	105
4.3.3	Yhteistyösuunnitelmat	107
4.3.4	Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat	108
4.3.5	Eriyistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat	110
4.3.6	Muut pelastustoimen suunnitelmat (ei asetuksen edellyttämät)	111
4.4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	111
4.4.1	Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa	111
4.4.2	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen	112
4.4.3	Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset	114
4.4.4	Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus	114
4.5	Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen	115
4.5.1	Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu	115
4.5.2	Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen	117
4.5.3	Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio	119
4.5.4	Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen	119

4.5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve	120
4.5.6 Poikkeusolojen johtamisjärjestelmien varmistaminen	121
4.5.7 Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö	122
4.5.8 Muut palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät)	123
5 KEHITTÄMISSUUNNITELMA	124
LIITTEET	127

JOHDANTO

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen järjestämisestä Itä-Uudenmaan alueella. Toimialueeseen kuuluvat Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Porvoon, Pukkilan ja Sipoon kuntien alueet. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 6 §:n mukaisesti hyvinvointialueen aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Päätos on voimassa määräajan.

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on otettava huomioon kansallisesti merkitävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautuminen.

Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet ja sisäministeriön toimenpidesuosituksukset, joita ministeriö voi antaa vuosittaisissa hyvinvointialueneuvotteluissa sekä Aluehallintoviraston antamat vuosittaiset asiantuntija-arviot palveluiden toteutumisesta. Hyvinvointialueen on tehtävä uusi palvelutasopäätös, jos uhkat, riskit tai pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 8 §:ssä tarkoitettujen valtioneuvoston vahvistamien strategisten tavoitteiden muuttuvat oleellisesti.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös on laadittu sisäministeriön asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022 mukaisesti. Valmisteluvaiheessa palvelutasopäätöksestä on pyydetty lausunto Lupa- ja valvontavirastolta (entinen Aluehallintovirasto).

Pelastuslaitoksen palvelutuotannon toteutumista ohjaavat pelastustoimen arvot:
"Turvallinen ja kriisinkestävä Suomi – yhteistyössä: inhimillisesti, ammatillisesti, luotettavasti".

Palvelutasopäätöksessä kuvatut palvelut toteutetaan pelastuslaitoksen toimialueella arvojen mukaisesti yhdenvertaisin suunnitteluperustein tarjoten asiakkaalle parasta mahdollista palvelua resurssien puitteissa. Pelastuslaitoksen palvelut kuuluvat kaikille yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti. Pelastuslaitoksen palvelut toteutetaan yhden palvelualueen periaatteella. Palveluita ei ole jaoteltu maantieteellisiin palvelualueisiin. Asiakkaalle tarjotaan tarkoituksenmukaista palvelua riippumatta siitä, missä hän itse asuu tai tarvitsee apua. Esihenkilötoiminta ja pelastuslaitoksen sisäinen toimintaohjeistus on avainasemassa siinä, että henkilöstön osaaminen, toimintamallit ja prosessit ovat yhdenmukaisia koko toimialueella. Resurssien kokonaismitoitus, pelastustoiminnassa käytettävä kalusto sekä erityisosaaminen ja erityiskalusto suunnitellaan koko toimialueen kattavana yhtenä kokonaisuutena.

Palvelutasopäätös on voimassa 1.1.2027 – 31.12.2030.

1 KESKEISET LINJAUKSET

1.1 Painopisteet ja strategiset päämäärät

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen toiminnan painopisteiden ja sekä strategisten päämäärien määrittely pohjautuu pelastustoimen valtakunnallisiin strategisiin tavoitteisiin. Pelastustoimen järjestämiselle on määritelty seuraavat valtakunnalliset strategiset tavoitteet vuosille 2023–2026:

1. Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.
2. Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa.
3. Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperustaisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti.
4. Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna.
5. Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa.
6. Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin.
7. Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan.
8. Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta.
9. Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä.

Pelastustoimen strategia päivittyy palvelutasopäätöskauden aikana.

Hyvinvointialuestrategian 2026 – 2029 tärkeimmät tavoitteet tulevina vuosina ovat varmistaa toimivat palvelut alueella ja säilyttää itsenäinen asema. Vastuullisella taloudenpidolla ja toimintoja kehittämällä varmistetaan laadukkaat lakisääteiset, asiakaslähtöiset, yhdenvertaiset, vaikuttavat ja kansalliskieliset palvelut myös tulevaisuudessa.

Hyvinvointistrategiassa visioksi on määritelty vastuullinen, ihmislähtöinen, yhdenvertainen, osallistuva ja kehittyvä organisaatio. Visio jakautuu viiteen vahvaan toimintaa ohjaavaan tavoitteeseen:

- Itä-Uusimaa on turvallinen hyvinvointialue, joka huolehtii varautumisesta ja tarjoaa palvelua asiakaslähtöisesti ja yhdenvertaisesti kansalliskielillä.
- Taloutemme on vakaa ja tasapainossa. Toimintamme on sosiaalisesti kestävä.
- Tuotamme palvelumme vaikuttavasti ja digitaalisuutta sekä ennaltaehkäisyä vahvistaen.
- Hyvinvointialueemme on houkutteleva työnantaja. Panostamme henkilöstön osaamiseen, hyvinvointiin, ammattitaitoiseen johtamiseen ja hyviin työyhteisötaitoihin. Toimimme avoimesti ja osallistavasti.
- Toimimme monituottajamallin mukaisesti. Yhteistyö on sujuvaa kuntien, palveluntuottajien, järjestöjen ja HUS-yhtymän kanssa. Edistämme yhdessä HUS-yhtymän kanssa Itä-Uudenmaan hyvinvointikeskuksen ja sairaalan yhteistä rakennushanketta.

Pelastuslaitoksen toiminnassa korostuu alueen kokonaisturvallisuuden ylläpito: riskien ennakointi, ennaltaehkäisevään työhön panostaminen, häiriötilanteisiin varautuminen ja suorituskykyinen onnettomuuksiin vastaaminen. Pelastuslaitoksen toimintaa ylläpidetään ja kehitetään koko toimialueen tarpeet ja olosuhteet huomioiden. Pelastuslaitoksen toiminnassa ei ole kuntarajoja. Tässä palvelutasopäätöksessä esitetyt pelastuslaitoksen palvelutuotannon linjaukset konkretisoituvat hyvinvointialueen strategian mukaisesti turvallisuutta parantavana, ennaltaehkäisevänä ja yhteistyöhön perustuvana toimintana. Palvelutuotannon käytännön tuottamisessa korostuu asiakaslähtöisyys, kustannustehokkuus sekä henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi.

Uudenmaan pelastuslaitokset (Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset eli HIKLU-pelastuslaitokset) tekevät tiivistä yhteistyötä. Yhteistoiminta perustuu yhteistoimintasopimukseen ja sitä ohjaavat pelastuslaitosten pelastusjohtajat. Yhteistoimintaa ohjaavat avaintavoitteet ovat:

1. asiakaspalvelun yhtenäistäminen Uudenmaan alueella,
2. suuronnettomuuksiin ja vaativiin johtamistilanteisiin liittyvän suorituskyvyn parantaminen, - tilanne- ja johtokeskustoiminnan kehittäminen
3. palvelutasopäätöksen mukaisen tason saavuttaminen ja
4. työhyvinvoinnin kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä,
5. poikkeusoloihin ja vakaviin häiriötilanteisiin varautumisen kehittäminen muuttuneessa toimintaympäristössä.
 - rauniopelastamisen suorituskyvyn kasvattaminen
 - NATO-jäsenyyden mukanaan tuomat mahdolliset kehittämistarpeet

Pelastustoimi on keskeinen turvallisuusviranomaisen sisäisen turvallisuuden varmistamisessa. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, muiden sisäisen turvallisuuden viranomaisten kanssa, on ensivaste monissa uhissa aina arkipäivän onnettomuuksista vakaviin turvallisuusuhkiin ja poikkeusoloihin. Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2025 (Valtioneuvosto 11.9.2025) määrittää keskeiset sisäisen turvallisuuden painopisteet. Suomen sisäisen turvallisuuden politiikan tärkeimpänä päämääränä on varmistaa, että Suomi on luottamuksen yhteiskunta, jossa toteutuvat turvallisuus ja oikeudenmukaisuus kaikissa oloissa. Sisäisen turvallisuuden selonteossa painopisteiksi ja tavoitteiksi on määriteltä:

- Vakava nuoriso- ja jengirikollisuus eivät saa kasvusijaa yhteiskunnassa
- Panostetaan järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden torjuntaan
- Hallitaan väkivaltaisten ääriliikkeiden ja terrorismin uhka
- Torjutaan laitonta ja laajamittaista maahantuloa sekä hybrdivaikuttamista rajoilla
- Suojataan luottamusyhteiskuntaa informaatiovaikuttamiselta
- Torjutaan vieraiden valtioiden vakoilutoiminnan uhat
- Suojataan kriittistä infrastruktuuria
- Suojataan siviiliväestöä tehokkaasti laajoissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta antaa osaltaan perusteita tässä palvelutasopäätöksessä kuvatuille Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palveluille. Erityisesti siviiliväestönsuojaaminen ja kriittisen infrastruktuurin huomioiminen ovat vahvasti mukana pelastuslaitoksen palvelujen määrittelyssä. Turvallisuutta edistävät palvelut on oltava laadukkaita, tarkoituksenmukaisia

ja resursoituja. Pelastustoimen palvelut ovat Itä-Uudenmaan alueen sisäisen turvallisuuden edistämiseksi.

Edellä mainitut valtakunnalliset ja alueelliset pelastustoimea ohjaavat päämäärät ja strategiset linjaukset näkyvät myös Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastuualuekohtaisissa painopisteissä ja tavoitteissa palvelutasopäätöskaudella 2027-2030. Palvelukohtaiset painopisteet, palveluiden suunnittelu- perusteet ja kehittämistarpeet on kuvattu luvussa 4.

1.2 Tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos tuottaa pelastuslaissa sekä muussa lainsäädännössä hyvinvointialueen pelastustoimelle ja pelastusviranomaiselle säädetty tehtävät. Palvelujen järjestämisvastuussa oleva alue ei siten käytännössä voi itse päättää, mitä eri pelastuspalveluja alueella tuotetaan. Pelastuslaitoksen palvelut ja niihin vaadittavat resurssit on mitoitettu sellaisiksi, että palveluja voidaan tuottaa yhdenvertaisesti koko toimialueella.

Pelastuslaitos on toiminut alueellisesti vuodesta 2004 lähtien. Pelastuslaitoksen toimintaa, kalusto- ja tilajärjestelyitä, organisaatiota sekä toimintamenetelmiä on kehitetty siitä lähtien alueellisesti yhdenmukaisesti, järjestelmällisesti ja kokonaisvaltaisesti. Toimintaa kehitetään edelleen yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutokset huomioiden.

Tämä palvelutasopäätös perustuu Uudenmaan pelastuslaitoksien yhteiseen riskianalyysiin. Riskianalyysi ja siihen sisältyvä toimintaympäristöanalyysi johtopäätöksineen on huomioitu luvun 4 palvelutarpeiden määrittelyssä. Palveluiden tuottamistavat, resurssit ja tavoitteet vaihtelevat palveluittain. Palvelut tuotetaan laadukkaasti siten, että asiakas saa aina tarkoituksenmukaisinta palvelua. Lisäksi palvelu tuotetaan vaikuttavasti, säännösten mukaisesti ja kustannustehokkaasti.

Riskianalyysissa on määritetty valtakunnallisen pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti pelastustoimen alueet yhden neliökilometrin suuruisiin riskiruutuihin, joille on määritetty laskennallinen riskitaso. Laskennallinen riskitaso määräytyy regressiomallilla, joka ennustaa rakennuspalojen lukumäärää ruudussa sen asukasluvun, kerrosalan ja niiden yhteisvaikutuksen perusteella. Ruudut luokitellaan neljään riskiluokkaan laskennallisen riskitasonsa perusteella siten, että luokassa I riskitaso on korkein ja luokassa IV matalin. Pelastustoiminnan toimintavalmiudelle on asetettu vaatimuksia, jotka perustuvat riskiarvioon ja siihen sisältyvään riskiruutuaineistoon. Lähtökohta on, että pelastustoiminnan palvelut tuotetaan onnettomuustilanteessa säädetyissä tavoiteajoissa lähimmän ja tarkoituksenmukaisimman yksikön periaatteella.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on käytössä oma laatustandardi, jonka mukaisesti myös pelastuslaitos toimii. Laadulla tarkoitetaan palvelun kykyä täyttää sille asetetut vaatimukset ja siihen kohdistu-

vat odotukset. Laatutyö on jokapäiväistä työtä. Organisaation laatukulttuurilla on merkitys organisaation kehittymisen ja menestyksen kannalta. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen laatutyön kokonaisuuteen sisältyy:

- Itsearviointi
- Kehittämistehtävät
- Sisäiset ja ulkoiset auditoinnit
- Johdon katselmukset

Tuotettujen pelastustoiminnan palvelujen laatua arvioidaan kuitenkin laatustandardin laatumäärittelyjen lisäksi myös muilla eri tavoilla. Lähtökohtana palvelutuotannolle on se, että lakisääteiset tehtävät tuotetaan kansallisia säädöksiä, ohjeita ja hyvän hallintotavan vaatimuksia noudattaen. Laadunhallinnan keinovalikoimaan kuuluvat laatustandardin lisäksi muun muassa omavalvonta, poikkeamaraportointi, asiakastytyväisyyskyselyt sekä asiakaspalautekanavat. Laatutyöhön olennaisena elementtinä kuuluu myös se, että poikkeamat tunnistetaan, käsitellään ja korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytään havainnon merkittävyyden edellyttämällä tavalla.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelut tuotetaan suomeksi ja ruotsiksi.

1.3 Tuottamistavan valinta

Pelastuslain (379/2011) 27 § mukaiset hyvinvointialueelle kuuluvat pelastustoimen palvelut ja pelastuslaitoksen tehtävät tuottaa Itä-Uudenmaan pelastuslaitos. Lain 51 § mukaan pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä. Vapaaehtoistoimijoita ei voida kuitenkaan käyttää tehtävissä, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä, kuten viranomaistoimivaltuuksien käyttöä taikka tarkastus- tai valvontatoimintaa.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos tuottaa järjestämisvastuun mukaisia pelastustoimintaan kuuluvia palveluita päätoimisen henkilöstön lisäksi hankkimalla suorituskykyä myös alueen sivutoimisilta palokunnilta ja sopimuspalokunnilta sekä elinkeinoelämän ylläpitämiltä teollisuuspalokunnilta. Osa alueen sopimuspalokunnista tuottaa myös onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä palveluita. Palveluiden tuottamisesta on sovittu sopimuspalokuntakohtaisesti erillisellä sopimuksella. Pelastuslaitoksella on sopimus 24 sopimuspalokunnan kanssa. Muiden vapaaehtoisjärjestöjen kanssa pelastuslaitoksella ei ole yhteistyösopimuksia.

Pelastuslain (379/2011) 33§ ja 45§ nojalla Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on tehnyt naapuripelastustoimialueiden kanssa sopimuksen siitä, että hätäkeskus voi hälyttää lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt pelastustehtäviin, riippumatta siitä minkä pelastustoimen alueen yksiköitä ne ovat (Pelastustoiminnan yhteistyösopimus, 8.10.2018).

Pelastuslain (379/2011) 56 § mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia siitä, että sen sivutoimisella henkilöstöllä sekä sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstöllä on pelastuslain 57 §:n 2 momentissa säädetty Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella ja Uudenmaan pelastusliitolla on yhteistyösopimus, jonka nojalla pelastusliitto järjestää edellä mainitun sopimus- ja sivutoimisen henkilöstön koulutuksen.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 5 §:n mukaan alueelliset tilanne- ja johtokeskusjärjestelyt voidaan koota hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla suurempiin kokonaisuuksiin yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi. Helsingin kaupunki järjestää Valtioneuvoston asetuksen tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoamisesta (145/2024) mukaisesti pelastustoimen alueelliset tilanne- ja johtokeskusjärjestelyt sekä muun pelastustoiminnan alueellisen johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden kaikille Etelä-Suomen yhteistyöalueeseen kuuluville hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille. Tilanne- ja johtokeskusjärjestelyistä Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ja Helsingin kaupunki ovat tehneet sopimuksen. Sopimuksen mukaisesti Helsingin kaupungin pelastuslaitos vastaa Etelä-Suomen yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskuksen päivystystoiminnasta, tiloista, tietotekniikka-, viestintä- ja muista laitteista sekä järjestelmistä ja välineistä, johtokeskushenkilöstöstä, henkilöstöhallinnosta ja muista työntekijän velvoitteista.

Pelastuslaitoksella on yhteistyösopimukset toimialueella toimivien poliisin, Suomenlahden Merivartioston (Meripelastusseura toimii merellä tapahtuvassa onnettomuudessa Merivartioston alaisuudessa) ja Puolustusvoimien kanssa. Sopimuksilla määritellään pelastustoimeen liittyvästä yhteistyöstä, joka käsittää yhteisen toiminnan, tiedonvaihdon ja virka-avun periaatteet normaali- ja poikkeusoloissa.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella on sopimus yhteistyöstä Satakunnan pelastuslaitoksen kanssa, jolla varmistetaan pelastuslaitosten välinen suorituskäytön jakaminen sekä vahvistetaan yhteistyötä pelastuslaitosten välillä vakavassa ydinvoimalaitosonnettomuudessa, merkittävässä säteilyonnettomuudessa tai uhkatilanteessa.

Pelastuslain (379/2011) 27 § nojalla Itä-Uudenmaan pelastuslaitos tuottaa myös ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita pelastuslaitoksen ja HUS-yhtymän välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021) 5 § todetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 4 luvun 29§ tarkoitetun ensihoitopalveluiden järjestämisvastuun olevan HUS-yhtymällä, kuten myös ensihoidon palvelutasopäätöksen tekemisen.

Uudenmaan pelastuslaitoksilla (Helsinki, Itä-, Keski- ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset) on yhteistyösopimus, jonka nojalla pelastuslaitokset edistävät yhteistoimintaa pelastuslain (379/2011) 27§:n tehtävissä. Yhteistoiminta on suunniteltua, säännöllistä ja päivittäistä yhteistyötä kaikilla pelastuslaitosten tehtäväalueilla ja kaikilla organisaatioiden tasoilla. Pyrkimyksenä on järjestää toiminta asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kannalta katsottuna niin, että palvelut ovat laadukkaita, tasalaatuisia, ristiriidattomia ja kulloisenkin palvelun tarjoaja ei tässä mielessä merkittävästi erotu. (Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistyösopimus, 15.12.2015)

Edellä mainitun yhteistyön lisäksi pelastustoimen palveluissa (luku 4) tehdään tiivistä ja monipuolista yhteistyötä kuntien, elinkeinoelämän sekä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Myös pelastustoimen sisäinen yhteistyö valtakunnallisesti (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto) on merkittävä tekijä palveluiden tuottamisessa ja toimintojen yhdenmukaistamisessa. Kaikilla yhteistyörakenteilla parannetaan molemminpuolisesti toimintaedellytyksiä ja -kykyä valtakunnallisen kokonaisturvallisuuspäätteen mukaisesti.

Yhteistyö ei korvaa eri toimijoiden säädöspohjaisia velvoitteita ja vastuita.

1.4 Tuottamisen ohjaus ja valvonta

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on laadittu laatu- ja omavalvontaohjelma. Omavalvonta on laadun varmistuksen ja kehittämisen tärkein työkalu. Omavalvonta kohdistuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Omavalvonnalla varmistetaan asiakkaiden ja potilaiden perusoikeudet, asiakas- ja potilasturvallisuus, laadultaan hyvät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä eri toimijoiden toimintaedellytysten ja velvollisuuksien yhdenmukaisuus. Hyvinvointialueen laatu- ja omavalvontaohjelma katselmoidaan määräajoin ja vuosittain tarkastellaan valvonnan painopisteitä.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen laatu- ja omavalvontaohjelmassa määritellään, miten seuraavat asiat kokonaisuutena järjestetään ja miten niiden toteutuminen varmistetaan

- Tehtävien lainmukainen hoitaminen
- Valvonnan muodot ja riskiluokitus
- Tehtyjen sopimusten noudattaminen
- Palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus, laatu ja asiakkaiden yhdenvertaisuus
- Havaittujen puutteellisuuden korjaaminen
- Laatu- ja omavalvontaohjelman toteutumisen seuranta, raportointi, julkisuus ja päivittäminen

Hyvinvointialueen laatu- ja omavalvontaohjelman rakenne perustuu Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen valtakunnalliseen mallipohjaan omavalvontasuunnitelmalle.

Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 16 § edellyttää, että hyvinvointialueen on pelastustoimen palveluissa varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen.

Hyvinvointialueen on varmistettava pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus. Näiden toteutumista seurataan omavalvontaohjelmalla. Omavalvontaohjelmassa määritellään miten pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja toteutumista, laatua sekä vaikuttavuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen omavalvontaohjelma on osa hyvinvointialueen omavalvontaa ja on yksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen omavalvontaohjelman liitteistä. Pelastuslaitoksen omavalvontaohjelmassa kuvataan pääasiallisesti lakisääteiset pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn palvelut sekä niiden omavalvonta.

Omaavontaohjelmaan kuuluva sisäinen valvonta kattaa hyvinvointialueen tuottamien, yhteistoi-
minnassa tuotettavien sekä sopimusjärjestelyihin perustuvien palvelujen asianmukaisuuden valvon-
nan. Omaavontaohjelma sisältää myös kuvauksen palveluiden seurannasta sekä tapahtuvien poik-
keamien havaitsemisesta ja käsittelystä sekä niihin reagoinnista ja tarvittavasta viestinnästä. Itä-
Uudenmaan pelastuslaitoksen osalta omaavontaohjelman keskeinen sisältö on:

- Palveluiden suunnittelun kuvaus
- Palveluiden toteutus ja saatavuus
- Palveluiden laadun, saatavuuden ja vaikuttavuuden seuranta ja arviointi
- Poikkeamien tunnistaminen
- Tiedon hyödyntäminen

1.5 Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tar-
peita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia (Laki pelastustoimen järjestämisestä 613/2021 3§). Tar-
peisiin, uhkiin ja säästöihin vastaavan palvelutason perustana on toimintaympäristöä kuvaava ris-
kinanalyysi. Pelastuslaitostason riskianalyysin rinnalla otetaan huomioon myös kansallinen riskiar-
vio ja alueellinen riskinarvio. Kansallisessa riskiarviossa on tunnistettu riskejä, joilla on laajaa kansal-
lista merkitystä ja arvioitu niiden vaikutusta yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin.

Laaja-alaisesti yhteistyössä Uudenmaan pelastuslaitoksien kanssa laadittu riskianalyysi on keskeisin
toimintaympäristöä kuvaava asiakirja. Tarkempi riskianalyysin käsittely on luvussa 3. Riskianalyysia
täydentää Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen omat, palvelutuotantoa ohjaavat suunnitelmat ja oh-
jeistukset. Näistä muodostuu kokonaisuus, jonka mukaan palvelutuotanto on rakennettu vastaa-
maan kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin sekä monitahoisiihin uhkiin.

Riskienhallintakeinot perustuvat pelastuslaitokselle määritettyihin lakisääteisiin tehtäviin. Pelastus-
toimella on käytettävissään useita erilaisia riskienhallinnan keinoja, joilla toimintaympäristön uhkiin
ja riskeihin vastataan. Osa keinoista on ennaltaehkäiseviä ja niillä pyritään ensisijaisesti vähentä-
mään onnettomuuksien lukumäärää sekä varautumaan onnettomuuksiin ja minimoimaan niiden
seurausvaikutuksia etukäteen. Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteillä tuetaan yksittäisten ihmis-
ten, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimijoiden omatoimista varautumista sekä parannetaan heidän
valmiuksiaan huolehtia ja ottaa vastuuta omasta ja ympäröivän yhteiskunnan turvallisuudesta. Osa
keinoista on reaktiivisia, joilla pyritään vähentämään riskien seurausvaikutuksia. Reaktiivisilla kei-
noilla kuten pelastustoiminnalla vaikutetaan siihen, että onnettomuuden sattuessa tilanne saadaan
hallintaan ja vahingot pidettyä mahdollisimman pieninä. Varautumisella varmistetaan pelastustoi-
men toimintakyky ja tehtävien hoitaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. Väestönsuojelulla vasta-
taan erityisesti poikkeusolojen riskeihin.

Pelastustoimen hallinto-, päätöksenteko- ja tukitoiminnoilla, kuten suunnittelulla ja ohjauksella, ta-
loudella ja investoinneilla, viestinnällä, HR-toiminnoilla, toimitilojen hallinnalla, kaluston-, materiaa-
lien ja varusteiden hankinnalla ja -huollolla sekä tilannekeskustoiminnalla on myös merkittävä rooli
pelastustoimen palvelujen tuottamisessa, suorituskyvyn ylläpitämisessä ja toiminnan mahdollista-
jana.

Pelastuslaitos tekee edellä mainittuihin palvelukokonaisuuksiin sisältyvää yhteistyötä muiden viranomaisten ja toimialueella toimivien tahojen kanssa. Yhteistyöllä muiden viranomaisten, kuntien, sopimuspalokuntien, järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa edistetään turvallisuutta. Yhteistyötä tehdään niin onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoiminnassa kuin varautumisessa.

Valittujen riskienhallintakeinojen, palvelujen ja toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan tilastoilla, palautteilla, itsearvioinnilla, onnettomuuskehityksen seurannalla, poikkeamahallinnalla ja palvelujen laadun arvioinnilla omavalvontaohjelman ja -suunnitelman mukaisesti. Riskien arviointia, riskien hallintakeinojen valintaa ja riskien hallinnan vaikuttavuutta kehitetään osana palveluiden kehittämistä.

Uudenmaan riskianalyysejä päivitetään vähintään kahden-kolmen vuoden välein. Riskianalyyseissä tunnistetut alueelliset muutokset ja toimintaympäristössä tapahtuneet ilmiöt otetaan huomioon pelastuslaitoksen palvelutuotantoa ohjaavissa suunnitelmissa ja ohjeistuksissa. Pelastuslaitoksen omien suunnitelmien ja ohjeistuksien ylläpitäminen ja päivittäminen on jatkuvaa, palvelutuotantoa ohjaavaa toimintaa. Pelastuslaitoksen johtoryhmä seuraa toimintaympäristön muutoksia neljännesvuosittain. Seurantaan tukee Itä-Uudenmaan alueellinen valmiustoimikunta, joka toteuttaa myös alueellista tilannekuvaa yhteistyössä kuntien kanssa. Johtoryhmä päättää tarvittavista palvelutuotannon muutoksista, mikäli toimintaympäristön muutokset ovat sellaisia, jotka vaikuttavat merkittävästi palvelutuotantoon. Johtoryhmän päätöksiä perusteella vastuualueet tekevät omat tarvittavat toimintasuunnitelmapäivitykset. Tämän lisäksi vastuualueet päivittävät vuosittain omat, vastuualueita koskevat suunnitelmat. Toimintaa ohjaavien suunnitelmien toteutumista seurataan kuukausittain vastuualueiden kuukausipalaverissa, jossa on mukana vastuualueiden päällystöviranhaltijat.

Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien riskikohteita koskevien pelastustoimen palveluiden palvelutasosta päätettäessä otetaan huomioon pelastuslaissa säädetyt ihmisten, yritysten sekä muiden yhteisöjen ja oikeushenkilöiden velvollisuudet ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia ja varautua onnettomuuksiin sekä toimintaan onnettomuuksien uhatessa ja sattuesssa. Erityisesti kriittisen infrastruktuuritoimijoiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä sovitetaan yhteen pelastuslaitoksen riskienhallintakeinoja yritysten ja laitosten omatoimisen varautumisen kanssa.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Pelastuslain 379/2011 43 §:n mukainen onnettomuuskehityksen seuranta ja pelastuslaitoksen palontutkintatoiminta tukevat osaltaan palvelutuotannon tuottamisen kohdentumista ja tarkoituksenmukaisuutta vallitsevaan toimintaympäristöön. Pelastuslain 379/2011 41 §:n mukaisesti palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Onnettomuuskehityksen seurannan ja palontutkinnan tarkemmat kuvaukset on esitetty kappaleissa 4.1.2. ja 4.1.4.

Palvelujen tuottamiseen liittyvä jatkuva riskienhallinta sisältyy pelastuslaitoksen omavalvontaohjelmaan, jota on kuvattu kappaleessa 1.4 Tuottamisen ohjaus ja valvonta.

1.6 Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

1.7 Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

2 PÄÄTTYVÄN PALVELUTASOKAUDEN ARVIOINTI

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen edellisen palvelutasopäätöksen voimassaoloaika on 1.1.2024-31.12.2026. Palvelujen arvioinnissa huomioidaan pelastuslaitoksen oman arvion lisäksi mm. tällä ajanjaksolla hyvinvointialueneuvottelujen pohjalta annetut ministeriön suositukset sekä vuosittaiset Aluehallintoviraston antamat asiantuntija-arviot palvelujen toteutumisesta. Annetut suositukset on huomioitu palvelukohtaisissa palveluille asetetuissa tavoitteissa. Palvelutasopäätöksen laadinta- ja päätöksentekoaikataulu rajoittavat osaltaan koko palvelutasopäätöskauden arviointia. Vuosia 2025 ja 2026 koskevia asiantuntija-arviota ei ole pystytty huomioimaan palvelutasopäätöksen valmisteluvaiheessa.

Hyvinvointialueneuvotteluissa pelastustoimelle annetut suositukset vuosille 2023-2026.

- Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
 - Pelastuslaitoksella ei ole erillistä kehittämisresurssia, joten toimintaa kehitetään osana päivittäistä palvelutuotantoa. Palvelutasopäätöskauden aikana taloudelliset resurssit määrittelevät toiminnan kehittämisen laajuuden ja intensiteetin. Palvelukohtaiset keskeisimmät kehittämistarpeet on kirjattu palveluita sisältäviin lukuihin.
- Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
 - Onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotannolla toteutetaan pelastuslaissa hyvinvointialueen pelastustoimelle määriteltyjä tehtäviä. Pelastuslaitoksen tavoitteena on järjestää onnettomuuksien ehkäisyn palvelut mahdollisimman laadukkaasti ja vaikuttavasti, että ihmisten turvallisuus paranisi ja onnettomuuksien määrä vähenisi. Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palveluiden (Luku 4.1.) tavoitteissa on pyritty aikaisempaa parempaan vaikuttavuustavoitteiden määrittelyyn.
- Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
 - Pelastustoiminnan palveluita on parannettu uusilla pelastusasemilla, joilla tavoitetaan päivittäisonnettomuudet paremmin. Suuronnettomuusvalmiutta on kehitetty pääasiassa harjoituksilla ja uusimalla kalustoa suunnitellun kierron mukaisesti. Kehitystyö erityisesti kalustohankintojen osalta jatkuu tulevilla päätöskaudella, kun jäljellä oleva investointikyky käytetään ja ISF:n USAR hanke saadaan päätökseen.
- Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
 - Väestönsuojelutehtäviin osoitetut henkilöresurssit ovat niukat, ja toiminta keskittyy lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen. Hyvinvointialueella toimii alueellisen väestönsuojelun yhteistyöryhmä, missä kunnat ovat keskeisessä roolissa. Toiminta Etelä-Suomen yhteistyöalueella on tiivistä erityisesti väestönsuojelussa ja väestöhälyttämisen kehittämisessä. Hälytysverkosto tulee tarkastaa tulevilla palvelutasopäätöskaudella. Kauden aikana väestönsuojelun rakenteet ovat olleet muutoksessa. Siinä on pysytty mukana ja rakenteet ovat vahvistuneet.

- Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.
 - Pelastuslaitoksella on kattava työturvallisuusohjeistus. Työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin tilaa seurataan esihenkilötoiminnan osana, erillisillä kyselyillä ja selvityksillä. Työhyvinvointia ja työturvallisuus ei ole palvelutasopäätökseen sisältyvää asiakokonaisuutta.

2.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Edelliselle palvelutasopäätöskaudelle asetetut tavoitteet on tuotettu asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut ovat perustuneet palvelutasopäätökseen 2024-2026 sekä sen perusteella laadittuihin toimintaa ohjaaviin suunnitelmiin. Keskeisin näistä on onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma, joka vastaa pelastuslain 379/2011 mukaista 79 § mukaista valvontasuunnitelmaa. Sisällöllisesti onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma kattaa valvontatoiminnan lisäksi myös muut onnettomuuksien ehkäisyn palvelut. Suunnitelma on laadittu lain edellyttämällä tavalla vuosittain ja se on toimitettu vuosittain tiedoksi aluehallintovirastolle valvontaa varten. Palvelujen tuottaminen, järjestelyt ja suunnittelu ovat olleet ennakoituja ja johdonmukaisia. Palveluille asetetut määrälliset tavoitteet on saavutettu joka vuosi täysimääräisesti jokaisen palvelun kohdalla. Palveluja on pystytty tuottamaan myös ruotsinkielisesti. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on laajentunut palvelutasopäätöskauden aikana. Erityisesti paloriskiasumisen valvontaan liittyvä viranomaisyhteistyö on syventynyt, vakiintunut ja aktiivisten toimijoiden määrä on lisääntynyt.

Palvelutasopäätöksen 2024-2026 kehittämissuunnitelmassa kehittämistavoitteeksi oli kirjattu paloriski-ilmoitusten käsittelyyn liittyvän resurssin kasvattaminen, mikäli lainsäädännön muutoksesta johtuen paloriski-ilmoitusten määrä kasvaa merkittävästi. Palvelutasopäätöskauden aikana paloriski-ilmoitukset ovat pysyneet stabiilina, eikä kehittämissuunnitelmaan tehtyä varausta resurssitason nostosta ole tarvinnut toteuttaa.

Aluehallintoviraston (1.1.2026 lähtien Lupa- ja valvontavirasto) arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta on ollut positiivinen. Aluehallintoviraston arvion mukaan alue on pystynyt vastaamaan onnettomuuksien ehkäisyn asiakastarpeisiin eikä tiedossa ole erityisiä puutteita. Ohjauksen ja neuvonnan palveluiden saatavuus on ollut hyvä, ja asetetut tavoitteet on saavutettu ilman merkittäviä resurssi- tai saatavuusongelmia. Turvallisuusviestintä on toteutunut suunnitellusti, ja erityisesti kohdennettu viestintä tietyillä alueilla on todettu vaikuttavaksi.

Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvän viranomaisten ja sidosryhmien välisen yhteistyön Aluehallintovirasto on todennut vastaavan alueellista tarvetta. Myös onnettomuuskehityksen seuranta on todettu toimivan laajasti eri toimintojen kautta. Valvonnan määrällisten tavoitteiden suorittamisen kirjaustapaan Aluehallintovirastolla on ollut eriävä näkemys pelastuslaitoksen kanssa. Kemikaalivalvonnan on todettu vastaavan asiakastarpeita.

Valtakunnallisessa sisäministeriön tekemässä selvityksessä pelastustoimen palveluiden ja talouden tilasta koskien vuotta 2024 on todettu, että eniten tulipalot ovat vähentyneet 2022–2024 Itä-Uudellamaalla (-26 %) ja Keski-Pohjanmaalla (-25 %) ja Satakunnassa (-13 %). Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan toimenpiteillä voitaneen olettaa olevan vaikutusta myönteiseen tilastokehitykseen.

Palvelutasopäätöskauden aikana onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palveluiden laadun hallintaan ja vaikuttavuuteen on pyritty kiinnittämään huomiota. Osana hyvinvointialueen laadunhallintajärjestelmää vastuualueen toiminnan laatua on seurattu säännöllisesti järjestelmään määriteltyjen kriteerien mukaan. Vastuualueen toiminnan itsearvioinnissa puutteita on todettu hyvin vähän. Myös palveluihin liittyvää poikkeamatarkastelua tehdään kuukausittain osana pelastuslaitoksen omavolontaohjelmaa. Ulkoista arviointia vastuualueen toiminnoista ei palvelutasopäätöskauden aikana ole tehty. Vuoden 2025 alusta onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palveluista on pyydetty asiakaspalautetta. Palautteet ovat olleet eri mittareilla mitattuna lähes poikkeuksetta erittäin hyvällä tasolla 4-5/5. Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palveluita koskeva asiakastytyvyisyys (NPS) vuonna 2025 oli 73.

Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan yksityiskohtainen edellisessä palvelutasopäätöksessä asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi on esitetty liitteessä 1. Taulukossa on myös Aluehallintoviraston palvelukohtaiset asiantuntija-arviot vuodelta 2024.

Johtopäätöksenä keskeisimmäksi kehittämistarpeeksi seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle on tunnistettu onnettomuuskehityksen seurannan parantaminen. Tähän on myös Aluehallintovirasto kiinnittänyt huomiota. Edellisessä palvelutasopäätöksessä asetettu tavoite eri painopisteiden seuraamiseen ei ole toteutunut suunnitellusti. Vaikka palontutkintaan liittyvä toiminta pelastuslaitoksella on todettu toimivaksi, vaatii myös palontutkinnan ja onnettomuuskehityksen seuranta parempaa integroitumista sekä kokonaisprosessin selkeytystä. Erityisesti palontutkinnasta saatavien tietojen hyödyntäminen osana onnettomuuskehityksen seuranta on tunnistettu kehitystarve. Palvelutasopäätöskauden viimeisenä vuotena paloturvallisuuden itsearviointiin kokeillaan aikaisemmasta poikkeavaa käytäntöä. Tavoitteena on palvelun riskiperusteisuuden parantaminen. Myös tässä asiassa integrointi onnettomuuskehityksen seurantaan on yhtenä tavoitteena.

2.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan vastuualueen toiminta on perustunut palvelutasopäätökseen sekä vuosittain laadittavassa pelastustoiminnan vastuualueen toimintaohjeistuksessa. Toiminnalle määritellään vuosittain vastuualue ja vastuuhenkilökohtaiset tavoitteet.

Päätyvää palvelutasokautta ovat hallinneet toiminnan ulkopuolelta yleisen turvallisuustilanteen heikkeneminen sekä taloudellinen epävarmuus. Nykytilanne edellyttää valmiutta entistä kuormittaviin tilanteisiin, nykyistä pienemmillä taloudellisilla resursseilla. Vastuualueella on samanaikaisesti varauduttu toimimaan entistä haastavammassa erityistilanteissa ja huolehdittu siitä, että toiminta on entistä kustannustehokkaampaa. Keskeisin heikennys päätyvällä kaudella on ollut voimassa oleva investointikielto, joka kasvattaa huoltovelkaa ja vääjäämättä heikentää pelastuslaitoksen suorituskkyä.

Palveluverkon osalta pelastuslaitoksen päättävä kausi on ollut erinomainen. Asemahankkeet Siipossa ja Loviisassa valmistuivat ja toiminta uusilla pelastusasemilla on vakiintunutta. Uudet pelastusasemat ovat lisänneet toiminnan laatua kokonaisvaltaisesti; parempi sijoitus, paremmat työskentely- ja harjoitusolosuhteet johtavat kaikki lopulta parempaan suorituskykyyn kentällä. Tilojen yleinen käytettävyyden ja viihtyisyys myös parantavat organisaation veto- ja pitovoimaa.

Toteutuneiden onnettomuuksien osalta vuoden 2024 Jari myrsky nosti pelastuslaitoksen kuukausittaisen tehtävämäärän kymmenkertaiseksi ja sen hoitamiseen osallistuivat lähes kaikki toiminta-alueen pelastusasemat (pää- ja sivutoimiset, sekä sopimuspalokunnat). Maastopalojen osalta päättävä kausi oli edellistä päätöskautta rauhallisempi. Pelastustoiminnan osalta päättävä kautta onkin leimannut erityisesti varautuminen uusiin turvallisuushäiriöihin.

Turvallisuustilannekuva on kehittynyt entistä uhkaavampaan suuntaan. Varjolaivasto sekä sotilaallisen toiminnan laajeneminen Itämerelle ovat kasvattaneet suuronnettomuuden riskiä toiminta-alueella merkittävästi. Kasvanut riskitaso on näkynyt mm. lisääntyvänä varautumisena ja harjoitustoiminnassa. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Kokonaisuudessaan pelastustoiminnan johtamisjärjestelmällä ja suunnittelulla on kyetty vastamaan alueensuuronnettomuus ja häiriötilanne riskeihin.

Päätöskaudella 2024-2025 vastuualueella vahvistettiin uusien toimintayksiköiden mukaista toimintaa. Tiimeihin ja toimintayksiköihin perustuva toiminnan ohjaus ja kehittäminen on sujuvoittanut yhteistyötä, vähentänyt henkilöriskkejä ja yhdenmukaistanut käytäntöjä. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Vastuualueen keskeisenä tavoitteena oli myös päättävällä päätöskaudella työssä jaksamisen, työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistäminen. Tavoitteen edistämiseksi tehty työ on ja on jatkossakin päivittäistä. Vastuualueella on panostettu merkittävästi muun muassa pelastajien toimintakyvyn ylläpitoon ja työturvallisuuteen. Kaudella keskeisessä roolissa on ollut terveyshaittojen altistuksen vähentämiseen suuntaavat toimenpiteet, jonka edistämiseksi on tehty monipuolista kehittämistyötä akustopalojen tuomasta lisäriskistä johtuen. Altistushaittojen vähentäminen liittyy laajasti kaikkeen pelastustoimintaan (sammuksien, savusukellus, CBRNE, sortumat, potilaan hoito). Altistuksen ehkäisyä on kehitetty kokonaisvaltaisesti.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on onnistunut saamaan hakijoita avoimiin palomiehen virkoihin. Työtä positiivisen työnantajankuvan eteen on jatkossa tehtävä aktiivisesti, jotta kaikki virat ja työsuhteet sekä sijaisuudet saadaan myös tulevaisuudessa täytettyä. Pelastuslaitos osallistui myös päättävällä kaudella aktiivisesti alan rekrytointitilaisuuksiin.

Työvoiman tarve on lisääntynyt ja tulee lisääntymään pelastuslaitoksella lähitulevaisuudessa. Seuraavan kymmenen vuoden aikana tarvitaan kansallisesti noin 2500 uutta pelastajaa ympäri Suomea, jotta riittävä palvelutaso pystyttäisiin säilyttämään. Sen lisäksi luonnollisen poistuman, esimerkiksi

eläköitymisen, aiheuttama noin 1500 pelastajan kansallinen työvoimatarve täytyy pystyä täyttämään.

Pelastusopiston nykykapasiteetti ei tällä hetkellä ole ollut riittävä tarvittavan henkilöstömäärän kouluttamiseen. Helsingin Pelastuskoulu on kouluttanut pelastajia Helsingin pelastuslaitoksen tarpeeseen Pelastusopiston koulutusta täydentäen. Jos Helsingin Pelastuskoulu kouluttaisi jatkossa pelastajia koko Suomen tai koko pääkaupunkiseudun tarpeeseen koulutus vastaisi resurssipulaan ja vaikuttaisi positiivisesti Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen rekrytointihaasteisiin. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen näkökulmasta pelastuslaitosten henkilöstön riittävyyden ja sitä kautta palvelutason turvaamiseksi olisi tärkeää säilyttää pelastajakoulutus Uudellamaalla ja järjestää säännöllisesti myös ruotsinkielistä pelastajakoulutusta.

Kehittämissuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden osalta pelastuslaitos ei ole asetetun investointikiellon takia voinut toteuttaa kaikkia suunniteltuja investointeja. Päättävän kauden aikana tehty uudishankintoja erityisesti raskaiden tukiyksikköjen osalta. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.* Uudenmaan alueen pelastuslaitosten yhteishankintana rauniopelastuskaluston ja -kyvyn parantaminen ja yhdenmukaistaminen ISF hanke on myös edennyt saadulla hankerahalla ja suunnitelman mukaisesti. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Pelastuslaitoksen toimintavalmiuden puutteita on seurattu päättävän kauden osalta. Haasteita esiintyy edelleen Sipoon Söderkullan ja Porvoon kaupunkialueen osalta. Toimintavalmiustavoitteiden täytyminen on kuvattu tarkemmin luvussa 4.2.2.1.

2.3 Pelastustoimen suunnitelmat

Pelastustoimintaa koskevien suunnitelmien tulee vastata paikallisia tarpeita ja niiden sisällön tulee perustua pelastustoimen alueella esiintyviin uhkiin ja niistä aiheutuvien riskien arvioihin (SM asetus pelastustoimen suunnitelmista 2§). Vuosille 2023-2026 asetettujen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti pelastuslaitoksen tulee kyetä toimimaan suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, sekä kyettävä suojamaan väestöä kaikissa olosuhteissa. Suunnittelun on perustuttava tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan. Itä-Uudellamaalla suunnitelmakokonaisuus vastaa pääosin edellä kuvattuihin vaatimuksiin. Pelastuslaitos kykenee paikallisena toimijana suunnittelemaan oman toimintansa ja päivittäisen yhteistoiminnan realistisesti käytettävissä olevien resurssien puitteissa. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Palvelutasopäätöksessä 2024-2025 määriteltiin pelastustoimien suunnitelmien kehittämisen osalta keskeisimmiksi kehittämistavoitteiksi pelastustoiminnan yhteistyöalueen johdolla tapahtuvaan suunnitteluun osallistumisen, yhteistoimintasuunnitelmien ajantasaisuuden, sekä tunnistettujen suunnitelmapuutteiden täydentämisen. Pelastustoiminnan suunnittelun kehittämistavoitteisiin on päästy kokonaisuudessaan hyvällä tasolla.

Uuden yhteistyötason vakiinnuttaminen osaksi toimintaa on pitkäkestoinen prosessi. Pelastuslaitos on osallistunut aktiivisesti toiminnan perusteiden suunnitteluun ja jatkaa yhteistoimintasuunnitelmien ja sopimusten edistämistä tulevalla kaudella.

Pelastuslaitoksen yhteistoimintasuunnittelu muiden viranomaisten ja pelastustoimintaan osallistuvien organisaatioiden kesken on säännöllistä. Päättävällä kaudella toimintaa on yhteensovitettu Puolustusvoimien, Säteilyturvakeskuksen, Porvoon ympäristöterveydensuojelun, Uudenmaan Vapaaehtoisen pelastuspalvelun kanssa. Lisäksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen sisäisesti häiriötilanteiden hallintaan liittyviä toimintamalleja on kehitetty konserni- ja SOTE-palveluiden kanssa. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Tunnistetut suunnitelmapuutteet on päivitetty onnistuneesti päättävällä palvelutasopäätöskaudella. Suunnitelmapäivityksiin lukeutuu muun muassa pelastuslaitoksen sammutusvesisuunnitelma. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

2.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta on päättävällä kaudella pysynyt pääsääntöisesti palvelutasopäätöksen määrittämällä tasolla sopimuspalokuntatoiminnan osalta. Sopimuspalokuntatoimintaa haastavat toimintakykyisen henkilöstön saatavuus vaativiin tehtäviin.

Sopimushenkilöstön kokonaisvahvuus on säilynyt suhteellisen samana koko menneen päätöskauden. Sen sijaan vaativaan pelastustoimintaan (savusukellus) kykenevän henkilöstön määrä sivutoimisissa ja sopimuspalokunnissa on laskenut hieman vuoden 2023 tasosta, määrän laskua on kyetty hillitsemään kurssittamalla uutta sopimushenkilöstöä. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Vuosille 2023-2026 asetettujen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti palveluiden tulee toteutua laadukkaasti ja yhdenvertaisesti, henkilöstöresurssien tulee olla riittävät ja henkilöstön osaavaa ja hyvinvoivaa. Lisäksi tavoitteeksi on asetettu, että pelastustoiminnan palveluiden tulee säilyä turvallisuuden lähipalveluna. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta ei ole päättävän kauden osalta merkittävästi heikentynyt näiden tavoitteiden osalta.

2.5 Väestönsuojeluun varautuminen

Pelastuslain 379/2011 10 luvun mukaan pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimi-alaansa kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvin valmisteluin. Lisäksi on huolehdittava niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta. Valmiuslain 12 § velvoittaa hyvinvointialueita valmiussuunnitteluun ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun. Itä-Uudenmaan pelastuslaitokselle sijoitetussa pelastuslaitoksen ja hyvinvointialueen varautumis- ja turvallisuusyksikössä työskentelee vakituisesti kolme henkilöä, valmiuspäällikkö ja kaksi valmiusasiantuntija, jotka muodostavat pelastuslaitoksen ja hyvinvointialueen varautumista koskevan henkilöresurssin rungon. Yksikkö koordinoi hyvinvointialueen valmiussuunnittelua ja ohjaa sosiaali- ja terveystoimea väestönsuojelua ja omatoimista varautumista koskevissa kysymyksissä.

Väestönsuojeluun varautuminen on noudattanut pääosin kauden 2024-2026 palvelutasopäätöstä ja sen perusteella laadittuja suunnitelmia. Se on pelastuslain 10 luvun 65 § mukaisesti edistänyt yhteistoimintaa väestönsuojeluun varautumisessa ja siten edesauttanut varautumistavoitteiden saavuttamista myös tulevalla kaudella. Itä-Uudenmaan evakointisuunnitelmat sekä muut väestön suojaamiseen liittyvät suunnitelmat on päivitetty päätöskauden aikana. Poikkeusolojen riskianalyysi päivitettiin yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Lisäksi Uudenmaan pelastuslaitosten yhteinen pelastustoimen riskianalyysi 2025 valmisteltiin osana Palosuojelurahaston rahoittamaa Riskianalyysin kehittäminen tiedolla johtamisen tueksi -hanketta. Hanke on toteutettu Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistyönä ja hankkeen työpakettien toteutukseen on osallistunut pelastuslaitosten asiantuntijoita kaikista mukana olevista pelastuslaitoksista.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Henkilöstön osaamista on vahvistettu hyvinvointialueen strategian mukaisesti, muun muassa turvallisuus- ja valmiuskoulutuksilla sekä harjoituksilla.

Väestön omatoimista varautumista on Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen strategian mukaisesti edistetty muun muassa osallistumalla erilaisiin paikallisiin tapahtumiin sekä väestönsuojakokeilulla. Lisäksi omatoimista varautumista on tuettu lisäämällä someviestinnällä väestön tietoisuutta omatoimisesta varautumisesta.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen keskeisin toiminnallinen tavoite on yhteistyökykyinen- ja hakuinen organisaatio. Väestönsuojelussa tätä tavoitetta on edistetty aktiivisesti muun muassa perustamalla alueellinen väestönsuojelun yhteistyöryhmän ja järjestämässä alueen kunnille vuosittaiset seminaarit.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Pelastuslaitos teki päättyvän kauden aikana päätöksen mukaista aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen, alueen kuntien sekä muun muassa alueellisen ympäristöterveydenhuollon kanssa. Alueelle perustettiin vuonna 2025 valtioneuvoston asetuksen yhteistoiminnasta

väestönsuojeluun varautumisessa (570/2024) mukainen alueellinen väestönsuojelun yhteistyöryhmä. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Pelastuslaitoksen väestönsuojista koottuja tietoja päivitettiin edellisen palvelutasopäätöksen aikana osana sisäministeriön asettamaa väestönsuojelua ja väestönsuojia koskevaa selvityshanketta (VN/28404/2022). Rekisteritietojen kiinteistökohtainen selvitystyö jatkui palvelutasopäätöskaudella osana määräaikaista valvontatoimintaa.

Myös valmiussuunnittelu jatkui palvelutasopäätöskaudella 2024-2026. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Kiinteistökohtaista omatoimisen varautumisen tukemista ja kiinteistöjen pelastussuunnitelmien laadintaa ja ajantasaisuutta edistettiin pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnällä ja -koulutuksella sekä määräaikaista valvontatoiminnalla edellisen palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilövaraukset ja ajoneuvovaraukset ovat ajan tasalla. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

3 RISKIANALYYSIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Perusteet

Sisäministeriön asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä (1225/2022) 6 §:n mukaan palvelutasopäätöksen tulee perustua ajantasaiseen riskianalyyysiin. Palvelutasopäätöksen perustana olevan riskianalyyysin tulee sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Riskianalyyysiin sisältyvien uhkien arvioinnin tulee kattaa päivittäiset onnettomuudet, häiriötilanteet ja poikkeusolot. Riskianalyysi tulee laatia siten, että sen perusteella pelastustoimen palvelut on mahdollista mitoittaa riskien ja uhkien mukaisesti. Häiriötilanneuhkien arvioinnissa on otettava huomioon kansallisen ja alueellisen riskiarvion tulokset. Poikkeusolojen uhkien arvioinnissa on otettava huomioon valmiuslaissa (1552/2011) määritellyt poikkeusolot. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytettävä Puolustusvoimien pelastusviranomaisille pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteinen riskianalyysi 2025 on valmisteltu osana Palosuojelurahaston rahoittamaa hanketta, Riskianalyysin kehittäminen tiedolla johtamisen tueksi. Hankkeessa on kehitetty toimintamalleja ja menetelmiä, joita on pilotoitu riskianalyysin päivityksen yhteydessä.

Riskianalyysi sisältää toimintaympäristön kannalta keskeiset tekijät, toimintaympäristössä tapahtuneet ja ennakoitavat muutoskehitykset, ilmiöt ja muutosvoimat, joilla voi olla vaikutusta alueen onnettomuusuhkien kehitykseen. *Sisältää poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.* Toimintaympäristön uhkien ja riskien tunnistamisessa tavantomaisten onnettomuuksien osalta on hyödynnetty mm. Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastotietokanta PRONTOn tietoja, joiden hyödyntämiseksi hankkeessa on laadittu onnettomuustyyppikohtaisia raportteja sekä riskikortteja.

Sisältää poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen riskien tunnistamisessa on hyödynnetty Kansallista ja Uudenmaan alueellista riskiarviota sekä pelastustoimen valtakunnallisia skenaarioita. Niiden pohjalta tunnistettujen keskeisten uhkien ja riskien vaikutuksia on arvioitu pelastustoimen näkökulmasta. Lisäksi riskianalyysissa on arvioitu valmiuslain mukaisten poikkeusolojen uhkien ja riskien vaikutukset palvelutason mitoittamiseen. Sodan ajan uhkien arviointi on laadittu yhteistyössä, huomioiden myös pelastustoiminnan yhteistyöalue. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytetty Puolustusvoimien pelastusviranomaisille pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja.

Toimintaympäristö

Uudenmaan alue jakautuu pääkaupunkiseudun kasvavaan kaupunkiympäristöön sekä harvempaan asuttuun maaseutuympäristöön. Uudenmaan väestö ja tiivis rakennuskanta on keskittynyt pääkau-

punkiseudulle ja sen ympäryskuntiin sekä taajamiin. Uudenmaan toimintaympäristön erityispiirteenä korostuu Suomenlahden laaja rannikko- ja saaristoalue erityisesti kohonneen merellisen ympäristövahinkoriskin näkökulmasta. Uudenmaan väestökehityksessä monimuotoinen väestörakenne, ikääntyvä väestö sekä vieraskielisyyden lisääntyminen on huomioitava palvelujen mitoittamisessa.

Itä-Uudenmaan alueen väkiluku on 99 584, joka on n. 5,6 % Uudenmaan alueen väkiluvusta. Toimi-alueen väestömäärän ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä 102 377 ja vuoteen 2040 mennessä 107 804 asukkaaseen. Toimialueen väestöstä n. joka viidennes on eläkeläinen. Uudenmaan alueen huoltosuhde on 52 %. Itä-Uudenmaan alueen huoltosuhde on selvästi koko maan keskiarvon yläpuolella (64,6 %) ja sen ennustetaan kohoavan 72 prosenttiin vuoteen 2040 mennessä.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialueen ikäjakauma:

- 0-19 vuotiaat: 21 017 (22,3 %)
- 20-59 vuotiaat: 47 229 (50,1 %)
- 60-69 vuotiaat: 13 582 (14,4 %)
- 70-79 vuotiaat: 11 421 (12,1 %)
- 80-89 vuotiaat: 1010 (1,1 %)
- 100 vuotta täyttäneet: 19 (0,02 %)

Kaikista asutokunnista 65 vuotta täyttäneiden asutokuntien osuus on 35,7 %. Näistä 48 % on yhden hengen asutokuntia. 75 vuotta täyttäneiden asutokuntien osuus on 18,9 %. Näistä 52,5 % on yhden hengen asutokuntia. Kaikista asutokunnista ahtaasti asuvia on 7,9 %, joka vastaa valtakunnallista keskiarvoa (7,7 %). Näistä ahtaasti asuvia lapsiasutokuntia on 26,6 %, joka on hiukan alle valtakunnallisen keskiarvon (29,1 %).

Toimialue on vahvasti kaksikielinen. Suomenkielisten osuus alueen väestöstä on n. 65 % ja ruotsinkielisten osuus n. 27 %. Muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia on n. 8200 henkilöä (n. 8 %). Ulkomaankansalaisten osuus koko alueen väestöstä on 5,7 %. Yleisimmät muut kansalaisuudet ja ulkomaalaistaustaisuudet ovat Aasia (1375), Viro (1180), Ukraina (775), Venäjä (375) ja Afrikka (253).

Uusimaa on kansallisesti merkittävä liikenteen solmukohta. Uudellamaalla syntyy kolmannes koko maan liikennesuoritteesta. Pääkaupunkiseutu ja sen ympäryskunnat sijaitsevat pääradan, kehäradan sekä rannikon suuntaisen metroverkon varrella. Liikenteen onnettomuusriskien kannalta Uudenmaan erityispiirteinä korostuvat tiheä maantieverkko, kasvavat liikenne- ja matkustajamäärät, vaihtelevat keliolosuhteet sekä pääkaupunkiseudun monipuolinen raideliikenteen kehitys. Suomenlahdella sijaitsevat Suomen merkittävimmät rahtisatamat sekä Euroopan vilkkain matkustajasatama. Uusimaa on sekä kansallisesti että kansainvälisesti merkittävä matkailun keskus Helsinki-Vantaan lentoaseman ja vilkkaan matkustajalaivaliikenteen vuoksi.

Itä-Uudenmaan alueella, Kilpilahden teollisuusalueella sijaitsee tonnimäärältään Suomen suurin satama (16-22 milj. t/v). Lisäksi Loviisan Valkossa sijaitsee rahtisatama, jonka kautta kulkee vuosittain n. 800 tonnia tavararahtia. Toimialueen läpi kulkee VT 7, jonka liikennemäärä on n. 30 000-35 000

ajoneuvoa/vrk). Lisäksi muita merkittäviä liikenneväyliä toimialueella on VT 6 Koskenkylä - Kouvola (n. 5600-7800 ajoneuvoa/vrk) sekä KT 55 Porvoo – Mäntsälä. Tien liikennemäärä välillä Porvoo-Askola on n. 6000-7000 ajoneuvoa/vrk.

Toimintaympäristön muutostekijät

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8. Keskeisiä toimintaympäristön muutostekijöitä, jotka tulisi huomioida palveluiden suunnittelussa ja mitoittamisessa on väestörakenteen kehitys ja sen vaikutukset erityisesti ikääntyvän väestön asumisturvallisuuteen. Tavanomaisten onnettomuusriskien näkökulmasta asumisen turvallisuuden vaikuttaa myös teknologian kehitys, uudet energiamuodot sekä ilmatoriskit, kuten tulva- ja myrskyvahingot sekä niihin varautuminen. Ilmastomuutoksen aiheuttamista riskeistä Uudella maalla korostuu etenkin sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen, rankkasateiden ja tulvien lisääntyminen sekä toisaalta kuivuuden aiheuttamat haasteet sekä metsäpaloriskin kasvu.

Liikenteen onnettomuusriskeihin vaikuttaa paitsi ilmastomuutoksen myötä vaihtelevien keliolosuhteiden lisääntyminen, myös liikenteen sähköistyminen, raideliikenteen kehitys, maanalainen liikenne sekä kasvavat liikennemäärät. Myös erilaisten uusien energiamuotojen sekä teknologian kehittyminen muuttaa toimintaympäristöä ja mahdollistaa uusia toimintatapoja. Teknologian avulla voidaan kehittää toimintaympäristön turvallisuutta ja pelastustoimen työturvallisuutta. Samalla teknologiariippuvuus kuitenkin lisää alttiutta häiriötilanteille. Uusien energiamuotojen ja teknologian kehitys on huomioitava myös osaamisen kehittämisessä ja ylläpitämisessä.

Turvallisuusympäristön perustavanlaatuisen ja pitkäkestoisen muutoksen vuoksi erilaisiin häiriötilanteisiin ja myös väestönsuojeluun varautuminen korostuu. Suuronnettomuusriskit, kuten merellinen ympäristövahinkoriski, ovat kasvaneet. Tiedolla johtamisen ja yhteistyön merkitys korostuu myös uhkien havaitsemisessa ja torjunnassa. Toimivat tilannekuva- ja viestiyhteydet on varmistettava kaikissa turvallisuustilanteissa. Pelastustoimella on keskeinen rooli osana kokonaisturvallisuutta ja luottamusta myös yhteiskunnan kriisinkestävytyden kannalta.

Toimintaympäristön keskeisinä muutostekijöinä vaikuttavat myös pelastustoimen kansallisten rakenteiden kehitys, Suomen talouden tilanne, kaupungistuminen ja polarisaatiokehitys sekä kansainvälisen yhteistyön tiivistäminen.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Johtopäätökset palvelutasovalmisteluun

Pelastustoimella on käytettävissään useita erilaisia riskienhallinnan keinoja, joilla toimintaympäristön ughiin ja riskeihin vastataan. Osa keinoista on ennaltaehkäiseviä ja niillä pyritään ensisijaisesti vähentämään onnettomuuksien lukumäärää sekä varautumaan onnettomuuksiin ja minimoimaan niiden seurauksivaikutuksia etukäteen. Osa keinoista on reaktiivisia, joilla pyritään vähentämään riskien seurauksivaikutuksia. Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteillä tuetaan yksittäisten ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimijoiden omatoimista varautumista sekä parannetaan heidän val-

miuksiaan huolehtia ja ottaa vastuuta omasta ja ympäröivän yhteiskunnan turvallisuudesta. Reaktiivisilla keinoilla, kuten pelastustoiminnalla pyritään siihen, että onnettomuuden sattuessa tilanne saadaan hallintaan ja vahingot pidettyä mahdollisimman pieninä. Varautumisella varmistetaan pelastustoimen toimintakyky ja tehtävien hoitaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. Väestönsuojelulla vastataan erityisesti poikkeusolojen riskeihin. Lisäksi yhteistyöllä muiden viranomaisten, kuntien, sopimuspalokuntien, järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa edistetään turvallisuutta. Yhteistyötä tehdään niin onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoiminnassa kuin varautumisessa. Pelastustoimen hallinto-, päätöksenteko- ja tukitoiminnoilla, kuten suunnittelulla, investoinneilla, HR-toiminnoilla, toimitilojen hallinnalla, kaluston-, materiaalien ja varusteiden hankinnalla ja -huollolla, viestinnällä sekä tilannekeskustoiminnalla on myös merkittävä rooli pelastustoimen palvelujen tuottamisessa, suorituskyvyn ylläpitämisessä ja toiminnan mahdollistajana. Riskianalyyseissä on eritelty tarkemmin, millä palveluilla ja riskienhallintakeinoilla vastataan eri onnettomuusriskeihin, uhkiin ja häiriötilanteisiin.

Keskeisimpänä keinona, jolla alueen uhkiin ja riskeihin vastataan, on pelastustoimen perustehtävän laadukas hoitaminen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen. Arjen turvallisuuden edistämiseksi yhteistyö erityisesti ikääntyneiden ja erityisryhmien asumisturvallisuudessa sekä ilmastonmuutokseen sopeutumistyössä on tärkeää. Ymmärrystä ja osaamista tulisi kehittää myös uusien ja kehittyvien energiamuotojen sekä teknologian vaikutuksesta toimintaympäristön riskeihin ja niihin vastaamiseen.

Uudenmaan pelastuslaitosten kannalta pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisjärjestelmän ja Etelä-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueen toiminnan kehittäminen on tärkeää myös kansallisesti merkittäviin riskeihin vastaamisessa. Yhteistyön vaikuttavuutta voidaan hyödyntää mm. erityis-suorituskykyjen mitoittamisessa harvinaisempiin, mutta toteutuessaan vakaviin uhkiin vastaamiseksi.

Varautuminen, häiriönsietokyky, jatkuvuudenhallinta ja toiminnan suojaaminen on huomioitava kaikilla tasoilla ja kaikissa turvallisuustilanteissa. Lisäksi on valmistauduttava pelastustoimen uusien tietojärjestelmien käyttöönottoon sekä prosessien kehittämiseen tarvittavat resurssit varmistamalla. Ennakoivaa riskienhallintaa voidaan edistää myös parantamalla riskin tunnistamisen suorituskykyä kehittämällä onnettomuuskehityksen seurannan, palontutkintatiedon sekä tilannekuvatiedon hyödyntämistä ja tiedolla johtamisen käytäntöjä.

4 PALVELUTASOA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET PALVELUITTAIN

4.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Pelastuslaitoksen vastuulla olevan onnettomuuksien ehkäisyn ja valvontatoiminnan tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä ihmisten asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa (Pelastuslaki 379/2011 27 §).

Riskienhallinnan vastuualueen tavoite palvelutasopäätöskaudelle 2027-2030:

Itä-Uudenmaan alueen väestön ja toimijoiden omatoimisen varautumiskyvyn edistäminen arjen onnettomuus- ja häiriötilanteisiin sekä poikkeusoloihin

Tavoitteella tarkoitetaan sitä, että pelastuslaitos tukee kokonaisvaltaisesti Itä-Uudenmaan alueen asukkaita, yrityksiä ja muita toimijoita varautumaan erilaisiin arjen häiriöihin, onnettomuuksiin ja poikkeusoloihin. Tuki voidaan toteuttaa muun muassa neuvonnalla, koulutuksella, viestinnällä ja yhteistyöllä eri sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on parantaa kaikkien toimijoiden kykyä ennaltaehkäistä vaaratilanteita, toimia turvallisesti niiden sattuessa ja palautua häiriöistä mahdollisimman tehokkaasti. Kokonaisvaltaisuus tarkoittaa, että varautumista tarkastellaan sekä yksilö-, yhteisö- että alueellisella tasolla ja että toimenpiteet kattavat sekä normaaliolot, että poikkeusolot.

Luvussa 3 on kuvattu tiivistetysti tämän palvelutasopäätöksen perusteena oleva riskianalyysi. Samassa yhteydessä on esitetty myös riskianalyysissä tunnistettuihin tarpeisiin perustustuvat onnettomuuksien ehkäisyn mitoituserusteet (palvelutarpeet). Mitoituserusteista on johdettu palvelukohtaiset tarpeet ja tavoitteet, jotka on kuvattu edellä jokaisen palvelun kohdalla erikseen.

Pelastuslain 379/2011 79 § mukaan pelastuslaitoksen on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvattava, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos käyttää suunnitelmasta nimitystä onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma perustuu tähän palvelutasopäätökseen. Tässä palvelutasopäätöksessä määritellyt palvelujen tasot ohjaavat onnettomuuksien ehkäisy- ja valvontatoimintaa. Toiminnan yksityiskohtaiset ja vuosittaiset toimenpiteet ja kehityskohteet sekä näihin liittyvät tavoitteet määritellään Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma kattaa valvontatoiminnan lisäksi myös muut onnettomuuksien ehkäisyn palvelut.

Lakisääteisen tehtävien hoitamisessa pelastuslaitoksen riskienhallinnan vastuualueen onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotannossa korostuvat ja painottuvat oikeamuotoinen viranomaistoiminta sekä asiakaspalvelu, joita edistetään jatkuvalla toiminnan kehittämällä. Keskeisimpinä tavoitteina toiminnan laadulliselle kehittämiselle on henkilöstön osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen, toiminnan

yhdenmukaistaminen ja aktiivinen yhteistyö sekä pelastuslaitoksen sisällä, että sen ulkopuolella. Panostusta kehittämiseen pidetään toiminnan edellytyksenä, ja sen avulla kyetään vastaamaan yhteiskunnan odotuksiin viranomaistoimintaa kohtaan sekä muuttuviin toimintaympäristön tarpeisiin.

Toimintaympäristö kehittyy ja muuttuu nopeasti usealla eri tasolla ja tavalla. Jatkuva yhteiskunnan kehitys ja muutos edellyttävät osaamisen hallinnan prosessilta pitkäjänteistä kehittämistä. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelukokonaisuus on kompleksinen kokonaisuus, jossa eri osat ja palveluille asetetut tavoitteet ovat kytköksissä toisiinsa. Työntekijät tarvitsevat erilaisia tietoja ja taitoja sekä kykyä yhdistää näitä toisiinsa. Kokonaisturvallisuus ja onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotanto kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa. Henkilöstön on kyettävä saumattomaan yhteistyöhön muiden viranomaisten, toimijoiden ja kumppanien kanssa erilaisissa tilanteissa. Pelastustoimen laaja-alainen yleistietämys ja näkemys on osa onnettomuuksien ehkäisyä tekevän työntekijän työnkuvaa. Myös toimintaympäristön erityispiirteet kuten Loviisan voimalaitos, Kilpilahden teollisuusalue, kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta edellyttävät työntekijöiltä erityistä, toimintaympäristöstä johtuvaa osaamistarvetta.

Yhteiskunta monimuotoistuu, sen arvomaailma muuttuu ja teknologia kehittyy. Digitalisaation määrä kasvaa koko ajan tekoälyn ja robotiikan kehittymisen myötä. Myös yhteiskunnan kriittisyys julkista toimintaa kohtaan lisääntyy ja viranomaistoimintaan liittyvät oikeudelliset kysymykset monimutkaistuvat. Samanaikaisesti odotukset viranomaistoiminnan lainmukaisuudesta kasvavat ja viranomaistoimintaa kyseenalaistetaan aiempaa enemmän. Tämä näkyy toisaalta myös työntekijöiden työhyvinvoinnissa. Kehityksen hallinta edellyttää erityisesti valvontaa ja palontutkintaa tekevilta pelastusviranomaisilta lainsäädännön oikeudellista ymmärrystä ja osaamista.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Työntekijöiden osaaminen on organisaatiolle avaintekijä laadukkaan ja vaikuttavan palvelun tuottamisessa. Osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen liittyvät oleellisesti kaikkiin onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan tehtäviin.

Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan resurssit

Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut tuotetaan riskienhallinnan vastuualueen resursseilla, joka on vastuualueen johdon lisäksi 11 henkilötyövuotta (htv). Tehtävien ja resurssien jakautuminen on esitetty seuraavassa taulukossa. Pelastuslaitoksen muu henkilöstö osallistuu tarvittaessa yksittäisiin valvonta-, turvallisuusviestintä- tai neuvontatehtäviin (esimerkiksi yleisötapahtumien valvonta, turvallisuuskoulutukset, pelastusteiden koeajot ym.)

Riskienhallinnan vastuualue	Pääasialliset tehtävät	Htv
Riskienhallintapäällikkö	Vastuualueen johto, toiminnan seuraaminen ja kehittäminen	1
Palvelutuotanto		
Valvonnan ja rakentamisen ohjauksen toimintayksikkö	- Pelastuslain 2 ja 3 luvun noudattamisen valvonta - Rakentamisen ohjaus ja valvonta - Kemikaalivalvonta	6
Turvallisuusviestinnän ja palontutkin- nan toimintayksikkö	- Turvallisuusviestintä- ja koulutukset - Pelastustoimelle kuuluva ohjaus - Neuvontapalvelut / Media- ja joukkoviestintä - Paloriski-ilmoitusten valvonta ja siihen liittyvät palvelut - Paloturvallisuuden itsearviointi	4
Kehittämisen ja ohjauksen toimintayksikkö	- Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelujen kehittämistehtävät - Osaamisen hallinnan ylläpitäminen ja kehittäminen - Onnettomuuksien kehityksen seuranta - Työturvallisuus ja työhyvinvointi	1
Tehtävät, jotka kuuluvat kaikkien yhteisesti hoidettaviksi / Tehtävät, jotka jakautuvat koko vastuualueelle	- Neuvontapalvelut / päivystävä palotarkastaja - Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi - Määräaikainen valvonta - Palontutkinta	11

Taulukko 1. Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan henkilöresurssit

Yllä olevassa taulukossa on esitetty resurssien jakautuminen sekä palvelujen suunnittelun resurssiperuste. Tehtävien painotukset vaihtelevat vastuualueen henkilöiden välillä. Lisäksi alimmassa sarakkeessa on kuvattu palveluja, jotka kuuluvat kaikkien vastuualueen henkilöstön tehtäviin. Myös näissä painotus voi vaihdetta henkilöiden välillä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut toteutetaan yllä olevan taulukon (Taulukko onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan henkilöresursseista) mukaisilla resursseilla palvelutasopäätöskaudella 2027-2030.

Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

4.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluva ohjaus ja neuvonta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 27 § mukaisesti pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta ja neuvonnasta.

Pelastustoimelle kuuluva ohjaus ja neuvonta on luonteeltaan satunnaista ja kohdentuu asiakasläh- töiseen tarpeeseen. Palvelua suoritetaan riskienhallinnan vastuualueen kaikkien palveluiden yhtey- dessä. Turvallisuusohjausta ja -neuvontaa voidaan antaa esimerkiksi median, puhelimen ja sähkö- postin välityksellä. Lisäksi ohjausta ja neuvontaa voidaan antaa asiakkaalle palotarkastuskäynnin yhteydessä, kohdetutustumisilla, tarkkailtaessa turvallisuusharjoituksia tai erillisellä neuvontakäyn- nillä, jota ei katsota tarkastuskäynniksi tai koulutustilaisuudeksi.

Pelastuslaitoksella on käytössä päivystävä palotarkastaja-asiakaspalvelu. Palvelun tarkoituksena on tarjota neuvontaa onnettomuuksien ehkäisyyn, omatoimiseen varautumiseen sekä pienikiinteistöjen (omakotitalot, kesäasunnot yms.) rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä. Palvelua tarjotaan arkisin klo 9–14.00 puhelimitse sekä sähköpostitse. Asiakkaille annettavan ohjeistuksen ja neuvonnan li- säksi päivystävä palotarkastaja käsittelee erilaisia ilmoituksia kuten esimerkiksi tilapäismajoitus-, ilotulitus-, tai yleisötapahetkimailmoituksia sekä antaa neuvontaa yleisissä pelastustoimelle kuulu- vissa asioissa niin organisaatioille kuin myös kuntalaisille. Päivystävä palotarkastaja tukee myös muuta palvelutuotantoa esimerkiksi erheellisten paloilmoitusten seurannalla, palontutkintatoimen- piteiden käynnistämällä ja pelastustoimen laitteita koskevien tarkastuspöytäkirjojen käsittelyllä. Onnettomuus- tai häiriötilanteessa päivystävä palotarkastaja tukee tarvittaessa pelastustoiminnan johtamista mm. kohde- ja aluetuntemuksella. Päivystävällä palotarkastajalla on vuosittain yhteensä noin 1000-1500 toimenpidettä.

Pelastuslaitos tarjoaa rakentamiseen liittyvää ohjausta ja neuvontaa rakennushankkeisiin ryhtyville ja kohteiden suunnittelijoille osana rakentamisen ohjauksen palveluita. Ohjaus ja neuvonta perus- tuu asiakkailta tuleviin yhteydenottoihin. Palvelun tarkempi kuvaus on esitetty alaluvussa 4.1.3.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Yleistä ohjausta ja neuvontaa on tarpeen yllä pitää ja toteuttaa laaja-alaisesti osana kaikkia onnetto- muuksien ehkäisyä ja valvonnan palveluita. Riskianalyysin perusteella asumisen turvallisuus ja oma- toiminen varautuminen ovat keskeinen ohjauksen ja neuvonnan toimintaa ohjaava teema. Myös rakentamiseen ja paloturvallisuuteen liittyvillä lainsäädäntömuutoksilla on vaikutusta ohjauksen ja neuvonnan tarpeisiin. Erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen osaamista tulee vahvistaa ohjauksen ja neuvonnan kautta alueen asukkaille.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella tavanomaiset onnettomuustehtävät jakautuvat tasaisesti eri riskiluokkien alueille, mutta suurin osa tehtävistä tapahtuu IV riskiluokan alueilla (noin 47 %). I ja II riskiluokan alueilla tehtävien osuus on molemmilla noin 23 %. Harvaan asutut alueet kohtaavat erityisiä haasteita, kuten väestön ikääntymisen, lähipalvelujen vähenemisen ja rakennuskannan vanhenemisen. Ohjauksessa ja neuvonnassa omatoimisen varautumisen merkitys korostuu, jotta asukkaat tunnistavat ennalta ehkäistä riskejä ja voivat toimia turvallisesti onnettomuus- ja häiriötilanteissa.

Ilmastonmuutoksen seurauksena sään ääri-ilmiöt, kuten tulvat, ukkosmyrskyt, hellejaksot ja metsäpalot, lisääntyvät. Pitkäkestoiset kuivuusjaksot kasvattavat maastopaloriskejä, ja myrskyt sekä rankkasateet aiheuttavat tulvia ja myrskyvahinkoja. Tämä korostaa suuronnettomuus- ja häiriötilanteiden riskien merkitystä. Riskienhallintakeinoina keskeistä on ohjaus ja neuvonta omatoimisen varautumisen edistämiseksi väestön keskuudessa.

Sähköautojen osuus ensirekisteröinneistä on kasvanut merkittävästi. Itä-Uudellamaalla vuonna 2023 reilu kolmannes uusista autoista oli sähköautoja. Myös muiden ladattavien liikumisvälineiden kehitys on nopeaa. Turvallisuusviestinnässä, ohjauksessa ja neuvonnassa keskeisiä keinoja ovat koulutus ja mediaviestintä, joiden avulla tuetaan toiminnan turvallisuutta ja riskien tunnistamista.

Päivystävä palotarkastajapalvelun tavoite on helpottaa pelastusviranomaisen tavoitettavuutta ja nopeuttaa asioiden käsittelyä. Pelastustoimen tehtäväkentälle tyypillisesti osa käsittelyyn tulevista asioista on muita hallintotoimenpiteitä kiireellisimpiä. Käsittelyn ja päätösten yhdenmukaistamiseksi toimintaohjeita kehitetään jatkuvasti. Tilannekeskuksen vastuulla olevan pelastuslaitoksen tilannekuva koostuu osin päivystävältä palotarkastajalta saatavista tiedoista, muun muassa yleisötapahtumien osalta.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ohjauksella ja neuvonnalla pyritään tukemaan ja edistämään asiakkaiden omatoimista varautumista sekä lainsäädännöllisten velvoitteiden hoitamista sekä tarjoamaan asiakkaille mahdollisuuden vuorovaikutteiseen asiointiin onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvissä asioissa.
- Kaikki asiakkailta tulevat ohjaus-, neuvonta- ja yhteydenottopyynnöt käsitellään tarkoituksenmukaisesti.
- Vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritellään ohjauksen ja neuvonnan ylläpito sekä palveluissa huomioitavat toimintaympäristössä tapahtuvat ajankohittaiset ilmiöt.
 - Päivystävän palotarkastajan palvelua tarjotaan arkisin klo 9 – 14.00 puhelimitse sekä sähköpostitse. Yksittäisten pakottavien syiden takia (esim. akuutti äkillinen resurssipula, henkilöstön koulutus) päivystävän palotarkastajan palvelun saatavuutta voidaan päiväkohtaisesti muuttaa.

- Pelastustoimelle kuuluvan ohjauksen ja neuvonnan resurssit: Palvelut toteutetaan koko vastuualueen resursseilla (kappale 4.1.).

Palvelutason kehittämistarve

- Teknologian kehityksen mukanaan tuomat mahdollisuuden huomioidaan osana palveluiden kehitystä

Turvallisuusviestintä ja -koulutus

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 27 § mukaisesti pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Pelastuslain asettamaa turvallisuusviestintävelvoitetta toteutetaan osittain myös erilaisien yleisötilaisuuksien ja kampanjoiden yhteydessä.

Turvallisuusviestintää ja -koulutusta ohjaa osaltaan vuosittain laadittava onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma. Suunnittelun perusteena on ollut tavoittaa turvallisuuskoulutuksilla kolme (3) prosenttia toiminta-alueen väestöstä vuosittain. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa on määriteltä turvallisuuskoulutusten vastaanottajiksi vuosittain vaihtuvat ja pysyvät kohderyhmät. Kohderyhmämäärittelyllä on tarkoituksena varmistaa koulutusten laatu ja koulutusresurssien riittävyys.

Turvallisuusviestintää ja -koulutusta on kohdennettu erityisesti päiväkotikäisiin, 8.-luokkalaisiin sekä hoitolaitosten ja vastaavien organisaatioiden henkilökuntaan. Perusajatus on viedä turvallisuusviestintää ja -koulutusta pelastusviranomaisen toimesta sinne, jossa sen vaikutus olisi riskiperusteisesti kaikkein suurinta ja tehokkainta. Toimialueen erityistä tarkastelua vaativat kohteet on määriteltä Uudenmaan riskianalyysissä. Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden vaikutusalueelle suunnattu turvallisuusviestintä- ja koulutus muodostaa valvontatoimenpiteiden kanssa onnettomuuksien ehkäisyn tavoitteisiin pyrkivän tehokkaan kokonaisuuden.

Hyvinvointialueen omien toimintojen, kuten sosiaali- ja terveystalveluiden yksiköiden sekä konsernitalvelujen toimintojen omatoimisesta varautumisesta ja turvallisuuskoulutuksesta vastaa valmius- ja turvallisuusyksikkö (VaTu). Yksikkö vastaa mm. hoitolaitosten henkilökunnan turvallisuuskoulutuksesta.

Turvallisuuskoulutuksia on toteutettu kasvavasti edellisellä palvelutasopäätöskaudella (2023: 73 kpl, 4171 hlöä; 2024: 123 kpl, 5965 hlöä; 2025: 173 kpl, 8089 hlöä). Turvallisuusviestintää toteutetaan pelastuslaitoksen koko henkilöstön voimin sekä alueen sopimuspalokuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Keskeisimpiä yhteistyökumppaneita sopimuspalokuntien lisäksi ovat erilaiset

pelastusalan järjestöt, liikenneturva, alueen koulut ja oppilaitokset sekä median edustajat. Turvallisuusviestinnän kohdentamisella, koulutustarjonnan tehostamisella ja menetelmien kehittämisellä on parannettu työn tuottavuutta sekä resurssien tehokkaampaa käyttöä.

Turvallisuusviestintää suoritetaan myös esimerkiksi valvontakäyntien yhteydessä. Valvontakäyntien yhteydessä asiakkaalle annetaan lähtökohtaisesti aina myös sellaista neuvontaa ja opastusta, joka voidaan laskea turvallisuusviestinnäksi. Samankaltaista neuvontaa ja opastusta annetaan usein myös pelastustoiminnan sekä onnettomuustiedottamisen yhteydessä pelastusviranomaisen toimesta. Onnettomuusaikainen viestintä ei kuitenkaan sisälly pelastuslaitoksen turvallisuusviestintään.

Media- ja joukkoviestintä on myös käytössä ollut palvelu, jolla toteutetaan pelastuslain 379/2011 27 § mukaista turvallisuusviestintää. Media- ja joukkoviestinnällä tarkoitetaan turvallisuusaiheisten viestien välittämistä erilaisilla media- ja joukkoviestimillä sekä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa vaikuttamista. Mediaviestintää on ollut koko alueen väestöä koskevaa yleistä turvallisuusasioiden informoimista tai se on voinut kohdistua johonkin rajatumpaan kohderyhmään. Mediaviestintää on käytetty myös turvallisuuteen vaikuttavien uusien ilmiöiden ja havaintojen esille-tuomisessa ja näiden aiheuttamien negatiivisten vaikutusten ennaltaehkäisemissä.

Turvallisuusviestintää toteutetaan pelastuslaitoksen sosiaalisen median kanavilla (Facebook, Instagram ja X) erillisen viestintäkalenterin mukaisesti. Sosiaalisen median kanavien lisäksi pelastuslaitos julkaisee myös verkkosivuillaan onnettomuuksien ehkäisyyn, sekä ajankohtaisiin aiheisiin liittyviä tiedotteita. Verkkosivuilta löytyvät myös olennaisimmat ohjeet ja oppaat esimerkiksi yleisötapahtumien ja asumisen turvallisuuteen, sekä poistumisturvallisuuteen ja pelastussuunnitelman laadintaan liittyen. Ohjeet ja oppaat laaditaan saavutettavuusperiaatteita noudattaen.

Yleisötilaisuuksilla tarkoitetaan ennalta suunniteltuja tapahtumia, joissa osallistujien osallistuminen on pääosin vapaaehtoista ja oma-aloitteista. Tavallisesti osallistujia on määrällisesti paljon. Yleisötilaisuuksien turvallisuusviestinnällä pyritään vaikuttamaan mielikuviin ja herättämään turvallisuusajattelua. Yleisötilaisuuksien luonteen perusteella pyritään ja pystytään viestimään suurelle määrälle osallistujia pieni, tarkoin valittu aihealue ja välittämään osallistujille turvallisuustietoja, -ohjeita ja -neuvoja.

Pelastuslaitos on osallistunut tapauskohtaisen harkinnan mukaan erilaisiin yleisötilaisuuksiin sekä turvallisuusviestintäkampanjoihin. Valtakunnalliset kampanjat antavat hyvää vetoapua ja valmiita materiaaleja pelastuslaitoksen turvallisuusviestintätöihin. Palvelutasopäätöksessä ei ole asetettu lukumääräisiä tavoitteita yleisötilaisuuksiin ja kampanjoihin osallistumisesta sekä niissä tavoitettuihin ihmismääriin. Pelastuslaitos on osallistunut vuosittain esimerkiksi seuraaviin valtakunnallisiin turvallisuuskampanjoihin ja teemapäiviin:

- NouHätä! -pelastustaitokampanja
- Punainen liitu-liikenneturvallisuuskampanja
- Paloturvallisuusviikko

Sivutoimiset palokunnat ja sopimuspalokunnat ovat aktiivisia toimijoita omilla alueillaan ja osallistuvat erilaisiin paikallisiin tapahtumiin esittelemällä toimintaansa ja kalustoaan sekä järjestämällä turvallisuuskoulutusta tapahtumien yhteyteen. Alueen sopimuspalokuntia osallistuu vuosittain myös valtakunnalliseen Päivä Paloasemalla -tapahtumaan, joka käynnistää Paloturvallisuusviikon.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Turvallisuusviestinnän keskeinen tavoite on asenteisiin ja käyttäytymiseen vaikuttaminen, jolla parannetaan myös turvallisuuskulttuuria ja kriisinkestävyttä. Turvallisuusviestintä toteutetaan riskiperusteisesti riskianalyyseissä tehdyn toimintaympäristöanalyysin ja onnettomuuskehityksen perusteella. Väestön ikärakenne, kieliryhmät, erityisryhmät sekä alueelliset erityispiirteet ja erityiskohteet huomioidaan turvallisuusviestinnän kohderyhmien ja painopisteiden valinnassa. Turvallisuusympäristön muutokset ja ajankohtaiset ilmiöt ohjaavat viestinnän sisältöjä ja ajoitusta. Normaaliolojen aikana korostuvat turvallisuuskoulutus, omatoimisen varautumisen tukemisen järjestelyt sekä some- ja muu mediaviestintä. Yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa pyritään vaikuttamaan omatoimisen varautumisen tasoon sekä tilanteen mukaisten toimintaohjeiden saatavuuteen.

Turvallisuusviestinnällä tuetaan myös häiriö- ja poikkeusolojen johtamista ja väestönsuojelua. Laadukas ja luotettava normaaliajan turvallisuusviestintä vähentää yhteiskunnassa esiintyvän disinformaation merkitystä ja luo perustan kriisiaikaisen viestinnän onnistumiselle.

Turvallisuusviestinnällä ja -koulutuksella parannetaan osaltaan lisäksi yhteiskunnan resilienssiä kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Henkinen kriisinsietokyky ja väestön toimintakyky onnettomuus- ja poikkeusoloissa ovat keskeisiä yhteiskunnallisia elintärkeitä toimintoja (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025). Kansallisessa riskiarviossa 2023 on esitetty useita riskejä, joiden todennäköisyys on kasvanut viime vuosien globaaleiden tilanteiden vuoksi. Todetuilla riskeillä on suoria vaikutuksia edellä mainittuihin elintärkeisiin toimintoihin, joihin pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnällä ja -koulutuksella voidaan vaikuttaa. Yleisötilaisuuksiin ja kampanjoihin osallistumisella saadaan myös yleistä näkyvyyttä pelastuslaitokselle. Pelastuslaitoksen ja pelastusalan näkyvyyttä voidaan hyödyntää alan houkuttelevuuden lisäämiseen rekrytointimielessä.

Lähes joka neljäs uusimaalainen on yli 64-vuotias. Väestön vanheneminen lisää ikääntyneiden kotona asumista, usein pidempään ja entistä huonokuntoisempana. Palveluasumisen ja yhteisöllisen asumisen tarve kasvaa, mikä nostaa huoneistopalojen riskiä ja vaikuttaa asumisen turvallisuuteen. Asumispalveluyksiköiden henkilöstön resurssihaasteet ja osaamisvaatimukset vähentävät mahdollisuuksia kiinnittää riittävästi huomiota turvallisuusasioihin. Turvallisuuskoulutusta kohdennetaan hoitolaitosten henkilökunnalle (toteutusvastuussa varautuminen ja turvallisuusyksikkö) ja omaishoitajille tarjottavaan koulutukseen.

Suomessa asuu noin puoli miljoonaa vieraskielistä henkilöä, joista 58 % sijoittuu Uudellemaalle. Nettomahanmuutosta 38 % kohdistuu Uudellemaalle, ja vieraskielisten osuuden arvioidaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2040 mennessä. Tämä monimuotoistuminen tuo mukanaan haasteita asumisen turvallisuuteen ja toimintaan onnettomuustilanteissa. Eri kulttuuritaustoista tulevien henkilöiden

turvallisuuskäytännöt ja teknisten turvallisuuslaitteiden ymmärrys voivat poiketa merkittävästi. Lisäksi osaamisvaatimukset voivat rajoittaa mahdollisuuksia kiinnittää riittävästi huomiota turvallisuusasioihin. Turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen painotuksessa huomioidaan erityisryhmät ja eri kieli- ja kulttuuriryhmät. Eri kulttuurien tuntemus ja huomioiminen nousevat keskeiseksi osaksi turvallisuustyötä. Pelastuslaitos toimii kaksikielisellä alueella, joten erityisesti huolehditaan ruotsinkielisen palvelun tarjonnasta.

Tulipalojen aiheuttaja eri ikäryhmissä Itä-Uudellamaalla 2021-2025										
Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	Alle 7 vuotta	7-14 vuotta	15-17 vuotta	18-24 vuotta	25-64 vuotta	65-74 vuotta	Yli 74 vuotta	Ei voida arvioida	Ei kir- jausta	Yhteensä
Rakennuspalo	0	2	3	5	29	5	2	17	111	174
Rakennuspalovaara	2	1	0	9	67	27	17	24	130	277
Maastopalo	0	12	3	2	61	9	1	144	133	365
Liikennevälinepalo	0	0	0	1	7	1	0	19	210	238
Muu tulipalo	0	13	8	0	30	4	0	65	110	230
Yhteensä	2	28	14	17	194	46	20	269	694	1284

Taulukko 2. Tulipalojen (kaikki tulipalot syttymissyystä riippumatta) aiheuttaja eri ikäryhmissä Itä-Uudellamaalla 2021-2025.

Uudellamaalla riskianalyysin häiriötilanneanalyysissa huomioitu skenaario useamman yhtäaikaisen laajan maastopalon syntymisestä liittyä alueen luonto- ja retkeilykohteisiin (mm. Sipoon kansallispuisto ja muut luontokohteet, joissa on runsaasti luontopolkuja). Sään ääri-ilmiöt, kuten hellejaksot lisäävät maastopalojen riskiä. Sosiaalisen median kautta leviävät haasteet tai kuivien kausien pitkä kesto voivat vaikuttaa tilanteiden hallintaan. Matkailun ja retkeilyn lisääntyminen nostaa myös riskiprofiilia. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen vaikutuskeinoina korostuvat maastopalovaarasta viestiminen ja avotulikiellot, retkeilyturvallisuuden ohjaus ja neuvonta, turvallisuuskasvatus lapsille ja nuorille sekä mediaviestintä retkeilyturvallisuudesta.

Merkittävimpien riskipotentiaalin muodostavat riskianalyysissä määritellyt ulkoisen pelastussuunnitelmanvelvoitteen piirissä olevat erityiskohteet, joita itäisellä Uudellamaalla on kolme. Kohteista Kilpilahden teollisuusalue sekä Fortum Power and Heat Oy:n Loviisan ydinvoimalaitos ovat valtakunnallisesti merkittäviä teollisuuskohteita, joiden suuronnettomuusvaarat ovat vaikuttavuudeltaan laajoja. Potentiaalisesti laajalle alueelle leviävien seurausten vuoksi omatoiminen varautuminen korostuu suuronnettomuusvaarallisten kohteiden ympäristössä. Tästä syystä omatoimisen varautumisen taso on riittävästi huomioitava vaikutusalueelle tehtävässä valvonnassa, kuin myös turvallisuusviestinnässä.

Riskianalyysin mukaan Uudellamaalla on lukuisia valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä kuten Unesco-kohteet Suomenlinna sekä Vanha Porvoo, Loviisan ylä- ja alakaupunki ja Tammissaaren puukaupunki. Rannikkoalueella sijaitsee 168 valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, joista 101 kohdetta sijaitsee tulvavaara-alueella. Turvallisuusviestinnän ja -valvonnan yhteensovittamisella tuetaan kulttuurihistoriallisten kohteiden ja asukkaiden omatoimista varautumista, pelastustoiminnan toimintaedellytyksiä sekä pelastuslaitoksen omaa aluetuntemusta.

Lisäksi erityisten riskikohteiden osalta säädökset velvoittavat muita viranomaisia ja muita tahoja nykyistä voimakkaammin yhteistyöhön onnettomuusriskien vähentämiseksi, joten viranomaisyhteistyön tulee olla jatkuvaa ja laaja-alaista.

Turvallisuusviestintää toteutetaan turvallisuusviestinnän vuosikellon mukaisesti. Vuosikello on sisällytetty vuosittain päivitettyyn onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmaan. Turvallisuusviestinnän vuosikello on yhteensovitettu pelastustoimen viestinnän vuosikellon ja hyvinvointialueen HYTE-toiminnan viestinnän kanssa. Turvallisuusviestinnän painopisteitä tarkistetaan tarvittaessa onnettomuuskehityksen seurannan ja palontutkinnasta saatujen havaintojen perusteella. Näitä hyödynnetään myös turvallisuuskoulutuksien sisällöllisessä kehittämisessä ja kohdentamisessa. Turvallisuusviestinnän vuosikelloa voidaan hyödyntää kausittaisten riskien osalta yhdistettynä onnettomuuskehityksen seurantaan tai palontutkinnasta saataviin havaintoihin. Ilmastoriskit (maastopalot, myrskyt, tulvat jne.), vesistö- ja liikenneturvallisuus korostuvat kausittaisissa teemoissa.

Pitkän aikavälin tavoitteena on edistää koko yhteiskunnan turvallisuuskulttuuria lapsiin ja nuoriin kohdistuvalla turvallisuusviestinnällä ja -koulutuksella. Arjen turvallisuuteen, yhteiskunnan häiriötilanteisiin sekä poikkeusoloihin varautuminen korostavat omatoimisen varautumisen ohjauksen merkitystä. Arjen turvallisuuteen asumisessa ja työpaikoilla vaikuttaa myös uusiin energiamuotoihin, ladattaviin laitteisiin, potentiaalisesti vaarallisiin aineisiin sekä teknologiaan liittyvä turvallisuus. Sosiaalisen ja alueellisen eriarvoisuuden kasvu lisää turvallisuusviestinnän tarvetta erityisryhmien osalta. Asumisen turvallisuus ja erityisesti ikääntyvän väestön ja erityisryhmien asumisturvallisuus on keskeinen teema. Kestävää turvallisuutta rakennetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen sekä paikallisten toimijoiden kanssa. Turvallisuusviestintää järjestetään myös sopimuspalokuntien ja järjestöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Turvallisuusviestintä

- Turvallisuusviestinnän keskeinen tavoite on viestinnän keinoin vaikuttaa turvallisuusasenteisiin ja -käyttäytymiseen. Turvallisuusviestinnällä annetaan toimintaohjeita eri tilanteisiin sekä yleistä tietoa pelastustoimeen liittyviin asioihin ja ilmiöihin. Turvallisuusviestinnän keskeinen tavoite on edistää turvallisuuskulttuuria, omatoimista varautumista ja kriisinkestävyyttä.
- Turvallisuusviestinnän vuosittaiset keskeisimmät kohderyhmät, keinot ja sisällölliset painopisteet määritellään vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa ja siihen sisältyvässä turvallisuusviestinnän vuosikellossa.
 - Turvallisuusviestinnän vuosikelloa täydennetään ennalta suunnitellun viestinnän lisäksi ajankohtaisilla, mm. palontutkinnasta ja onnettomuuskehityksen seurannasta saaduilla havainnoilla ja ilmiöillä.

- Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmaan sisällytetty turvallisuusviestinnän vuosikello yhteensovitetaan kansallisen pelastustoimen ja hyvinvointialueen muun viestinnän kesken.
- Toimialueen erityispiirteet otetaan huomioon turvallisuusviestinnän vuosisuunnittelussa.
 - Suuronnettomuusvaarallisten kohteiden vaikutusalueen asukkaiden ja toimintojen omatoimisen varautumisen tukeminen
- Osallistutaan harkinnan mukaan paloturvallisuutta edistäviin yleisötilaisuuksiin ja kampanjoihin turvallisuusviestinnän keinoin.
- Turvallisuusviestintää toteutetaan ensisijaisesti pelastuslaitoksen sosiaalisen median alustoilla sekä verkkosivuilla. Pelastuslaitoksen verkkosivuilta löytyy keskeiset ohjeet, ilmoituskanavat ja yhteystiedot.
- Paloturvallisuuden itsearviointimenettely on myös osa turvallisuusviestintää (alaluku 4.1.6 / Paloturvallisuuden itsearviointi).

Turvallisuuskoulutus

- Turvallisuuskoulutuksella tavoitellaan opettamisen ja harjoittelun avulla kohderyhmän turvallisuuden, riskinarviointiin ja omatoimiseen varautumiseen liittyvien tietojen, taitojen ja osaamisen kehittymistä.
- Turvallisuuskoulutuksen vuosittaiset keskeisimmät kohderyhmät, keinot ja sisällölliset painopisteet määritellään vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa.
 - Turvallisuuskoulutuksen kohdentamisen pääperiaatteet ovat:
 - Ihmisen elämänsä.
 - Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden huomioiminen.
 - Henkilö- ja asumisturvallisuus.
 - Vuosittaiset valtakunnalliset kohderyhmät.
 - Vuosittain turvallisuuskoulutuksella tavoitetaan.
 - Perusopetuksen 8.-luokkalaiset.
 - Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset (pl. Porvoossa kahden vuoden välein).
 - Vuosittain vaihtuvat kohderyhmät. Palvelutasopäätöskauden aikana turvallisuuskoulutuksen kohdennettuja kohderyhmiä ovat:
 - Ikäihmiset ja heidän omaishoitajat.
 - Maahanmuuttajat.

- Nuoret aikuiset.
 - Muut tarkoituksenmukaiset yhteiskunnan palvelujen piirissä olevat kohderyhmät sekä henkilöryhmät, jotka tarvitsevat erityistarpeita.
 - Kotihoidon ja sosiaalityön työntekijät (Osana mm. paloriskiasumisen valvonnan yhteistyötä / alaluku 4.1.3.).
 - Kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet.
- Hyvinvointialueen sisäinen, sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön koulutus toteutetaan erillisen koulutussuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmasta ja toteutuksesta vastaa hyvinvointialueen varautuminen- ja turvallisuusyksikkö (VaTu).
 - Muiden kuin onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määriteltyjen kohderyhmien koulutustilaisuuksien osalta käytetään tapauskohtaista harkintaa.
 - Turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen resurssit: Palvelut toteutetaan pääosin turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan toimintayksikön resursseilla (kappale 4.1.). Tarvittaessa käytetään koko vastuualueen lisäksi pelastuslaitoksen sekä sopimuspalokuntien osaamista ja resursseja.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Hyödynnetään tehokkaammin ja suunnitelmallisemmin muista onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palveluista saatavaa tietoa.
- Kehitetään paloturvallisuuden itsearviointiprosessia osaksi turvallisuusviestintää omatoimisen varautumisen edistämiseksi.

4.1.2 Palontutkinta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 41 § mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkintaa. Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyyn ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus.

Palontutkintaa tehdään tulipaloihin sekä tulipalovaaroihin siinä laajuudessa, kuin tutkittava tarve on. Erillinen palontutkinta suoritetaan syttymissyyn arvion lisäksi vähintään kaikkiin tulipaloihin, joissa on ollut vakava henkilövahinko tai henkilövahingon vaara, suuri omaisuusvahinko (vähintään 200 000 euroa), viranomaisen toteama erityisiä torjuntatoimia aiheuttava ympäristövahinko tai muu

sellainen seikka, jonka tutkimisella on merkitystä onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn, tai viranomais-toiminnan kehittämiseksi.

Kaikissa tulipaloissa suoritetaan kuitenkin vähintäänkin pelastuslain 41 §:n mukainen arvio tapahtu-neesta sekä tulipalon syttymissyystä pelastustoiminnan johtajan toimesta. Onnettomuuteen liittyvät tiedot kirjataan pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastotietokantaan (Pronto).

Pelastuslaitoksen palontutkinta toteutetaan pääasiassa riskienhallinnan vastuualueen henkilöstön toimesta. Palontutkinta on johdettua toimintaa, jota johtaa erikseen nimetty vastuuhenkilö. Palontutkinnan suorittamisen aloittamisesta vastaa kuitenkin päivystävä palotarkastaja.

Palontutkinnassa pelastustoimen käyttöön on saatu tietoja, joilla on merkitystä onnettomuuksien ehkäisytyössä ja riskien arvioinnissa. Kerättyjä tietoja on hyödynnetty myös pelastustoiminnan takti-sissa ja teknisissä menetelmissä. Pelastuslaitoksen palontutkinta tekee esityksiä muille viranomai-sille ja tahoille onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi. Palontutkinnasta saatuja havaintoja on hyödynnetty sisäisessä koulutuksessa toiminnan sekä henkilöstön osaamisen kehittä-misessä.

Jos on aihetta epäillä, että tulipalo tai muu onnettomuus on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksel-lisesti, pelastusviranomaisen on ilmoitettava asiasta poliisille. Poliisille on ilmoitettava myös palon-tutkinnan yhteydessä havaituista palo- ja henkilöturvallisuusrikkomuksista.

Pelastuslaitos on suorittanut kaikki I-III tasojen tulipalojen ja tulipalovaarojen palontutkinnat tai teh-nyt arvion syttymissyystä.

Palvelutasopäätöksessä ei ole asetettu palontutkinnalle määrällisiä tavoitteita.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Palontutkinta toimii keskeisenä tietolähteenä mm. palvelujen sisältöön ja kehittämiseen sekä toi-minnan suunnitteluun ja riskianalyysin laadintaan. Palontutkinnan avulla saatavien havaintojen ja suositusten perusteella kehitetään henkilöstön osaamista ja pelastustoimintaa, tuotetaan tietoa turvallisuusviestinnän tueksi ja hyödynnettäväksi yhteistyöverkostoissa. Palontutkinnan avulla voi-daan mm. tunnistaa rakenteellisia riskiratkaisuja sekä havaita puutteita toimintamalleissa. Palontut-kinnan havaintoja pyritään hyödyntämään aktiivisesti yhteistyöverkostoissa kohderyhmäkohtaisesti, mm. rakennusvalvonnan yhteistyöpalavereissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä heidän henkilöstön koulutuksissa.

Pelastuslaitoksen palontutkinta pyrkii tunnistamaan osaltaan myös onnettomuusuhkien sekä onnet-tomuuksien määrän ja syiden kehitystä. Palontutkinnassa huomiota kiinnitetään tapahtuneiden on-nettomuuksien yhtäläisyyksiin tai jonkin ilmiön toistuvuuteen. Toiminta on osa tutkintakohtaista prosessia, joten sitä ei toteuteta säännöllisesti tietyn määrävälein. Havainnot tehdään toteutuneista onnettomuuksista tai onnettomuusuhista, joten ilmiöiden tai toistuvuuksien tunnistaminen voi ajoittua usean vuoden tarkastelujaksolle.

Erityisenä seurattavina painopisteinä riskianalyyssissa tunnistettiin ladattaviin laitteisiin ja akkuihin liittyvät tulipalot sekä teknologian osallisuus tulipaloissa. Väestökehityksen seurauksena sekä yhteiskunnallisen palvelurakenteen muutoksena, yhä huonokuntoisemmat ihmiset asuvat kotonaan hoitolaistosten sijaan. Palontutkinnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota tulipaloihin, joissa onnettomuuden osallisena on alentuneen toimintakyvyn omaava henkilö. Lisäksi yhtenä painopisteinä on tahallisten tai tuottamuksellisesti aiheutettujen tulipalojen kehityksen seuranta sekä yhteistyö poliisin kanssa. Lisäksi palontutkinnan ja onnettomuuskehityksen seurannan yhteensovittamisen avulla pyritään havaitsemaan esimerkiksi ajallisesti tai alueellisesti poikkeuksellisten tulipalojen sarjat.

Palontutkinnasta saatavien tietojen keräämisen menettelyjä ja hyödyntämistä on tarpeen edistää jatkuvana prosessina. Vakioitujen tiedonkeräysmenetelmien tarkoituksena on saada pelastustehtävälle osallistuneiden yksiköiden ja työntekijöiden havainnoista laajempaa tietoa aineistoa palontutkinnan kattavampaa analysointia varten. Jatkokäsittelyn osalta tavoitteena on luoda pelastuslaitokselle toimintamalli, jossa pelastustehtävien hoidossa ja niiden tutkinnassa saatuja tietoja analysoidaisiin rutiininomaisesti ja jatkuvasti yhteensovitettuna onnettomuuskehityksen seurannan kanssa. Analyysin päätelmiä käytetään koko pelastuslaitoksen kehittämistoiminnassa (mm. toimintaa ohjaavat suunnitelmat), onnettomuuksien ennaltaehkäisemisessä ja sidosryhmäyhteistyössä.

Palontutkinnan järjestelyissä varaudutaan myös sotatilanteissa mahdollisten sotarikosten dokumentointiin.

Palontutkinta sisältyy riskienhallinnan tehtäväalueen viranhaltijoiden työtehtäviin, jolla osaltaan edistetään rutiininomaista pelastuslaitoksen sisäistä tiedonvaihtoa ja tehtyjen havaintojen hyödyntämistä. Palontutkintaosaaminen ja -kokemus lisäävät työkokemuksen ja käytännön kautta saatavaa tietoa suoraan onnettomuuksien ehkäisytyöhön ja eri palvelutuotantoihin.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Palontutkinnalla hankitaan tietoa vastaavien onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi sekä pelastuslaitoksen toimintojen kohdentamiseen, suunnitteluun ja kehittämiseen.
- Palontutkinnan vuosittaiset painopisteet ja mahdolliset teemavalvonnat määritellään vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa. Suunnitelmassa täsmennetään myös vuosikohtaisesti palontutkinnasta saatujen tietojen hyödyntäminen onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palveluissa.
 - Palontutkintatason I arvion suorittaa aina kaikkiin tulipaloihin pelastustoiminnanjohtaja (pelastuslaki 41 §) ja kirjaa sen Pronto-ohjeen mukaisesti onnettomuusselosteelle.
 - Palontutkintatason II tutkinta suoritetaan kaikissa alla olevan kriteerin täyttävissä tulipaloissa:
 - Palokuolema.
 - Henkilövahinko tai vakava henkilövahinkovaara.

- Suuri omaisuusvahinko (yli 200 000 €).
 - Viranomaisen toteama ympäristövahinko, joka aiheuttaa erityisiä torjuntatoimenpiteitä.
 - Pelastuslain 42 §:n mukainen ilmoituskohde (onnettomuusvaarailmoitus).
 - Muu syy, jonka tutkimisella on pelastusviranomaisen toiminnan kehittämisen kannalta merkitystä.
- Palontutkintatason III tutkinta suoritetaan tarpeen vaatiessa erityisen merkittävistä tapauksista tai osana muuta tutkintaa. Päätöksen tutkinnan aloittamisesta voi tehdä Onnettomuustutkintakeskus, sisäasiainministeriö, valtioneuvosto tai pelastuslaitos. Tutkintaa varten kootaan työryhmä, johon voi kuulua osallistujia myös pelastuslaitoksen ulkopuolelta.
- Tason I palontutkinnasta vastaa pelastustoiminnanjohtaja, tason II tutkinnasta vastaa pelastuslaitoksen päivystävä palotarkastaja tai erikseen nimetty palontutkija. Tason III tutkinnasta vastaa pelastuslaitoksen osalta nimetty palontutkinnan vastuuhenkilö.
 - Palontutkinnan resurssit: Palvelut toteutetaan koko vastuualueen resursseilla (kappale 4.1.). Tapauskohtaisesti palontutkintaan osallistuu myös pelastustoiminnan resurssit. Palontutkintaa voidaan suorittaa myös yhteistyössä muiden Uudenmaan pelastuslaitosten (HIKLU) kanssa, erillisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään palontutkinnasta saatujen tietojen tehokkaampaa hyödyntämistä pelastuslaitoksen toiminnassa ja palveluissa.

4.1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 42 § mukaisesti pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Säännöllisintä yhteistyötä Itä-Uudenmaan pelastuslaitos tekee pelastuslain 42 §:n mukaisessa paloriskiasumisen valvonnassa sekä rakentamisen ohjauksessa (erilliset kuvaukset). Muita viranomaisyhteistyötahoja ja vakiintuneita toimintatapoja ovat esimerkiksi hyvinvointialueen sisäinen yhteistyö (HYTE), Itä-Uudenmaan poliisin, ympäristöterveydenhuollon sekä Tukesin kanssa. Yhteistyö on osin

säännöllistä, ja osin harkinnanvaraista. Tietoa välitetään aktiivisesti eri viranomaisten kesken ja tiedonvaihtoon on sovitut toimintamallit.

Pelastuslaitos on aktiivisena toimijana hyvinvointialueen hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävässä yhteistyössä (HYTE). Yhteistyön visiona on:

"Itä-Uudenmaan asukkaiden arjen turvallisuuden edistäminen monialaisessa yhteistyössä"

Toiminnan keskiössä on yhteisenä teemana arjen turvallisuus. Yhteistyöllä tavoitellaan asumisturvallisuuden edistämistä ja paloriskien vähentämistä, kaatumisen ja vammojen ehkäisyä sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisyä. Yhteistyö rakentuu neljään kokonaisuuteen:

1. Hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuusviestinnän yhteistyö
2. Arjen turvallisuuden edistäminen
3. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tiedolla johtaminen
4. Yhteisten koulutustarpeiden tunnistaminen

Poliisin kanssa yhteistyötä tehdään erityisesti palontutkinnan yhteydessä, sekä pelastuslain 41 §:n mukaisten ilmoitusten välittämisessä ja yleisötapauksien valvonnassa. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos ilmoitti palvelutasopäätöskaudella 2024-2026 poliisille kaikki onnettomuudet, joissa oli epäily tahallisuudesta tai tuottamuksellisesta toiminnasta. Lisäksi poliisiyhteistyötä tehdään mm. paloriskiasumisen valvontaan liittyen.

Kemikaalivalvonnan viranomaisyhteistyö käsittää yhteistoimintaa erityisesti kunnan ympäristö- ja rakennusvalvontaviranomaisten kanssa. Vaarallisten kemikaalien laajamittaisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin kohteissa pelastuslaitos tekee yhteistyötä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) kanssa mm. lausunnoin sekä osallistumalla yhteistarkastuksille. Yhteistyötä tehdään myös Traficomin kanssa alueella sijaitsevan vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvän ratapihan sekä Säteiläyturvakeskuksen (STUK) kanssa alueella sijaitsevan voimalaitoksen osalta. (4.1.6. Valvonta, kemikaalivalvonta)

Pelastuslain 379/2011 62 § edellyttää, että mikäli nuohooja havaitsee tulisisjassa tai savuhormissa sellaisia vakavia vikoja tai puutteita, joista tulisi jätettyä käytettäessä voi aiheutua tulipalon vaara, hänen on ilmoitettava niistä kirjallisesti pelastuslaitokselle. Jos nuohooja havaitsee sellaisia vakavia puutteita, jotka vaarantavat nuohouksen turvallisen suorittamisen, on hänen ilmoitettava myös niistä kirjallisesti pelastuslaitokselle. Päivystävä palotarkastaja käsittelee myös nämä, edellä mainitut nuohoojilta tulevat vikailmoitukset. (4.1.1. Pelastustoimelle kuuluva ohjaus ja neuvonta)

Pelastuslaitos osallistuu erittäin aktiivisesti myös valtakunnalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön erilaisten työryhmien ja asiantuntijaverkostojen kautta. Uudenmaan alueen pelastuslaitoksilla (HIKLU) on työryhmiä mm. asumisen turvallisuuteen, palontutkintaan, rakentamisen ohjaukseen, valvontatoimintaan ja alueelliseen riskianalyyysiin liittyen. Lisäksi pelastuslaitoksella on edustus kaikissa valtakunnallisissa onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyvissä asiantuntijaverkostoissa.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu myös muita kuin edellä mainitsemattomia yhteistyötahoja ja yhteistyön sisältöä.

Yhteistyötaho	Yhteistyön keskeinen sisältö	Yhteistyön taso
Hyvinvointialueen sisäinen yhteistyö.	- Hyvinvoinnin-, terveyden- ja turvallisuuden yhteistyön edistäminen (HYTE) - Paloriskiasumisen valvonta - Moniammatillinen yhteistyö ja valvontakäynnit	säännöllistä
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)	- Kemikaali- ja ilotulitevalvonta - Yleisötapahotumien valvonta - Palontutkinta - Pelastustoimen laitteet	säännöllistä / tarpeen mukaan
Kunnat	- Rakentamisen ja maankäytön suunnittelun ohjaus - Kemikaali- ja paloriskiasumisen valvonnan yhteistyö - Yleisötapahotumien valvonta	Säännöllistä
Alueellinen ympäristöterveydenhuolto	- Paloriski-ilmoitusten valvonta ja konsultointiyhteistyö - Yleisötapahotumien valvonta ja konsultointiyhteistyö - Monialaiset valvontakäynnit - Kohdeilmoitukset ja tiedonvaihto	tarpeen mukaan
Poliisi	Palontutkinta	säännöllistä
	Yleisötapahotumien valvonta, ilotulitusnäytökset, paloriski-ilmoitusten valvonta, konsultointi ja muut mahdolliset valvontahavainnot	tarpeen mukaan
	Tulipysäkki- / ankkuritoiminta	tarpeen mukaan
ELY	YVA-prosessiin osallistuminen	tarpeen mukaan
Alueellinen vastuumuseo	Kulttuurihistorialliset kohteet	säännöllistä
Yhdistykset, säätiöt, julkisyhteisöt, kunnalliset vuokra-asuntoyhtiöt	Asumisen turvallisuuden ja paloriskitietoisuuden edistäminen	tarpeen mukaan

Taulukko 3. Pelastuslaitoksen viranomais- ja sidosryhmäyhteistyötahoa

Palvelutasopäätöksessä ei ole asetettu onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävälle yhteistyölle määrällisiä tavoitteita.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Onnettomuuksien ehkäiseminen perustuu laajaan yhteistyöhön. Riskianalyysiin sisältyy havaintoja useista eri toimialueen uhkista ja riskeistä, palvelutuotantojen liityntäpinnoista eri onnettomuusriskeihin sekä mm. erityistä tarkastelua vaativien kohteiden määrittelyä. Onnettomuuksien ehkäisyn monimuotoisuuden takia yhteistyö eri tahojen kanssa on perusteltua ja osin jopa välttämätöntäkin palvelutuotannon onnistumisessa.

Pelastuslaitoksella on aktiivinen asiantuntijarooli eri yhteistyöfoorumeissa. Pelastuslaitoksen näkemyksen tulee olla edustettuna laaja-alaisesti eri aihekokonaisuuksiin liittyvissä työryhmissä. Toiminnallisten tavoitteiden tulee pohjautua lainsäädännön asettamiin velvoitteisiin sekä osaltaan riskianalyysistä, tilastoista, palontutkinnasta sekä onnettomuuskehityksen seurannasta saatuihin indikaattoreihin ja perusteisiin.

Normaaliolojen aikana tehtävällä yhteistyössä luodaan pohja yhteistyön sujuvuudelle myös häiriö- ja poikkeusoloissakin. Yhteistyön seuranta toteutetaan yhteistyösopimuksilla, yhteistyön toimintamallien arvioinnilla ja yhteisten valvontakäyntien tarkoituksenmukaisuuden arvioinnilla.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvällä yhteistyöllä pelastuslaitos pyrkii edistämään omia lainsäädännöllisiä tavoitteita tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti, sekä tukemaan muita toimijoita turvallisuuden ja omatoimisen varautumisen edistämiseksi.
- Onnettomuuksien ehkäisy-suunnitelmassa määritellään vuosittaiset keskeiset kumppanuudet ja niihin liittyvän yhteistyön tavoitteet (taulukossa 4 esitetyn periaatteen mukaisesti).
- Kaikki pelastuslain 379/2011 62 § mukaiset nuohoojien vikailmoitukset käsitellään tarkoituksenmukaisella tavalla päivystävä palotarkastajan toimesta. Päivystävän palotarkastajan palvelu on esitetty ja päätetty kohdassa 4.1.1. Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä, neuvontapalvelut.
- Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä resurssit: Palvelut toteutetaan koko vastuualueen resursseilla (kappale 4.1.).

Palvelutason kehittämistarve

- Palveluun ei ole tunnistettu oleellisia kehittämistarpeita.

Yhteistyö rakentamisen ohjauksessa ja valvonnassa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 27 § mukaisesti pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta ja neuvonnasta.

Rakentamisen ohjauksen osalta pelastuslaitos tekee säännöllistä yhteistyötä alueen kuntien rakennusvalvontojen kanssa. Pelastusviranomaisen toimii rakennusvalvonnoille paloturvallisuuden ja pelastustoiminnan edellytysten asiantuntijana rakennuslupakäsittelyssä ja rakennusten käyttöönotto-vaiheessa. Pelastuslaitos toimii vastaavassa asiantuntijaroolissa kuntien maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa.

Uudiskohteiden ja merkittävien saneerauskohteiden osalta annetaan lausunto, jos rakennusvalvontaviranomaisen on sitä rakennuslupakäsittely yhteydessä pyytänyt. Pelastusviranomaisen antama lausunto on asiantuntijana kokemus paloturvallisuuteen, omatoimiseen varautumiseen ja pelastustoiminnan toimintaedellytyksiin liittyen. Lausunnossa huomioidaan asiakirjojen perusteella palo- ja käyttöturvallisuuteen sekä pelastustoiminnan edellytyksiin liittyvien ratkaisujen toteutus. Myös kaavoitusvaiheessa pelastusviranomaisen antaa pyydettäessä kaavasta ja siihen liittyvistä pelastustoimea koskevista asioista lausunnon.

Rakentamisen suunnittelun ohjauksessa ja kaavoituksessa pelastusviranomaisen ottaa kantaa muun muassa:

- kohteen saavutettavuus suhteessa käytössä olevaan kalustoon (pelastusteiden ja varatiejärjestelyiden ohjeistus ja toteutus)
- sammutusreittien järjestelyt sekä pelastustoiminnan työturvallisuus
- sammutusveden saanti, riittävyys sekä hallinta kohteessa ja sen ympäristössä
- pelastustoimen laitteiden sijoittelu ja toteutus esimerkiksi paloilmoittimen toteutuspyytäkirja, sammutuslaitteiston suunnitteluperusteet, savunpoiston järjestelyt, sammutusvesiputkistot, pelastustoimintaan käytettävät hissit ja viranomaisverkon kuuluvuus rakennuksessa
- tilojen rakenteelliseen paloturvallisuuteen sekä käyttöturvallisuuteen

Myös pelastusviranomaisen näkemys tarkastuksen suorittamisen tarpeellisuudesta rakennushankkeen aikana kirjataan rakennuslupakäsittelyn yhteydessä annettavaan asiantuntijalausuntoon.

Pelastuslain 379/2011 81 a § nojalla pelastusviranomaisen voi tehdä rakennuskohteeseen tarkastuksen rakennushankkeen aikana, jos rakennusvalvontaviranomaisen ja pelastusviranomaisen arvioivat tarkastuksen tarpeelliseksi lupamääräysten, suunnitelmien tai rakentamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi. Pelastusviranomaisen laatii tarkastuksesta kirjallisen lausunnon rakennusvalvontaviranomaiselle, joka voi ryhtyä lausunnon johdosta tarvittaviin maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin toimenpiteisiin. Lausunto annetaan tiedoksi rakennushankkeeseen ryhtyvälle ja tarvittaessa muille asianosaisille.

Ennen tarkastusta voidaan suorittaa rakennuksen käyttöönoton ennakkokatselmus. Väestönsuojan käyttöönottotarkastus tehdään rakennushankkeeseen liittyvän tarkastuksen yhteydessä. Varsinaisen tarkastus suoritetaan yleensä ennen rakennusvalvonnan suorittamaa käyttöönottotarkastusta. Tarkastus rakennushankkeen aikana on toimenpide, joka täydentää rakennushankkeen suunnittelua ja rakennuslupavaiheessa annettavaa ohjausta.

Vuosittain pelastuslaitos antaa noin 120-140 rakennuslupalausuntoa rakennusvalvonnoille. Rakennuslupaan perustuvia rakennushankkeisiin kohdistuvia tarkastuksia on vuosittain noin 60-80 kpl. Kaavalausuntoja annetaan vuosittain noin 20-40 kpl.

Pelastusviranomaisen ja alueen rakennusvalvonnat tekevät yhteistyötä myös esimerkiksi rakennettuun ympäristöön ja palontutkintaan liittyen. Yhteistyön moniulotteisuudesta johtuen pelastuslaitos ja alueen rakennusvalvonnat ovat laatineet tehtävästä yhteistyöstä ja sen sisällöistä yhteistoimintamuistion.

Palvelutasopäätöksessä ei ole asetettu lukumääräisiä tavoitteita ohjauspalveluille, eikä rakennushankkeiden aikaisille tarkastustoimenpiteille, koska palvelu perustuu asiakkaiden ja yhteistyöviranomaisten tarpeisiin ja heidän yhteydenottoihin.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Riskianalyysin toimintaympäristön kuvauksessa on nostettu esiin Uudenmaan alueelle ominainen voimakas rakentaminen ja väestön keskittyminen. Rakennuskanta on Uudenmaan alueella keskittynyt voimakkaasti taajamien ympäristöön ja kerrosneliöiden määrä eri alueilla korreloi väestötiheyteen. Mitä aikaisemmassa vaiheessa alue- ja hankesuunnitteluun osallistutaan, sitä laajempiin kokonaisuuksiin asiantuntijatyöllä kyetään vaikuttamaan. Tämä luo tarpeen mm. rakentamisen ohjauspalvelulle ja tarkastuksille rakennushankkeen aikana. Rakentamisen aikaisella tarkastuksella pyritään varmistamaan myös työmaa-aikainen turvallisuus.

Yleisesti pelastuslaitoksen rakentamisen ja maankäytön suunnittelun ohjauksella pyritään varmistamaan osaltaan rakennusten ja alueiden turvallisen käytön edellytykset ihmisille kaikissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa sekä pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytysten toteutuminen.

Nopeasti kehittyvä ja muuttuva energiamuotojen hyödyntäminen vaikuttaa merkittävästi koko pelastustoimen palvelutuotantoon. Rakentamisen ohjaus ja neuvonta on aivan keskeisessä asemassa siinä, että kiinteistöihin tehdyt ratkaisut ovat pelastustoimen kannalta oikeanlaisia. Riskianalyysin toimintaympäristöanalyysin mukaan teollisuus- ja logistiikkatoiminnot keskittyvät yhä enemmän pääkaupunkiseudun ulkopuolelle asuinrakentamisen kasvaessa. Erityisesti Sipoon alueelle on muodostunut merkittäviä logistiikan keskittymiä, mikä lisää alueen toimintaympäristön monimuotoisuutta ja riskejä. Useita datakeskuksia on perustettu ja suunnitteilla Uudellemaalle. Lisäksi teollisen kokoluokan, yli 1 MW:n, aurinkovoimaloiden määrä on lähivuosina voimakkaassa kasvussa (muun muassa Loviisassa). Tämä tuo mukanaan uusia turvallisuus- ja valvontatehtäviä pelastustoimelle ja viranomaisille.

Merkittäviä asioita aluesuunnittelussa ovat esimerkiksi pelastuslaitoksen toimintavalmiuden huomiointi asemapaikkojen osalta, pelastuslaitoksen toimintaedellytykset, sammutusveden saanti ja väestön evakuointi. Pelastustoimen rooli rakennetun ympäristön kehittämisessä, onnettomuuskehityksen seurantavelvoite sekä tiivis viranomaisyhteistyö mahdollistavat kokonaisvaltaisen potentiaalisen sisäisen turvallisuuden kokonaisuudessa. Pelastustoimella on toimialaan kuuluvan asiantuntijuuden lisäksi keskeinen rooli erilaisten uhkien ja riskien esiin tuomisessa osaksi kaupunkisuunnittelua.

Poikkeusoloissa, erityisesti sodan uhan tai sotatilanteen aikana väestönsuojien käyttöönoton lisääntyminen ja tilapäisten väestönsuojien rakentamisen tarve on ilmeinen. Rakentamisen ohjauksen ja neuvonnan toimintoja ohjataan tarpeen mukaisesti vastaamaan tähän palvelutarpeeseen. Riskienhallinnan vastuualueen henkilöstölle muodostuu normaaliolojen aikana hyvä kokonaiskäsitys toimialueen väestönsuojien tilannekuvasta mm. määräaikaisen valvonnan ja rakentamisen ohjauksen ja neuvonnan yhteydessä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Rakentamisen ja maankäytön suunnittelun ohjauksella pyritään vaikuttamaan osaltaan rakennusten paloturvallisuuden säädöstenmukaisuuteen sekä pelastuslaitoksen toimintaedellytysten tarkoituksenmukaiseen huomioon ottamiseen.
 - Pyritään tunnistamaan myös mahdolliset vaikutukset pelastuslaitoksen palvelutason liittyviin vaikutuksiin ja muutostarpeisiin.
- Pelastuslaitoksen ja kuntien rakennusvalvontavirastojen kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet ja käytännöt on määritelty rakennusvalvontojen kanssa laaditussa yhteistoimintamuistiossa.
- Pelastusviranomaisen suorittaman rakentamisen ja maankäytön suunnittelun ohjauksen sekä rakennushankkeiden tarkastuksen kohdentaminen, keinot ja toimintatavat määritellään tarkemmin pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyssä suunnitelmassa:
 - Pelastusviranomainen antaa pelastustoimen asiantuntijana lausuntoja uudisrakennus- ja saneeraushankkeista rakennusvalvontaviranomaisen pyynnöstä.
 - Pelastusviranomainen suorittaa pelastustoimen asiantuntijana rakennushankkeen tarkastuksen, mikäli kunnan rakennusvalvontaviranomainen on sen rakentamisluvassa määrännyt suoritettavaksi.
 - Pelastusviranomainen antaa pelastustoimen asiantuntijana lausuntoja kaavoitushankkeista kuntien kaavoituksesta vastaaville tahoille.
- Pelastustoimelle kuuluvan ohjauksen resurssit: Palvelut toteutetaan pääosin valvontatoiminnan ja rakentamisen ohjauksen toimintayksikön resursseilla (kappale 4.1.).

Palvelutason kehittämistarve

- Palveluun ei ole tunnistettu oleellisia kehittämistarpeita.

Paloriski-ilmoitusten valvonta ja siihen liittyvät palvelut

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 42 §:n mukaan, jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta hyvinvointialueen pelastusviranomaiselle (paloriski-ilmoitus). Ilmoitusvelvollisuus koskee hyvinvointialuetta, kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Paloriski-ilmoitukset liittyvät yleensä asunnon suureen tavaramäärään, henkilön riskialttiiseen toimintaan (tulen käsittely yms.) tai viallisiin sähkölaitteisiin. Lisäksi ilmoituksen syynä voi olla henkilön toimintakyky tai kiinteistön rakenteellinen vaurio. Paloriski-ilmoitusten valvonnassa käytetään ensisijaisena valvontakeinona palotarkastusta. Palotarkastuksella todettuihin tarvittaviin toimenpiteisiin kohdistetaan myös jälkivalvontaa. Lisäksi ilmoituskohteeseen voidaan kohdistaa seuranta varsinaisten valvontatoimenpiteiden jälkeen, kun se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi turvallisuuden ylläpitämisen varmistamiseksi. Paloriski-ilmoituksia tehdään pääsääntöisesti asuinrakennuksista. Joitakin ilmoituksia tehdään myös julkisissa tiloissa havaituista riskeistä, tai asioista, jotka kuuluvat toisen viranomaisen toimivaltaan.

Riskikäyttäytymisen ja vaarallisten toimintatapojen taustalta löytyy usein sosiaalisia tai sairausperäisiä elämänhallintaan liittyviä ongelmia, ja asuntoon syntynyt kohonnut paloriski on ennemminkin seurausta näistä. Näiden asioiden ratkaiseminen kuuluu usein sosiaalitoimelle. Valvonnassa kiinnitetäänkin erityistä huomiota yhteistyöhön muiden viranomaisten, erityisesti hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen, kanssa niin konsultoinnin, yhteisten tarkastusten suorittamisen kuin myös tarkastusten edellyttämien jatkotoimenpiteidenkin osalta. Tehty yhteistyö (yhteiset valvontakäynnit, konsultointi, neuvonta ja ohjaus, koulutus) sosiaaliviranomaisen kanssa edesauttaa sitä, että asiakas saa moniammatillista apua ja palvelua samanaikaisesti. Tarvittavia toimenpiteitä sekä ratkaisuja pystytään koordinoimaan ja sopimaan yhteistyössä kummallekin viranomaiselle kuuluvat tehtävät huomioiden. Toiminnan malleja ja periaatteita käsitellään myös sidosryhmien kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä turvallisuusviestinnässä.

Vuositaitin paloriski-ilmoituksia tehdään pelastusviranomaiselle noin 80-100kpl. Itä-Uudellamaalla on vakiintunut prosessi riskiasuntojen tarkastusprosessiin moniviranomaisyhteistyönä. Vuonna 2025 paloriski-ilmoituksia oli 86 kpl, joihin 75 tapaukseen oli tarve suorittaa palotarkastus, jotka hoidettiin yhdessä sosiaaliviranomaisten kanssa. Viranomaisyhteistyöllä asiakas saa haastavassa elämäntilanteessaan tarvitsemansa palvelun yhdellä tapaamisella ja asunnon paloturvallisuuteen liittyvät puutteet saadaan useimmiten jälkipalotarkastukseen mennessä korjattua.

Itä-Uudellamaalla on vuonna 2025 käynnistetty paloriskiasumiseen liittyvä laaja yhteistyötoiminta eri sidosryhmäviranomaisten kanssa. Tämän tarkoituksena on täsmentää eri viranomaisten rooli

tapausten hoitamisessa, sekä löytää kustannustehokkaita ja tarkoituksenmukaisia toimintakeinoja asiakaan tilanteen mahdollisimman hyvän lopputuloksen takaamiseksi.

Sosiaalitoimen etsivän lähityön kanssa on tehty hyvää yhteistyötä. Tavoitteena on ollut tavoittaa syrjäytyneitä ja syrjäytymisvaarassa, sekä vaikeassa elämäntilanteessa olevia henkilöitä ja antaa heille opastusta, sekä neuvontaa arjen turvallisuudessa. Etsivän lähityön, ruokajakeluiden ja päihdeklinikan kanssa tavatut ihmisryhmät ovat usein perinteisen turvallisuusviestinnän tavoittamattomissa.

Palvelutasopäätöksessä ei ole asetettu paloriski-ilmoitusten käsittelylle määrällisiä tavoitteita.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Riskianalyysissa todetaan, että lähes kaikki palokuolemiin johtavat tulipalot tapahtuvat asuinrakennuksissa. Tämän lisäksi yhdistävänä tekijänä on se, että kohteissa ei ole ollut palovaroitinta tai se ei ole toiminut. Palovaroittimen puuttuminen tai toimimattomuus johtaa siihen, että alkanutta tulipaloa ei havaita riittävän aikaisessa vaiheessa. Noin kolmannes ihmisistä ei kykene huolehtimaan palovaroittimen toimintakunnon säännöllisestä tarkistamisesta. Voidaan olettaa, että palovaroitimesta huolehtiminen jää hoitamatta muita useammin sellaisilta ihmisiltä, joilla on suurin riskipotentiaali.

Tapahtuneita tulipaloja tutkimalla on havaittu, että asumisen paloturvallisuusriskit eivät kuitenkaan ensisijaisesti liity itse rakennukseen, vaan rakennuksessa tapahtuvaan toimintaan ja ihmisen käyttäytymiseen. Paloriskiasuntoihin kohdistetulla onnettomuuksien ehkäisytöillä voidaan puuttua niihin riskeihin, jotka tunnetusti aiheuttavat eniten palokuolemia.

Väestön vanheneminen näkyy toimintaympäristössä siten, että ikääntyneiden kotona asuminen lisääntyy ja he asuvat yhä pidempään entistä huonokuntoisempina. Tämä lisää huoneistopalojen riskiä ja vaikuttaa asumisen turvallisuuteen. Tapaturmat ja tulipalot voivat lisääntyä, ja omatoiminen poistuminen tiloista vaikeutuu. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarve korostuu, erityisesti tiiviin yhteistyön muodossa sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Moniviranomaisyhteistyötä tarvitaan myös paloriskiasumisen valvontakäynneillä.

Väestön monimuotoistuminen tuo toimintaympäristöön haasteita, sillä eri kulttuuritaustoista tulevien henkilöiden turvallisuuskäytännöt ja teknisten turvallisuuslaitteiden ymmärrys voivat poiketa paikallisista käytännöistä. Tämä lisää osaltaan huoneistopalojen riskiä ja vaikuttaa asumisen turvallisuuteen.

Riskianalyysin toimintaympäristöanalyysin mukaan sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoisuuden kasvu ja alueiden eriarvoistuminen näkyvät onnettomuuksien keskittymisenä yhä enemmän sosioekonomisesti heikoimmassa asemassa oleviin lähiöihin. Yhteiskunnallinen eriarvoisuus näkyy myös paloriski-ilmoituskohteissa. Syrjäytymisellä ja huono-osaisuudella on usein vaikutuksia omatoimiseen varautumiseen sekä kykyyn toimia onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Ilkivalta, itsetuhoisuus ja

toimintakyvyn alentuminen lisäävät viranomaisten tehtäviä. Varhainen ja oikea-aikainen puuttuminen erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien nuorten aikuisten kohdalla on ensiarvoisen tärkeää. Yhteistyöllä paikallistoimijoiden kanssa voidaan rakentaa kestävää turvallisuutta.

Vuonna 2025 Suomessa tapahtui 4770 rakennuspaloa tai rakennuspalovaaraa. Näistä 462 (10 %) tapauksessa tulipalon aiheuttaja (vahingossa, tuottamuksellisesti tai tahallaan) oli yli 65-vuotias henkilö. Näistä 395 (86 %) ikäihmisten aiheuttamaa rakennuspaloa ja rakennuspalovaaraa tapahtui asuinrakennuksissa. Itä-Uudellamaalla kaikki vuonna 2025 yli 65-vuotiaiden aiheuttamat rakennuspalot ja rakennuspalovaarat tapahtuivat asuinrakennuksissa.

Paloriski-ilmoitusten valvonta luo pohjaa viranomaisten kykyyn huomioida toimintakyvyltään kaikin haavoittuvimmat yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Lapset, vammaiset, vanhukset ja yhteiskunnan vähemmistöt ovat ryhmiä, joihin apua ja huomiota tulee kohdentaa, kun yhteiskunnan normaaliajan toiminta häiriintyy. Onnettomuudelle altistuneille henkilöille kohdistetut toimenpiteet esimerkiksi evakointitilanteessa vaativat erittäin paljon yhteistyötä sosiaali- ja pelastustoimen välillä. Aktiivinen paloriski-ilmoitusten valvontatoiminta ja siihen liittyvät moniviranomaisyhteistyökäytännöt normaaliaikana ovat edellytys myös kriisiaikana onnistumiselle. paloriski-ilmoitusten käsittely ja tapausten hoitaminen pelastuslaitoksen valvontatoimenpitein yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa liittyy keskeisellä tavalla sisäistä turvallisuutta edistäviin elementteihin.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Paloriski-ilmoitusten valvonnalla pyritään saattamaan ilmoituksen kohteena oleva asuin ympäristö turvalliseen ja säädösten edellyttämään kuntoon. Moniviranomaisyhteistyönä ilmoituksen kohteena oleva asukas pyritään ohjaamaan tarkoituksenmukaiseen hyvinvointialueen palveluun.
- Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritellään mahdolliset vuosittaiset painopisteet tai yhteistyötahojen kanssa muodostettavat teemat.
 - Kaikki ilmeistä palovaaraa koskevat ilmoitukset käsitellään ja niihin reagoidaan riskinarvion edellyttämällä tavalla tarvittaessa yhteistyössä keskeisten yhteistyöviranomaisten kanssa.
- Paloriskiasumisen valvonnan resurssit: Palvelut toteutetaan pääosin turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan toimintayksikön resursseilla (kappale 4.1.).

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Pyritään löytämään vaikuttavia, tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaista ratkaisuja paloriskiasumisen vähentämiseen ja erityisryhmien asumisturvallisuuden parantamiseen sosiaali- ja terveystoimien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

4.1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 43 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä. Niistä tehtävien johtopäätösten perusteella tulee ryhtyä toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi, niihin varautumiseksi ja tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Onnettomuuskehityksen seuranta perustuu onnettomuustietojen keräämiseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä käytössä olevista tietokannoista ja muista toiminnan lähteistä (mm. Pronto/kivijalka, pelastuslaitoksen palontutkinta, pelastuslaitosten yhteistyötilastointi) sekä tämän tiedon jäsentelyyn ja analysointiin. Analyysien pohjalta pystytään muodostamaan käsitys toimenpidetarpeista, jotka tukevat pelastuslaitoksen toiminnan tavoitteita. Onnettomuuskehityksen seuranta toteutetaan pelastuslaitostasolla yhteistyössä kaikkien vastualueiden kanssa. Tulosten hyödyntämisessä huomioidaan myös pelastuslaitoksen sidosryhmät sekä alueen asukkaat.

Riskianalyysityöskentely on osa pelastuslaitoksen onnettomuuskehityksen seurantaan. Riskianalyysi käsittää pääsääntöisesti neljän vuoden tarkastelujakson, jolloin onnettomuuksien tilastollisille muutoksille on yleensä nähtävissä kehitystrendejä, ilmiöitä tai toistuvuuksia. Riskianalyysin tilastollinen tarkastelu toteutetaan koko Uudenmaan alueen tilastopohjalla, jolloin myös käytettävissä oleva tilastoaineisto on laajempi ja kattavampi. Pelastuslaitoskohtainen vuosittainen onnettomuustapahtumien määrä, taajuus ja toistuvuus on varsin pientä, joten vuosittaisesta seurannasta saatavien johtopäätösten tekeminen ei ole aina välttämättä luotettavaa. Yksittäisellä tapahtumalla on suppeaan aineistopohjaan tukeutuvassa tarkastelussa merkittävä tilastollinen vaikutus. Uudenmaan riskianalyysejä päivitetään vähintään kahden-kolmen vuoden välein pelastuslaitosten välisenä yhteistyönä.

Pelastuslaitoksen palontutkintatoiminta tukee osaltaan palvelutuotannon tuottamisen kohdentumista ja tarkoituksenmukaisuutta vallitsevaan toimintaympäristöön ja onnettomuuksien kehityksen seurantaan. Pelastuslain 379/2011 41 § mukaisesti palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Pelastuslaitoksen palontutkinta (kappale 4.1.2.) toteuttaa ja pyrkii tunnistamaan onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä. Palontutkinnassa huomiota kiinnitetään tapahtuneiden onnettomuuksien yhtäläisyyksiin tai jonkin ilmiön toistuvuuteen. Toiminta on osa tutkintakohtaista prosessia, joten sitä ei toteuteta säännöllisesti tietyn määrävälein. Havainnot palontutkinnassa tehdään pääsääntöisesti toteutuneista onnettomuuksista tai onnettomuusuhista.

Pelastuslaitoksen tilannekeskus ylläpitää kokonaisvaltaista tilannekuvaa alueen onnettomuuksista ja keliolosuhteista, sekä muista ilmiöistä. Mikäli alueella esiintyy voimakkaita luonnonilmiöitä tai esimerkiksi liukkauden ja huonon ajokelin vuoksi onnettomuusriski on normaalia korkeampi, annetaan pelastuslaitoksen sosiaalisen median kanavilla toimintaohjeita, sekä turvallisuusviestintää.

Pelastustoiminnassa toimintaympäristön seuranta ja onnettomuuksien kehityksen havainnointi on käytännössä jatkuvaa päivittäistä toimintaa. Sitä tehdään sekä omassa toiminnassa että yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Päivittäinen päiväkohtainen tilannearviointi toiminta-alueesta toteutetaan pelastustoiminnan ja ensihoidon välillä.

Näistä osa-alueista muodostuu pelastuslaitoksen sisällä yhteistyössä tehdyn analysoinnin kautta kokonaisuus, jonka mukaan palvelutuotanto on rakennettu vastaamaan kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin sekä monitahoisiin uhkiin.

Palvelutasopäätöksessä ei ole asetettu onnettomuuskehityksen seurannalle määrällisiä tavoitteita.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Riskianalyysi luo perustan sille, että pelastustoimen palvelut suunnitellaan ja mitoitetaan riskien ja uhkien mukaisesti. Riskianalyysiin sisältyvä pelastuslain 43 § mukainen onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuraaminen on lähtökohtaisesti yksi merkittävä osa koko palvelutuotannon suunnittelua. Riskianalyysistä tehtävät johtopäätökset puolestaan ohjaavat palvelutasopäätöksen kautta toteutettavien toimenpiteiden käynnistämistä.

Riskianalyysin perusteella onnettomuuskehityksen seuranta hyödynnetään erityisesti tavanomaisesta onnettomuuskehityksestä poikkeavien kehitysten havaitsemiseen. Lisäksi onnettomuusriskien osalta tehtävä kausittainen seuranta havaitsee ajantasaista onnettomuuskehitystä lyhyellä aikavälillä. Tarvittaessa havaittuun riskikehitykseen voidaan puuttua esimerkiksi turvallisuusviestinnällä. Teemakohtaisia seurantatarpeita riskianalyysissä on tunnistettu erityisesti tahallisten tulipalojen kehitykselle, rakennuspalojen kohdetyyppikohtaisille esiintyvyyksille sekä vakavien liikenneonnettomuuksien esiintyvyydelle paikkakohtaisesti.

Tulipalojen osalta viimeisen viime vuoden aikana voidaan todeta tulipalojen määrän olleen jatkuvassa laskussa.

Onnettomuuskehityksen seurannalla pyritään havaitsemaan ja tunnistamaan ilmiöitä ja tapauskokonaisuuksia, joihin voidaan kohdentaa onnettomuuksien ehkäisyn palveluita.

Teknologian nopea kehitys ja heikkolaatuisen, valvomattoman halpatuontiteknologian lisääntymisen lisäävät suoria ja välillisiä onnettomuusriskejä. Näistä esimerkkejä ovat akkupalat sekä teknologiaohjaus- ja toimintahäiriöt. Tähän liittyvä riskienhallinta edellyttää varautumista keskinäisriippuvuuden aiheuttamiin ongelmiin sekä onnettomuuskehityksen seurantaa ja teemapalontutkintoja ladattavien laitteiden ja teknologian aiheuttamista tulipaloista.

Sähköautojen ensirekisteröintien määrä on kasvanut jyrkästi, ja Itä-Uudellamaalla vuonna 2023 yli kolmannes uusista autoista oli sähköautoja. Riskienhallinnan näkökulmasta keskeisiä seurattavia muutostekijöitä ovat latauspisteiden ja latausmäärien kasvu, sähköautojen kokonaismäärän kehitys sekä muiden sähkökäyttöisten ladattavien liikkumisvälineiden yleistymisen. Onnettomuuskehityksen seurannassa on syytä kiinnittää huomiota erityisesti liikennevälinepalojen syihin, ajoneuvojen käyttövoiman merkitykseen palotilanteissa sekä latauksen aikana tapahtuneiden liikennevälinepalojen määrään. Näiden havaintojen avulla voidaan tunnistaa riskejä, kehittää turvallisuusohjeistusta ja kohdentaa pelastustoimen ennakoivia ja valvontaan liittyviä toimenpiteitä.

Onnettomuuskehityksen seurannasta saatavaa tietoa hyödynnetään palvelujen kohdentamiseen, paloturvallisuuden edistämiseen sekä oman toiminnan kehittämiseen. Seurannan perusteella voidaan jakaa tietoa ja tehdä esityksiä myös yhteistyöviranomaisille ja sidosryhmille. Onnettomuuskehityksen seurannassa pyritään tunnistamaan myös yhteiskunnan huoltovarmuuteen ja kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvien onnettomuuksien esiintyvyyttä. Systemaattinen onnettomuuskehityksen seuranta edellyttää resurssien kohdentamista ja kehittämistoimia, jotta se palvelee tarkoituksemukaisella tavalla tietoon perustuvaa johtamista.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Onnettomuuskehityksen seurannalla tuetaan pelastuslaitoksen tavoitteiden saavuttamista. Onnettomuuskehityksen seurannassa nousseet havainnot viedään toimenpiteiksi pelastuslaitoksen pitkän tähtäimen strategioihin, vastuualueiden toimintasuunnitelmiin sekä hyödynnettäväksi muiden viranomaisten toiminnassa.
- Onnettomuuskehityksen seuranta toteutetaan yhteistyössä koko pelastuslaitoksen tasolla tavoitteellisesti.
- Onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seurannan resurssit: Palvelut toteutetaan pääosin kehityksen ja ohjauksen toimintayksikön resursseilla (kappale 4.1.). Onnettomuuksien kehityksen seurannan sisältyessä myös muihin palveluihin (mm. riskianalyysi, palontutkinta, tilannekeskus), myös resurssit ovat todellisuudessa tätä isommat.

Palvelutason kehittämistarve

- Onnettomuuskehityksen seurannan prosessi ja tulosten hyödyntäminen vakiinnutetaan osaksi pelastuslaitoksen muuta toimintaa.

4.1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen varmistaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Laki hyvinvointialueista 611/2021 7 § mukaisesti hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaana laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä;
- 3) tuottamistavan valinnasta;
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Lisäksi hyvinvointialueiden tehtävien järjestäminen voidaan koota yhdelle tai useammalle hyvinvointialueelle, jos se on välttämätöntä palvelujen laadun ja saatavuuden parantamiseksi, riittävien henkilöstö- ja muiden voimavarojen tai tehtävässä tarvittavan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi taikka muusta vastaavasta ja perustellusta syystä.

Hyvinvointialue vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle hyvinvointialueelle tai tehtävän hoitamisesta vastaa lain nojalla toinen hyvinvointialue.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ei ole sopinut onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien järjestämisestä yhteistoiminnassa jonkun toisen hyvinvointialueen kanssa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

-

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ei ole sopinut onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle.

Palvelutason kehittämistarve

- Palveluun ei ole tunnistettu oleellisia kehittämistarpeita.

4.1.6 Valvonta

Pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamisen valvonta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn valvontatoiminta perustuu pelastuslain 379/2011 78 §:ään, jossa määritellään tehtäväksi valvoa pelastuslain toisen ja kolmannen luvun velvoitteiden toteutumista. Luku 2 käsittää yleiset toimintavelvollisuudet ja luku 3 toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet. Pelastuslain 379/2011 79 § mukaan valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

Valvontatoiminnan keskeisimpänä tarkoituksena valvoa ja varmistaa valvonnan, mutta osaltaan myös neuvonnan ja ohjauksen kautta lakisääteisten velvoitteiden noudattamista ja edelleen sitä kautta ennaltaehkäistä onnettomuuksia asiakkaiden turvallisuusosaamista sekä organisaatioiden turvallisuuskulttuuria edistämällä. Lisäksi valvontatoiminnalla pyritään varmistamaan pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytykset sekä työturvallisuus onnettomuustilanteessa. Sekä mää-

räaikainen, että harkinnanvarainen valvonta sisältävät merkittävässä määrin myös neuvontaa ja ohjausta lakisääteisten velvoitteiden toteuttamiseen ja turvallisuuden parantamiseen liittyen, esimerkiksi pelastussuunnitelman tai poistumisturvallisuusselvityksen laadinta.

Valvontatoiminta jaetaan säännölliseen määräaikaiseen valvontaan ja muuhun, harkinnanvaraiseen, valvontaan. Määräaikaiset valvontakohteet koostuvat yleisesti ottaen yrityksistä, laitoksista ja vastaavista toiminnanharjoittamiseen käytettävistä rakennuksista (ns. A1-A6 luokan erityiskohteet). A1 luokkaan kuuluvat ympärivuorokautisessa käytössä olevat rakennukset, A2 luokkaan opetus- ja päiväkotirakennukset, A3 luokkaan kokoontumis- ja liiketilat, A4 luokkaan teollisuus- ja varastorakennukset, A5 luokkaan maatalousrakennukset sekä luokkaan A6 muut edellä mainittuihin kuulumattomat kohteet erillisten määritysten perusteella. Lisäksi määräaikaisen valvonnan piiriin kuuluvat yli kahden asunnon asuinkiinteistöt. Määräaikaisen valvonnan valvontaväli vaihtelevat (6-120 kk) riskiperusteisesti kohdetyyppien ja kohteiden mukaan rakennusten käyttötarkoitukseen ja toimintaan, kokoon sekä henkilömääriin perustuen.

Muussa valvontatoiminnassa on kyse luonteeltaan harkinnanvaraisesta, asiakkaan tai muun tahon velvoitteisiin, tarpeisiin tai ilmoituksiin perustuvasta valvonnasta. Harkinnanvaraiseen valvontaan kuuluvat siten esimerkiksi yleisötapahtumien valvonta, paloriski-ilmoitusten valvonta, pelastustoimen laitteiden kunnossapidon valvonta muuten kuin määräaikaaisessa valvonnassa, erheellisten palo-ilmoitusten seuranta ja laskutus, poistumisturvallisuusselvitysten arviointi ja valvonta sekä pyydetty ylimääräiset palotarkastukset jne.

Pientaloja koskeva valvonta käsitellään kokonaisuudessaan kohdassa 4.1.6 Valvontatehtävät, paloturvallisuuden itsearviointi.

Määräaikaaisia yleisen palotarkastuksen piiriin kuuluvia luokkien A1-A6 valvontakohteita on yhteensä noin 1700. Näistä vuosittain valvotaan noin 500–600 kohdetta valvontavälien mukaisesti. Lukumäärä kuvaa valvottavien kohdekokonaisuuksien määrää, valvonnan piirissä tosiasiallisesti olevien rakennusten määrän ollessa moninkertainen.

Määräajoin valvottavia pelastussuunnitelmavelvollisia asuinrakennuskohteita on yhteensä noin 1000. Lukumäärä kuvaa valvottavien kohdekokonaisuuksien määrää, valvonnan piirissä tosiasiallisesti olevien rakennusten määrän ollessa moninkertainen. Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennuksien valvontaväli on pääsääntöisesti 5 tai 10 vuotta. Vuositasolla valvonnan kohteena on siten noin 100 taloyhtiötä ja vastaavaa.

Valvontatoimintaan on sisällynyt vuosittain vaihtuneita teemoja niin pelastuslaitoksen omana toimintana kuin myös yhteistyössä Uudenmaan muiden pelastuslaitosten kanssa. Teemakohderyhminä ovat olleet esimerkiksi hoito- ja hoivakohteet sekä kuntien koulut ja päiväkodit. Teemoissa on keskitytty erityisesti omatoimiseen varautumiseen sekä erilaisiin häiriötilanteisiin. Eräänlaisena teemana ovat olleet myös toimialueen ns. erityistä tarkastelua vaativat kohteet, jotka on huomioitu valvonnan sisällöllisin sekä suunnittelullisin keinoin.

Edellisen palvelutasopäätöskauden osalta määräaikaisen valvonnan vuosittaisiin tavoitteisiin on päästy 100-prosenttisesti niin A1-A6 kohteiden kuin asuinrakennusten osalta. Muiden valvontatoimenpiteiden ja erilaisten asioiden käsittelytoimenpiteiden vuosittainen kokonaismäärä on ollut noin 2000 toimenpidettä. Näiden osalta pelastuslaitos on vastannut kaikkiin valvontavelvollisuuksiin ja asiakaspyyntöihin.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Valvontatoiminnan tavoitteena on riskiperusteisesti vähentää onnettomuuksia sekä niistä aiheutuvia henkilö- ja omaisuusvahinkoja ja yleensäkin edistää alueella hyvää turvallisuuskulttuuria. Valvonnan vaikuttavuudella tavoitellaan organisaatioiden ja ihmisten lainsäädännöllisten velvoitteiden noudattamista ja toteutumista, pelastustoiminnan ja ensihoidon edellytyksien varmistamista sekä organisaatioiden ja ihmisten omatoimisen varautumisen sekä toimintakyvyn ja -valmiuksien kehittämistä onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Valvonnan riskiperusteisuudessa ja sen perusteella valvonnan sisällössä huomioidaan tavanomaisten riskitekijöiden lisäksi erityisesti toimialueen erityispiirteistä nousevat riskitekijät.

Valvonnan riskiperusteisuus perustuu valtakunnallisesti yhdenmukaisiin kohdeluokituksiin ja niihin määriteltyihin tarkoituksenmukaisiin valvontaväleihin. Määräaikaisen valvonnan määräykset pohjautuvat pelastuslaitosten kumppanuusverkoston turvallisuuspalvelujen valtakunnalliseen ohjeistukseen, jossa lähtökohtana on käytetty pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastotietokannan (Pronto) aineistoa erityyppisten kohteiden omaisuusvahinkoriskeistä. Lisäksi valvonnan suunnittelussa on pyritty huomioimaan ns. henkilöturvallisuuskohteet sekä toimialueen erityispiirteet ja palontutkinnan kautta tehdyt havainnot. Kohdeluokka- tai kohdekohtaisia valvontavälejä on mahdollista muuttaa myös riskiperusteisesti esimerkiksi edellä mainittuihin perustuen tai kohdekohtaista riskiä arvioiden. Lisäksi myös rakentamisen ja alueellisen kehityksen muutokset sekä paikalliset erityispiirteet ohjaavat kohteiden valvontaa. Ilmiöiden, turvallisuusympäristön muutosten ja palontutkinnan havaintojen perusteella määritellään harkinnanvaraisen valvonnan painopisteet ja teemavalvonnat sekä kehitetään valvontaan liittyvää yhteistyötä (mm. moniviranomaistarkastukset).

Pelastuslaitos valvoo valvontatoimenpitein toiminnanharjoittajalle sekä rakennuksen haltijalle ja omistajalle asetettujen lainsäädännöllisten velvoitteiden noudattamista. Palotarkastuksessa valvotaan muun muassa, että rakennus on turvallinen ja, että omistaja tai haltija on varautunut onnettomuuksien ehkäisyyn, vahinkojen torjuntaan ja onnettomuustilanteessa toimimiseen sekä väestönsuojeluun säädösten edellyttämällä tavalla. Tarkastuksen yhteydessä annetaan tarvittaessa tulipalojen ja muiden onnettomuuksien torjuntaa koskevaa neuvontaa. Kiinteistöjen paloturvallisuus ja toiminnanharjoittajan omatoiminen varautuminen ovat olennaisia tekijöitä varmentamaan toimintojen jatkuvuus normaalioloissa sekä häiriö- ja poikkeusoloissa. Osana onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotannon valvontatoimintaa pelastuslaitos pystyy tukemaan esimerkiksi kriittisen infrastruktuurin kohteita häiriönsietokyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä omatoimisen varautumisen kautta.

Rakennuspalot ja rakennuspalovaarat rakennustyyppin pääluokan mukaan (Rakennustyyppi 2018 luokitus)														
Vuosi	Asuin- raken- nus	Vapaa- ajan asuin- raken- nus	Liike- raken- nus	Toimis- toraken- nus	Liik- ken- teen ra- ken- nus	Hoi- toalan ra- ken- nus	Kokoontu- misraken- nus	Opetus- raken- nus	Teolli- suusra- kennus	Varas- tora- kennus	Palo- ja pelas- tustoi- men raken- nus	Maata- lousra- kennus	Muu ra- ken- nus	Yh- teensä
2021	65	9	0	0	0	0	1	1	6	6	0	2	10	100
2022	59	2	4	3	0	3	2	0	4	1	0	2	6	86
2023	66	8	4	0	1	0	2	2	5	6	0	3	6	103
2024	55	4	3	0	0	2	1	1	4	4	0	5	5	84
2025	49	2	0	1	1	1	0	2	6	4	0	3	9	78
Yh- teensä	294	25	11	4	2	6	6	6	25	21	0	15	36	451

Taulukko 4. Rakennuspalot ja rakennuspalovaarat Itä-Uudellamaalla 2021-2025.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteisessä riskianalyysissä Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella on yhteisten määrittelyjen perusteella nimetty erityistä tarkastelua vaativia kohteita yhteensä 28 kappaletta.

Merkittävimmän riskin näistä kohteista muodostavat ulkoisen pelastussuunnitelmavelvoitteen piirissä olevat kohteet, joita itäisellä Uudellamaalla on kuusi. Kohteista Kilpilahden teollisuusalue, sekä Fortum Power and Heat Oy:n Loviisan ydinvoimalaitos ovat valtakunnallisesti merkittäviä teollisuuskohteita, joiden suuronnettomuusvaarat ovat vaikuttavuudeltaan laajoja. Riskienhallinnan valvonta-toiminta toteutetaan näihin kohteisiin lakisääteisesti, yhteistyössä muiden valvovien viranomaisten kanssa. Potentiaalisesti laajalle alueelle leviävien seurausten vuoksi omatoiminen varautuminen korostuu suuronnettomuusvaarallisten kohteiden ympäristössä. Tästä syystä omatoimisen varautumisen taso on riittävästi huomioitava vaikutusalueelle tehtävässä valvonnassa, kuin myös turvallisuusviestinnässä. Lisäksi erityisten riskikohteiden osalta säädökset velvoittavat muita viranomaisia ja muita tahoja nykyistä voimakkaammin yhteistyöhön onnettomuusriskien vähentämiseksi, joten viranomaisyhteistyön tulee olla jatkuvaa ja laaja-alaista.

Riskianalyysin mukaan Uudellamaalla on lukuisia valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä kuten Vanha Porvoo sekä Loviisan ylä- ja alakaupunki. Uudenmaan rannikkoalueella sijaitsee 168 valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, joista 101 kohdetta sijaitsee tulvavaara-alueella. Turvallisuusviestinnän ja -valvonnan yhteensovittamisella tuetaan kulttuurihistoriallisten kohteiden ja asukkaiden omatoimista varautumista, pelastustoiminnan toimintaedellytyksiä sekä pelastuslaitoksen omaa aluetuntemusta. Pelastusviranomaisen suorittamassa valvonnassa keskeisessä osassa valvontaprosessissa ovat kiinteistön turvallisuus kokonaisuutena sekä kohteen turvallisuuskulttuuri. Kulttuuriomaisuuden suojaamiseen kohdistuvalla valvonnalla sekä ohjauksella ja neuvonnalla pelastuslaitos tukee yhteiskunnan henkistä kriisinkestävyyttä. Kulttuuriomaisuuden suojaamiseen kohdistuva tietoinen toiminta lisää samalla toimialan valmiuksia kulttuuriomaisuuteen kohdistuvien sotarikosten dokumentointiin.

Väestön vanheneminen lisää ikääntyneiden kotona asumista ja palveluasumisen tarvetta, mikä kasvattaa huoneistopalojen riskiä ja vaikuttaa asumisen turvallisuuteen. Hoitolaitosten turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota valvontatoiminnalla. Riskianalyysin perusteella asumisturvallisuudessa ikääntyneiden ja erityisryhmien asumisturvallisuuden lisäksi korostuu erityisesti kerros- ja rivitalojen valvonta sekä taloyhtiöiden varautuminen. Yleisötaphtumien valvonnassa korostuu erityisesti suuriin ihmismääriin liittyvät riskit sekä tapahtumapaikkojen sijainti ja vaihtelu (tilapäiset riskikohteet). Alueen merkittävät yleisötaphtumat saattavat tilapäisesti nostaa alueen riskiprofiilia.

Riskianalyysin toimintaympäristöanalyysin mukaan vapaa-ajan asumisen osalta Uudenmaan maakunnan niin kutsuttu kesäväestö ei lisäännä merkittävästi kesäasuntojen täyttyminen myötä, sillä suurin osa kesäasukkaista on alueen asukkaita ympärivuotisesti. Tarkastelujaksolla 2020–2024 vuositain tapahtui keskimäärin noin 778 asuinrakennuspaloa ja rakennuspalovaaraa, joista keskimäärin 8,8 kohdistui ympärivuotiseen käyttöön soveltuviin vapaa-ajan asuntoihin ja 9 osavuotiseen käyttöön soveltuviin vapaa-ajan asuntoihin. Rakennuspalojen riskiä kesäasunnoissa voidaan pitää verrattain vähäisenä.

Kaiken valvontatyön osalta panostetaan selkeän sekä oikeamuotoisen ja -aikaisen asiakaspalvelun toteutumiseen. Tämän toteutumista edistetään yhteisen valvontaprosessin kehittämistyöllä ja organisaation sisäisellä toiminnan kehittämisellä. Lisäksi asiakaspalautetta seurataan ja se huomioidaan toiminnan kehittämisessä. Valvonnan keskeisenä periaatteena ovat hyvän hallinnon toteutuminen ja asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu niin hallinnollisesta kuin asiakkaankin näkökulmasta. Harkinnanvaraisessa valvonnassa valvontamäärien mahdollisimman hyvällä laskennallisella ennakkoinnilla huolehditaan siitä, ettei hallintomenettelyissä tule aiheutonta viivytystä.

Valvontatoiminnalla pelastuslaitos pystyy luomaan kattavaa tietokokonaisuutta toimialueesta ja erityisesti toimialueella sijaitsevista kiinteistöistä sekä niihin sisältyvistä väestönsuojeluun liittyvistä tiedoista. Säännöllinen valvontakierto pitää saatavana olevan kohde- ja aluetuntemuksen ajantasaisena. Valvontatoiminnalla saatavaa tietoa pystytään hyödyntämään onnettomuuksissa ja poikkeusoloissa johtamista tukevana tietona. Vastaavasti valvontatoiminnan vaihtuvilla teemoilla pyritään ja pystytään tuottamaan lisäarvoa myös teemojen kohderyhmille kootusti ja keskitetysti kerättyihin havaintoihin perustuen, teemojen kautta nousevat havainnot pystytään huomioimaan myös oman palvelutuotannon sisällöissä ja suunnittelussa.

Valvonnalla on merkityksellinen rooli poikkeusoloissa tehostettuna toimintana esimerkiksi tilapäismajoituksen sekä väestönsuojien osalta tai tilanteeseen sidottuna teemavalvontana. Valvonta suunnitellaan siten, että järjestelyt, resurssit ja tehtävät voidaan ylläpitää eri häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa jatkuvuuden hallinnan periaatteiden mukaisesti.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Valvontatoiminnassa valvotaan ja varmistetaan lakisääteisten velvoitteiden toteuttamista sekä tuetaan erityisesti omatoimisen varautumisen suunnittelua ja toteuttamista onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin sekä erilaisiin häiriötilanteisiin varautumiseksi.

- Valvontatoimenpiteet ja valvontakeinot määritellään riskiperusteisesti vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa.
 - Määräaikaisen valvonnan piirissä olevat kohteet valvotaan täysimääräisesti vuosittain OE-suunnitelman mukaisesti seuraavat periaatteet huomioiden;
 - Määräaikaisen valvonnan valvontakeino on lähtökohtaisesti palotarkastus ja määräaikaisen valvonnan piiriin kuuluvien A1-A6 valvontakohteiden lähtökohtainen valvontaväli on 12-120 kk. Valvontavälit määritellään riskiperusteisesti sekä resurssit huomioiden. Eri kohteiden valvontavälejä voidaan edelleen muuttaa riskiperustein.
 - Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten valvonta toteutetaan määräaikaisena valvontana samaan tapaan kuin A1-A6 kohteiden valvonta. Suunnitteluperusteena käytetään pääasiallisesti koko toiminta-alueen pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten 10 vuoden kiertoa, jolloin valvontaväli on pääasiallisesti 120 kk. Valvontavälejä voidaan muuttaa myös riskiperusteisesti resurssit huomioiden.
 - Valvontatoiminnassa ja sen suunnittelussa huomioidaan toimialueen erityispiirteet ja valvontatoimintaan voidaan sisällyttää vaihtuvia teemoja toimintaympäristöstä tai muihin vastaaviin tarpeisiin perustuen.
- Pientalojen valvonta on käsitelty paloturvallisuuden itsearviointimenettelyn kokonaisuudessa (alaluku 4.1.6 / Paloturvallisuuden itsearviointi).
- Yksityisessä ja siihen verrattavassa olevassa käytössä oleviin vapaa-ajan rakennuksiin ei kohdenneta määräaikaista valvontaa asuinrakennuksia pienemmäksi arvioitujen onnettomuusrisikin ja resurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen takia. Vapaa-ajan asuinrakennuksiin kohdennetaan valvontaa tarvittaessa tarpeen mukaisesti, joka määräytyy pääasiassa asiakkaan yhteydenoton, palontutkinnasta saatujen indikaattoreiden tai jonkun muun ajankohtaisen tarpeen perusteella.
- Pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamisen valvonnan resurssit: Palvelut toteutetaan pääosin valvontatoiminnan ja rakentamisen ohjauksen toimintayksikön resursseilla (kappale 4.1.). Pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamisen valvonta kuuluu kuitenkin koko vastualueen henkilöstön tehtäviin.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään vaikuttavuutta muista onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palveluista saatavalla tiedolla kohdentamalla ja tarvittaessa teemoittamalla valvontaa riskiperusteisesti.

Paloturvallisuuden itsearviointi

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävien edellyttämiä toimenpiteitä (pelastuslaki 379/2011 78 §).

Paloturvallisuuden itsearvioinnissa pientalon itsearviointilomake ja pientalon paloturvallisuusopas lähetetään vuosittain ennalta suunnitelluille alueille. Materiaalin pohjalta omistaja tai haltija arvioi elinpiirinsä turvallisuustason itsenäisesti. Vuosittaiset paloturvallisuuden itsearviointikohteet on jaettu postinumeroalueittain siten, että kysely kohdistuu noin 2000-2800 kiinteistöön/vuosi. Omakotitalot on jaettu postinumeroiden perusteella itsearviointialueisiin 9 vuoden ajalle ja alueen kaikki paritalot yhdessä yhdelle vuodelle. Tällä alueella tavoitetaan kaikki pienikiinteistöt 10 vuoden aikana.

Palvelutasopäätöskaudella 2024-2026 omakotitalojen (yhden tai kahden asunnon asuinrakennus) valvonnan riskinarviointi toteutettiin paloturvallisuuden itsearviointijärjestelmällä. Toimitetun materiaalin pohjalta kiinteistön omistaja tai haltija toimitti raportin tehdyistä havainnoista pelastuslaitokselle. Itsearvioinnissa saatuihin vastauksiin perustuen tai vastaamatta jättämiseen reagoitiin pyrkimällä tavoittamaan kohteet neuvonnan ja valvonnan keinoin. Valvontakeinoina käytettiin asiakirja-valvontaa sekä palotarkastusta. Edellisen palvelutasopäätöskauden osalta itsearvioinnin määrällisiin tavoitteisiin on päästy 89-97-prosentin tavoitettavuustasolla. Paloturvallisuuden itsearvioinnin materiaalin toimittamisessa pelastuslaitos on käyttänyt ulkopuolista sopimuskumppania.

Palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 paloturvallisuuden itsearviointiprosessissa kiinteistöihin toimitetaan materiaali itsearvioinnin toteuttamiseksi, mutta sitä ei pyydetä toimittamaan pelastuslaitokselle arvioitavaksi. Mikäli kohteen edustaja havaitsee suorittamassaan itsearvioinnissa palo- ja pelastusturvallisuuspuutteita, saatekirjeessä opastetaan korjaamaan havaitsemansa puutteet kuntoon. Mikäli puutteista tai muusta paloturvallisuudesta tulee kysymyksiä tai epäselvyyksiä, pyydetään saatekirjeessä kohdetta olemaan yhteydessä pelastuslaitokselle. Kaikki pelastuslaitokselle itsearviointiin liittyvät yhteydenotot käsitellään, annetaan asiakkaalle tarvittavaa neuvontaa ja opastusta sekä päätetään tarkoituksenmukaiset jatkotoimenpiteet (esim. valvontakäynti).

Alueelle, jonne paloturvallisuuden itsearviointi toteutetaan, suoritetaan myös yhden tai kahden asunnon asuinrakennuksiin kohdistuvaa valvontaa. Tavoitteena on saavuttaa valvonnalla noin 10 % vuosittaisista PTIA-kohteista. Valvottavien kohteiden riskiperusteena käytetään kuitenkin muita perusteita kuin paloturvallisuuden itsearviointi. Valvottavien kohteiden riskiperusteisuus pyritään muodostamaan kahdesta kokonaisuudesta, kiinteistöstä ja sen ominaisuudesta sekä kiinteistön omistajasta tai haltijasta. Riskiperusteisuuden määrittelyssä pyritään hyödyntämään pelastustoimen onnettomuustietokannasta (Pronto) ja rakennustietokannasta saatavaa tietoa sekä hyvinvointialueella itsellään olevaa tietoa (mm. sosiaali- ja terveystoimen tiedot). Käytettävissä olevien tietojärjestelmien tekniset ominaisuudet sekä tiedonsaantioikeudet voivat asettaa rajoitteita olemassa ole-

van tiedon täysimääräiselle hyödyntämiselle. Riskiperusteisuuden määrittelyä kehitetään palvelutasopäätöskauden aikana. Paloturvallisuuden itsearvioinnin riskiperusteisuudessa ja koko palvelun kehitystyössä pyritään hyödyntämään hyvinvointialueen sisäistä yhteistyötä sote ja HYTE-toimintojen kanssa (alaluku 4.1.3.).

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Riskianalyyseissä tehdyn tarkastelun mukaan Uudellamaalla asuinrakennuspaloja ja asuinrakennuspalovaaroja tapahtui vuosittain keskimäärin noin 778 kpl tarkastelujaksolla 2020–2024. Asuinrakennuspalojen osuus kaikista tulipaloista oli noin 40 %. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella pelastustoiminnan tehtävämäärät jakautuivat tasaisesti eri riskiluokkien välillä, mutta suurin osa tehtävistä (n. 47 %) kohdistui IV-riskiluokan alueille, kun I- ja II-riskiluokan alueilla tehtäviä oli kumpaakin noin 23 %. Haja-asutusalueilla lähipalvelujen puute ja viranomaisverkoston kattavuuden haasteet voivat viivästyttää avun saamista, mikä korostaa omatoimisen varautumisen ohjauksen merkitystä. Näihin pyritään vaikuttamaan paloturvallisuuden itsearvioinnilla.

Vuosina 2021-2025 Itä-Uudellamaalla asuinrakennusten tulipaloista ja rakennuspalovaaroista 57 % oli ihmisen toiminnasta aiheutuneita. Näistä 65 % oli vahinkoja, koneen tai laitteen viasta johtuneita paloja oli 27 %, 25 % oli tuottamuksellisia (huolimattomuus tai varomattomuus) ja 7 % oli tahallisia. Epäselväksi jäi 3 % tapauksista.

Itä-Uudellamaalla vuosina 2021-2025 yleisimmät syttymissyyn tai tulipalovaaran aiheuttajat asuinrakennuksissa olivat:

• Valvottoman ruoanvalmistus	17 %
• Nokipalo	16 %
• Sähkölaitteen tai -asennuksen vika, häiriö tai huollon laiminlyönti	14 %
• Koneen tai laitteen vika, häiriö tai huollon laiminlyönti	11 %
• Muu ruoanvalmistus	6 %
• Savuke tai muu tupakka-aine	5 %
• Koneen tai laitteen väärä käyttö	4 %
• Tahallaan sytytetty palo	4 %
• Kynttilä, tuikku, soihtu, roihu	4 %
• Riittämätön suojaetäisyys	3 %

Paloturvallisuuden itsearvioinnilla pyritään vaikuttamaan näihin onnettomuuden syihin sekä ihmisten oman kotiympäristön turvallisuushavainnointiin.

Vuosina 2007-2025 Suomessa yhden asunnon omakotitalojen tulipaloissa noin 33 % palokuolemista ja vakavista loukkaantumisista tapahtui kohteissa, jotka oli rakennettu 1946-1959 (Pronto). Tuona aikana oli voimassa vuonna 1936 annettu päätös rakennusten ja rakennusosien palokestävyyden luokitteluamisesta, jonka täysin paikkakunnittain vaihteleva ja joustava siirtymäaika päättyi 1945. Uusi päätös rakennusten palonkestävyydestä tuli voimaan 1.6.1962. Riskiperusteisesti paloturvallisuuden itsearviointikohteiden valvontakäyntejä kohdistetaan ensisijaisesti yhden asunnon asuinrakennuksiin, jotka ovat 2-kerroksia ja ne on rakennettu 1.1.1946 – 31.5.1962 välisenä aikana

Vuosina 2023-2025 palautettujen paloturvallisuuden itsearviointilomakkeiden vastauksissa suurin puute (noin 10 % palautetuista) oli näkyvän osoitenumeron puutteellisuus. Seuraavat puutteet (noin 4 % palautetuista) koskivat kattoturvatuotteita ja poistumista mm. ylemmistä kerroksista sekä vara-poistumiseen tarkoitettujen ikkunoiden ja ovien käytettävyyttä. Näitä pienempiä puutemääriä on ollut jätteasoiden sijoituksessa ja rakennusten seinustalla säilytettävän palavan materiaalin osalta.

Paloturvallisuuden itsearvioinnin prosessiin pyritään yhdistämään myös kohdennettua turvallisuusviestintää. Paloturvallisuuden itsearvioinnin mukana lähetettävä materiaali voi vaihdella eri vuosina eri alueille vallitsevan tilanteen, ympäristön ja tarpeen mukaan. Lisämateriaali voi liittyä erityistä vaaraa-aiheuttavaan tuotantolaitokseen ja siihen liittyviin riskeihin varautumiseen, arjen turvallisuuden lisäämiseen HYTE-yhteistyössä, hyvinvointialueen palveluista tiedottamiseen tai esimerkiksi pelastuslaitoksen muihin tarpeisiin (sopimuspalokuntatoimintaan liittyvä rekrytointi). Paloturvallisuuden itsearvioinnin prosessia pystytään hyödyntämään pitkäkestoissa, useita kuukausia tai vuosia kestävässä yhteiskunnan häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa kohdennetussa viestinnässä, ohjauksessa ja neuvonnassa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Paloturvallisuuden itsearvioinnin tavoitteena on parantaa kiinteistön käyttäjien ja omistajien turvallisuustietämystä, vahvistaa turvallisuusmyönteisiä asenteita sekä tukea omatoimista varautumista. Arvioinnin avulla kiinteistön käyttäjä oppii tunnistamaan oman asuinympäristön paloturvallisuuteen liittyvät puutteet ja ryhtymään viivytyksettä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin.
- Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritellään paloturvallisuuden itsearviointia koskevat vuosittaiset alueet, valvonnan riskiperusteet sekä mahdolliset muut turvallisuusviestinnän tarpeet.
 - Paloturvallisuuden itsearviointimenetelmää käytetään yhden ja kahden asunnon rakennuksiin. Yhden ja kahden asunnon rakennuksien paloturvallisuuden itsearvioinnin välinä käytetään 10 vuoden kiertoa.
 - Palvelutasopäätöskauden aikana (huomioitava prosessin ja tietojärjestelmien kehitysvaihe) paloturvallisuuden itsearviointialueen yhden tai kahden asunnon asuinrakennusten valvonta kohdistetaan seuraaviin riskiperusteisiin:
 - Yhden asunnon omakotitalot.
 - Käyttöön otettu 1.1.1946 – 31.5.1962.
 - 2-kerroksinen rakennus.
 - Mikäli tietojärjestelmät ja tiedonsaantioikeudet mahdollistavat, riskiperusteita laajennetaan ja kohdennetaan vaikuttavuusperiaatteella. Tällaisia tietoja on mm. asukkaiden ikä ja kiinteistön lämmitysjärjestelmä.

- Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritellään vuosittain paloturvallisuuden itsearvioinnin prosessiin yhdistetty kohdennettu turvallisuusviestintä.
- Paloturvallisuuden itsearvioinnin resurssit: Palvelut toteutetaan pääosin turvallisuusviestintän ja palontutkinnan toimintayksikön resursseilla (kappale 4.1.).

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään paloturvallisuuden itsearvioinnin valvonnan riskiperusteisuutta ja hyödynnetään prosessia kustannustehokkaammin ja vaikuttavammin asumisturvallisuuden edistämisessä ja omatoimisen varautumisen tukemisessa.
- Selvitetään paloturvallisuuden itsearvioinnin prosessin ja materiaalin hyödyntämistä myös asuinrakennuksiin verrattavissa olevien asunto-osakeyhtiöiden turvallisuusviestintään ja valvontaan.

Kemikaalivalvonta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 27 § mukaisesti pelastuslaitos huolehtii muistakin muussa laissa hyvinvointialueen pelastustoimelle ja pelastusviranomaiselle säädetyistä tehtävistä. Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä keskeinen muusta lainsäädännöstä tuleva velvoite on ns. kemikaaliturvallisuuslain mukainen kemikaalivalvonta. Pelastuslaitos vastaa osaltaan vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuussäätelystä ja luvista. Velvoite säädetään työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) valmistelemassa lainsäädännössä ja säädökset koskevat, sekä fysikaalista vaaraa aiheuttavia (palo- ja räjähdysvaarallisia), että terveydelle ja ympäristölle vaarallisia kemikaaleja.

Kemikaalivalvonnan säädöspäätösperusta:

- Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005),
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)
- Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta (819/2015)
- Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen, käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (1101/2015)

Pelastuslaitoksen kemikaalivalvonta koskee kemikaalien säilytystä, kemikaalien vähäisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin valvontaa sekä lisäksi kuluttajille tarkoitettujen ilotulitteiden myynnin ja varastoinnin valvontaa. Kemikaalivalvontaan kuuluu myös vaarallisten kemikaalien käyttö erikoistehosteina yleisötapahtumissa.

Vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tehdyistä ilmoituksista laaditaan lupapäätökset ja kohteissa suoritetaan tähän liittyvät tarkastukset. Muuten kemikaalien vähäisen käsittelyn ja varastoinnin valvonta sekä kemikaalien säilytyksen valvonta toteutetaan määräaikaisen valvonnan osana. Räjähdeiden ja vaarallisten kemikaalien tehostekäytön valvonta toteutetaan käytännössä päivystävän palotarkastajan asiakaspalvelun kautta lupapäätöksinä ja valvontakäynteinä (esimerkiksi osana yleisötapahtumien valvontaa).

Ilotulitteiden myynnin lupapäätösten käsittely ja valvonta ajoittuu vuosittain joulukuulle. Myynnin valvonta perustuu asiakkaan toimittamaan ilmoitukseen ilotulitteiden myynnistä. Ilmoitus on toimittettava pelastusviranomaiselle vähintään kuukautta ennen myynnin aloittamista.

Edellisen palvelutasopäätöskauden aikana kaikki kemikaaliturvallisuuslain mukaiset valvontatehtävät toteutettiin täysimääräisesti. Toiminnan luonteesta johtuen kemikaalivalvonnalla ei ole varsinaisia lukumäärällisiä tavoitteita. Toimialueella on noin 250 ilmoitusvelvollista kemikaalikohdetta ja vuodenvaihteen aikana noin 25-30 ilotulitteiden myyntipistettä.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteisessä riskianalyysissä Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella on yhteisten määrittelyjen perusteella nimetty erityistä tarkastelua vaativia kohteita yhteensä 28 kappaletta. Näistä kohteet, joissa onnettomuuden vaikutukset ovat laajat ihmisille (3 kpl) ja kohteet, joissa onnettomuuden vaikutukset laajat ympäristölle (1 kpl) ovat erityisesti kemikaalikohdekohtaisuuksia.

Riskianalyysissä tunnistettuja onnettomuusriskejä, joihin kemikaalilainsäädännön mukaisella valvontatehtävällä vastataan, ovat vaarallisten aineiden onnettomuudet, räjähdys- ja säteilyonnettomuudet, (ml. CBRNE-tilanteet), öljyvahingot ja muut ympäristöonnettomuudet. Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen lisäksi kemikaalivalvonnalla vastataan tiettyjen erityiskohteiden suuronnettomuusriskeihin. Toimintaympäristössä korostuu erityisesti uudet energiamuodot, vaarallisten aineiden lisääntyvä käyttö ja sen seurauksena uudentyyppiset kohteet, kuten vetyjakeluasemat. Kausittaisten riskien osalta nostona ilotulitteiden myyntipisteiden valvonta.

Teollisuuskohteiden vaarallisten aineiden vuodot tai räjähdysonnettomuudet ovat harvinaisia, mutta toteutuessaan ne aiheuttavat usein vaaraa kohdeorganisaatiossa työskenteleville, lähialueen asukkaille ja pelastustoimintaan osallistuville. Pelastuslaitoksella tulee olla ajantasainen kemikaalikohdetietoisuus toimialueelta. Kemikaalivalvonta on asiantuntevaa ja asiakaspalvelu tarkoituksenmukaista. Yhteistyö Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) kanssa pidetään tiiviinä toimialueen kemikaalikohteiden valvontaan liittyen. Kemikaalivalvonnan ja pelastustoiminnan yhteistyötä ja tiedonvaihtoa pidetään yllä yhteisten prosessien kautta.

Kemikaalivalvontaan liittyvät ilmoitukset käsitellään ilman aiheetonta viivytystä. Kemikaalien vähäisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimukset huomioidaan myös määräaikaisen valvonnan yhteydessä yhdenmukaisesti ja laadukkaasti.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Kemikaalivalvonnan toimenpitein valvotaan ja pyritään varmistamaan kemikaalien turvallisen käytön, säilytyksen ja varastoinnin edellytyksiä sekä lisäämään toiminnanharjoittajien tietoisuutta kemikaalien turvallisesta käytöstä, säilytyksestä ja varastoinnista.
- Valvontatoimenpiteet ja valvontakeinot määritellään riskiperusteisesti vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa.
 - Kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä säilytystä harjoittavat kohteet valvotaan määräaikaisen valvonnan yhteydessä, kohdassa 4.1.6 (Valvonta, Pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamisen valvonta) määriteltyjen luokitus-ten ja vaihteluväliperiaatteiden mukaisesti.
 - Muutoin kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia valvotaan tekemällä toiminnanharjoittajan ilmoituksen johdosta kemikaalipäätös sekä suorittamalla kohteeseen tarkastus. Tarkastuksen suorittamisessa voidaan käyttää myös harkintaa.
 - Yksityiseen kulutukseen tarkoitettujen ilotulitteiden ja pyroteknisten tuotteiden varastointia ja myyntiä kaupassa valvotaan tekemällä toiminnanharjoittajan ilmoituksesta päätös sekä suorittamalla kohteeseen tarkastus.
 - Erikoistehosteiden käyttöä yleisötilaisuuksissa valvotaan tekemällä toiminnanharjoittajan ilmoituksesta päätös sekä suorittamalla tarvittaessa tarkastus.
- Kemikaalivalvonnan resurssit: Palvelut toteutetaan pääosin koko vastuualueen resursseilla kemikaalivalvonnan sisältyessä kiinteistöjen määräaikaiseen valvontaan (kappale 4.1.). Erillisen kemikaalilupahakemusten käsittely ja valvonta toteutetaan valvontatoiminnan ja raken-tamisen ohjauksen toimintayksikön resursseilla.

Palvelutason kehittämistarve

- Palveluun ei ole tunnistettu oleellisia kehittämistarpeita.

4.1.7 Valmiuden tarkastaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 84 § nojalla pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia pelastuslaissa säädettyjen suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjen valvomiseksi. Tarkastuksen toimittajalla on oikeus päästä tarkastettaviin tiloihin ja saada selvityksiä pelastuslaissa vaadituista varautumista koskevista suunnitelmista ja muista järjestelyistä.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos toteuttaa toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksien valvontaa pelastuslain 78 § nojalla. Toiminnanharjoittajan velvollisuuksiin kuuluvat suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyt sisältyvät myös pelastuslain luvun 3 kokonaisuuteen, joten erillisten, pelastuslain 84 §:n mukaisten valmiustarkastusten järjestämiselle Itä-Uudenmaan pelastuslaitos ei ole nähnyt tarvetta.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

-

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslain 379/2011 84 § mukaista säännöllistä valmiuden tarkastamista toteutetaan tarvittaessa Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimesta.
- Itä-Uudenmaan pelastuslaitos toteuttaa toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksien valvontaa ensisijaisesti pelastuslain 78 § nojalla (Palvelutasopäätös, 4.1.6. valvontatehtävät).
- Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden (Esim. UPS-kohteet) suuronnettomuusvalmiuksien seurantaa ja toimintojen yhteensovittamista toteutetaan tiiviillä yhteistyöllä sekä lainsäädännön edellyttämien yhteistoimintaharjoitusten muodossa.

Palvelutason kehittämistarve

-

4.1.8 Muut onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät tehtävät, esimerkiksi kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvontatoiminta)

Kemikaalilainsäädännön nojalla toteutettava kemikaalivalvonta on käsitelty kohdassa 4.1.6

4.2 Pelastustoiminta ja siihen varautuminen

Pelastustoiminnan ja siihen varautumisen resurssit

Pelastustoiminnan palvelut tuotetaan pelastustoiminnan vastualueen resursseilla, joita ovat:

Pelastustoiminnan vastualueen kehitys on vastuutettu pääasiassa päällystöviranhaltijoille, jota vastualueella on 13 henkilötyövuotta (htv). Lisäksi alipäällystö ja miehistö osallistuvat merkittäväällä osaamispäivätoiminnalla toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun ja ovat mukana monissa vastualueen kehittämisen tiimeissä.

Pelastustoiminnan vastualue on jaettu neljään toimintayksikköön; resurssisuunnittelu- ja osaaminen, palveluiden tuotanto, suunnittelu- ja ohjaus sekä tekninen toimintayksikkö. Toimintayksiköiden palopäälliköt (teknisen yksikön osalta kalustomestari) toimivat yksiköidensä esihenkilöinä. Yksiköt toimivat tiiviissä yhteistyössä toistensa kanssa.

Päällystö tehtävien ja -resurssien jakautuminen on esitetty seuraavassa taulukossa. Kehitys ja ohjaus tehdään tosiasiasa monihenkisissä tiimeissä, joiden jäsenillä on useita tiimiedustuksia. Taulukkoon on kirjattu se htv määrä, joka voidaan arvioida olevan päätoimisesti tehtävään käytettävissä.

Pelastustoiminnan vastualue	Pääasialliset tehtävät	Päällystöviranhaltijoiden htv
Pelastuspäällikkö	Vastualueen johto	1
Palveluntuotanto		
Palvelutuotannon toimintayksikkö	- Pelastustoimintaan varautuminen - Pelastustoiminta - CBRNE - PVAT - Pelastussukellustoiminta - Ympäristönvahinkojen torjunta - Tehtävä: toiminnan kehittäminen, harjoitusten suunnittelu ja niiden toteutuksen seuranta. Vastuualuetta koskevien suunnitelmien laadinta. Hankintojen esittäminen ja hankintaprosessiin osallistuminen - Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta - Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen- ja seuranta - Sopimuspalokuntien yhteyshenkilötoiminta - Sivutoimisten paloasemien henkilöstön ohjaus - Yhteistyö ja ulkoinen pelastussuunnittelu Kilpilahden teollisuusalueen kanssa	5

Resurssisuunnittelu & osaamisenhallinnan toimintayksikkö	• Työvuorosuunnittelu ja henkilöstöhallinta • Osaamisenhallinta ○ perehdytyksen toimintamallit ○ koulutusseurannat ○ koulutussuunnittelu • Rekrytointi	3
Suunnittelun- & ohjauksen toimintayksikkö	• Säädösten mukaisten pelastustoiminnan suunnitelmien laadinta ja ohjaus • Vastuualueen valmiussuunnittelu • Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän kehitys ja ylläpito ○ Hätäkeskusyhteistyö ja vastesuunnittelu, hälytysohjeen ylläpito ○ Tilannekeskustoiminta ○ Viestiliikennetuki ja suunnittelu • Yhteistyö ja ulkoinen pelastussuunnittelu Loviisan ydinvoimalaitoksen kanssa	3
Teknisten palveluiden toimintayksikkö	• Kaluston ylläpidon ja hankintojen suunnittelu ja toteuttaminen yhteistoiminnassa toimintayksiköiden ja tiimien kanssa • Vastuualueen materiaallinen jatkuvuudenhallinta	1
Tehtävät, jotka jakautuvat laajasti vastuualueella	• Pelastustoiminnan suunnitelmien laadinta • Työvuorokohtaiset / tehtävään liittyvät esimiestehtävät • Sidosryhmäyhteistyö ja asiantuntijalausunnot • Päivystystehtävät	13 htv. tehtävänkuvasta riippuen

Taulukko 5. Pelastustoiminnan päällystön resurssiasta

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastustoiminnan vastuualueen toimintayksiköiden palvelut toteutetaan vähintään yllä olevan taulukon mukaisilla resursseilla palvelutasopäätöskaudella 2027-2030

4.2.1 Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 27 §:n mukaisesti pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä varoittamiseen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä. Pelastuslaitoksen onnettomuudenaikainen viestintä ja varoittaminen käsittävät vaaratiedotteet, väestöhälyttimien käytön sekä onnettomuustiedottamisen.

Onnettomuuden aikaisesta tiedottamisesta ja väestön varoittamisesta vastaa aina pelastustoimintaa johtava pelastusviranomainen. Tilannekeskus toimii tiedottamisen rajapintana joukkoviestimien suuntaan ja tukee pelastustoiminnan johtajaa tiedottamisessa välittämällä onnettomuustiedotteet. Suuronnettomuuksissa ja laajoissa häiriötilanteissa tiedottaminen toteutetaan pelastustoiminnan johtokeskuksesta.

Vaaratiedotteen tarkoitus on varoittaa väestöä vaarallisesta tapahtumasta ja ohjeistaa vaara-alueella olevia ihmisiä suojautumaan uhalta. Vaaratiedote on mahdollista välittää sekä radiossa (alueellisesti tai valtakunnallisesti), että televisiossa (valtakunnallisesti). Vaaratiedote voidaan välittää paikallisesti myös Hätäkeskuslaitoksen 112 Suomi mobiilisovelluksen kautta. Vaaratiedotteen kattavuutta tehostetaan muulla onnettomuustiedottamisella.

Pelastustoimen tehtävien vaara- ja onnettomuustiedottaminen pyritään järjestämään aina mahdollisimman etupainotteisesti. Suuren yleisön etupainotteisella tiedottamisella voidaan sujuvoittaa pelastustoimintaa, vähentää vahinkoja ja pelastaa ihmishenkiä.

Tilanteissa, joissa väestöä uhkaa välitön vaara, pelastusviranomainen voi antaa yleisen vaaranmerkin. Yleinen vaaranmerkki on toimintavarmin ja nopein tapa tavoittaa erityisesti ulkona liikkuva väestö. Yleisen vaaranmerkin soittamiseen yhteydessä julkaistaan aina vaaratiedote, jossa yleisen vaaranmerkin soittamisen syy kerrotaan. Vaaratiedotteella voidaan tavoittaa paremmin sisätiloissa oleva väestö sekä yleisen vaaranmerkin kuuluvuusalueen ulkopuolella olevat.

Väestön varoittaminen toteutetaan molemmilla kansalliskielillä. Vaaratiedottamista tukevaa onnettomuustiedottamista voidaan toteuttaa myös englanniksi. Tiedotteiden sisällössä painotetaan selkokielisyyttä, jotta vaaran merkitys ja sen perusteella annettavat toimintaohjeet on helppo ymmärtää. Lisäksi pelastuslaitos on huomionut suunnittelussaan erityisryhmät, joiden havainnointikyky on pysyvästi alentunut.

Yleisen vaaranmerkin soittamiseksi alueen kuntien keskustaajamiin ja keskeisimpien riskikohteiden läheisyyteen on sijoitettu väestöhälyttimiä. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Onnettomuustiedottaminen kuuluu pelastustoimintaa johtavan viranhaltijan tehtäviin lähes kaikissa pelastuslaitoksen tehtävissä niiden kiireellisyydestä riippumatta. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella

onnettomuustiedottamista toteutetaan mediatiedottein, liikennetiedotteilla sekä sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva viestintä on muuta onnettomuustiedottamista tukeva viestintäkeino.

Onnettomuustiedottamisella voidaan antaa vaaratiedottamista seikkaperäisempiä ohjeita tilanteessa toimimiseen, sekä informoida pelastuslaitoksen toiminnasta yleisesti.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella on kattava väestöhälytinverkosto. Hälytinverkostoa on kehitetty ja nykyaikaistettu usean vuoden ajan. Väestöhälyttimien määrään kategorinen lisääminen ei ole enää tarkoituksenmukaista. Mahdolliset lisäykset toteutetaan yksittäisinä lisäyksinä, mikäli uusia isoja asuin- tai teollisuusalueita kaavoitetaan tai olemassa olevien hälyttimien asennuspaikana oleva rakennus puretaan. Päätyneellä palvelutasopäätöskaudella väestöhälytinverkostoa on ylläpidetty hälytinkohtaisella kunnossapidolla. Kunnossapitotyö on jatkuvaa.

Pelastuslaitoksen tilannekeskus tukee pelastustoiminnan johtajaa vaara- ja onnettomuustiedottamisessa. Pelastuslaitoksen tilannekeskus kykenee ohjaamaan itsenäisesti alueen väestöhälyttimiä, jota voidaan pitää eri verkkohäiriöiden kannalta toimintavarmana ratkaisuna. Tilannekeskuspäivystäjien osaamiseen sisältyy paikallisen maantieteen, resurssien ja riskien hyvä tuntemus, joka edesauttaa nopean ja laadukkaan vaaratiedottamisen.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ylläpidetään olemassa olevan kiinteän hälytinverkon peitto ja tekninen toimintavarmuus vähintään nykyisellä tasolla
- Arvioidaan hälytinverkon laajentamistarvetta kuntien kaavoitus- ja rakentamissuunnitelmien perusteella
- Säilytetään pelastuslaitoksen omavarainen valmius väestöhälyttimien ohjaamiseen, jotta hälyttimet voidaan käynnistää ilman aiheutonta viivettä, esimerkiksi verkkohäiriötilanteissa
- Huomioidaan paikalliset erityisriskit vaara- ja onnettomuustiedottamista koskevissa suunnitelmissa
- Ylläpidetään henkilöstön osaamista sillä tasolla, että hälytinverkkoa käytetään tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti

Palvelutason kehittämistarve

- Ei merkittäviä epäkohtia suhteessa tunnistettuihin tarpeisiin

4.2.2 Pelastustoiminta

4.2.2.1 Toimintavalmiusaikatavoitteet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Sisäministeriö uudisti toimintavalmiuden suunnitteluohjeen kuluva palvelutasopäätöksen aikana. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM 2025) tuo edeltävään ohjeeseen (SM 2012) nähdyn kokonaisvaltaisemman lähestymisen pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluun. Toimintavalmiutta tulee jatkossa suunnitella vasteajan lisäksi entistä enemmän myös onnettomuuden kannalta tarkoituksenmukaisen suorituskyvyn näkökulmasta. Toinen keskeinen muutos oli riskiruutujen riskitason laskennallisen mallin muuttuminen entisestä regressiomallista uuteen tilastolliseen malliin.

Riskitason määrittämistä varten Suomi on jaettu 1 km x 1 km kokoisiksi riskiruuduiksi. Kullekin ruudulle määritellään riskiluokka (I–IV). Riskiluokkien määrittämisestä käytetään tilastollisen mallin avulla muodostettua riskitasoa. Malli on muodostettu selittämään riskiruudussa tapahtuneiden ko-
honneen pelastuspotentiaalin onnettomuuksien (KoPPO) määrää viiden vuoden ajalta. Selittävinä muuttujina malli käyttää edellisen viiden vuoden onnettomuusmäärää sekä kerrosalaa. Tilastollinen malli tuottaa kullekin 1 km x 1 km -riskiruudulle onnettomuusmäärän ennusteen, jonka avulla muodostetaan riskiruudun riskitaso.

Toimintavalmiustavoitteiden täyttymiseen vaikuttaa edelleen kaikkein keskeisimmin suorituskyvyn paloasemaverkon kattavuus. Muita vaikuttavia tekijöitä ovat minimivahvuuden saaminen tehtävälle, pelastusaseman lähtöaika, ajoaikaan vaikuttavat tekijät ja suunnitellun yksikön sitoutuminen toiseen tehtävään.

SOK:n logistiikkakeskuksen tavoitettiin päättyvällä päätöskaudella nopeammin, Sipoon Nikkilän uuden pelastusaseman paremman sijainnin vaikutuksesta.

	Pelastustoiminnan ensimmäinen vaste	Pelastusryhmä	Pelastusjoukkue
Riskiluokka I	6 min	9 min	20 min
Riskiluokka II	10 min	12 min	30 min
Riskiluokka III	20 min	20 min	30 min

Taulukko 6. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (2025) mukaiset tavoiteajat

Toimintavalmiusaikojen toteutuminen

	Riskiluokka			
	I	II	III	IV
Riskiruutujen kokonaismäärä riskiluokittain edellisen kalenterivuoden lopussa	5 kpl	50 kpl	82 kpl	5410 kpl
Riskiruutujen lukumäärä, joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä pelastustoimen tehtävistä edellisen kalenterivuoden aikana.	2 kpl	6 kpl	0 kpl	-
Jatkuva puute: Riskiruutujen lukumäärä, joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä pelastustoimen tehtävistä minään neljänä edellisenä kalenterivuotena.	1 kpl	0 kpl	0 kpl	-
Riskiruutujen lukumäärä, joissa pelastusryhmän toimintavalmiusaika ei täyty vähintään 80 %:ssa kiireellisistä tehtävistä edellisen kalenterivuoden aikana (IV-luokan riskiruudun osalta raja 38 min, jos ei toisin päätetty)	2 kpl	0 kpl	0 kpl	0 kpl
Jatkuva puute: Riskiruutujen lukumäärä, joissa pelastusryhmän toimintavalmiusaika ei täyty vähintään 80 %:ssa kiireellisistä pelastustoimen tehtävistä minään neljänä edellisenä kalenterivuotena. (IV-luokan riskiruudun osalta raja 38 min, jos ei toisin päätetty)	2 kpl	0 kpl	0 kpl	0 kpl
Sellaisten riskiruutujen lukumäärä, joissa pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika ei täyty vähintään 80 %:ssa kiireellisistä tehtävistä edellisen kalenterivuoden aikana	0 kpl	0 kpl	0 kpl	0 kpl

Taulukko 7. Riskiruuduista ja toimintavalmiusaikojen toteutumisesta niihin

Toimintavalmiusaikojen mediaanit			
	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani	8.19	8:22	08:20
Pelastusryhmän toimintavalmiusajan mediaani	10:34	11:11	9:42
Pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan mediaani	16:52	16:58	15.40

Taulukko 8. Toimintavalmiusaikojen mediaaneista

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Riskiruuduittain (1 km * 1 km kokoinen alue) ensimmäisen yksikön tulee saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 % tehtävistä. Lisäksi pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tulee täytyä vähintään 50 % tehtävistä. Näiden tavoitteiden täyttämiseksi huonoa kehitystä on erityisesti Sipoon Söderkullassa ja Porvoon kaupunkitaajamaan länsiosissa.

	RL I	RL II	RL III	RL IV	Yhteensä
Ruutujen kokonaismäärä	3	38	101	5 406	5548

Taulukko 9. Ruutujen kokonaismäärät toiminta-alueella

Pelastuslaitoksen toiminta-alueella on yksi II luokan riskiruutu jonka 1. yksikön toimintavalmiusaika on jäänyt alle tavoitetason neljänä vuotena peräkkäin (ns. ongelmaruutu). Ruutu sijaitsee Porvoon Tarmolassa (PRONTO-tietokanta). Uuden pelastusryhmän toimintavalmiuden osalta tavoitettavuushaasteita on kahden Porvoon ydinkeskustan I luokan riskiruudun osalta.

Vuositasolla yksittäisissä I ja II luokan riskiruuduissa Sipoon Söderkullassa, sekä Koskenkylässä on toistuvia saavutettavuusongelmia ensimmäisen yksikön tavoittamisessa, sekä pelastustoiminnan toimintavalmiusajan täyttymisessä.

Söderkullan osalta toimintavalmiuspuutteisiin vastataan parhaiten uuden pelastusaseman rakennuttamisella, eteläisen Sipoon alueelle.

Porvoon keskusta-alueella on niin ikään saavutettavuusongelmia vuosittain. Toimintavalmiutta ovat hidastaneet PRONTO tietokantaan kirjattujen syiden mukaan usein ajokeli tai liikenneluuhka. Pelastuslaitos seuraa alueen kehitystä ja sinne kohdistuvia tehtäviä.

Haja-asutusalueilla ongelmia nousee yksittäisten ruutujen ja tehtävien osalta. Viivästyksen syynä ovat useimmiten pitkät ajomatkat, sekä vapaaehtoisen henkilöstön saatavuus tehtäville virka-aikaan. Sopimuspalokuntien elinvoimaisuus on keskeisimpiä tekijöitä avunsaannin turvaamiseksi maaseudulla. Elinvoimaiset sopimuspalokuntayhdistykset parantavat osaltaan toimintavalmiutta, palokuntasopimusten mukaisten lähtöaikojen rajoissa.

Avuntarpeessa olevan lyhyt avunsaantiaika turvataan parhaiten välittömässä valmiudessa olevilla asemapaikoilla. Kaupunkialueiden ulkopuolella palokuntien sopimuksenmukainen lähtöaika on useimmiten 10 minuuttia, jolloin pelastustoiminnan toimintavalmius riippuu edelleen merkittävästi päätoimisten asemien lähtövalmiudesta ja ajomatkasta.

Pidemmälle kehittyneet suuret ja keski-suuret onnettomuudet edellyttävät usean asemapaikan voimin koottua pelastusjoukkuetta, jonka riittävä toimintavalmius voidaan toteuttaa myös hieman pidemmällä lähtöajolla ja ajomatkoilla. Myös pelastusjoukkueen suorituskykyä edellyttävät tehtävät

tulee tavoittaa nopeasti ensimmäisen yksikön osalta, jotta henkeä pelastava toiminta ei viivästy. Pelastusjoukkueen toimintavalmius on pelastuslaitoksen alueella kaiken kaikkiaan hyvällä tasolla, eikä päätösvalmistelussa noussut esille yhtään pelastusjoukkueen ongelmaruutua tai seurattavaa ruutua.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Toimintavalmiusaikatavoitteet

	Riskiluokka			
	I	II	III	IV
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuutteina	6 min	10 min	20 min	-
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 50 %)	70 %	70 %	70 %	-
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä, riskiluokista riippumatta	08:45			
Pelastusryhmän riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuuttina	9 min	12 min	20 min	-
Pelastusryhmän ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 80 %)	80 %	80 %	80 %	-
Pelastusryhmän toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta	11:00			
Pelastusjoukkueen riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuutteina	20 min	30 min	30 min	-
Pelastusjoukkueen ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 80 %)	80 %	80 %	80 %	-
Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta	17:20			

Taulukko 10. Toimintavalmiusaikojen tavoitteista

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Hyvinvointialue rakennuttaa uuden pelastusaseman Sipoon Söderkullaan. Uudella pelastus-
asemalla tullaan vastaamaan Söderkullan alueen toimintavalmiuspuutteisiin.

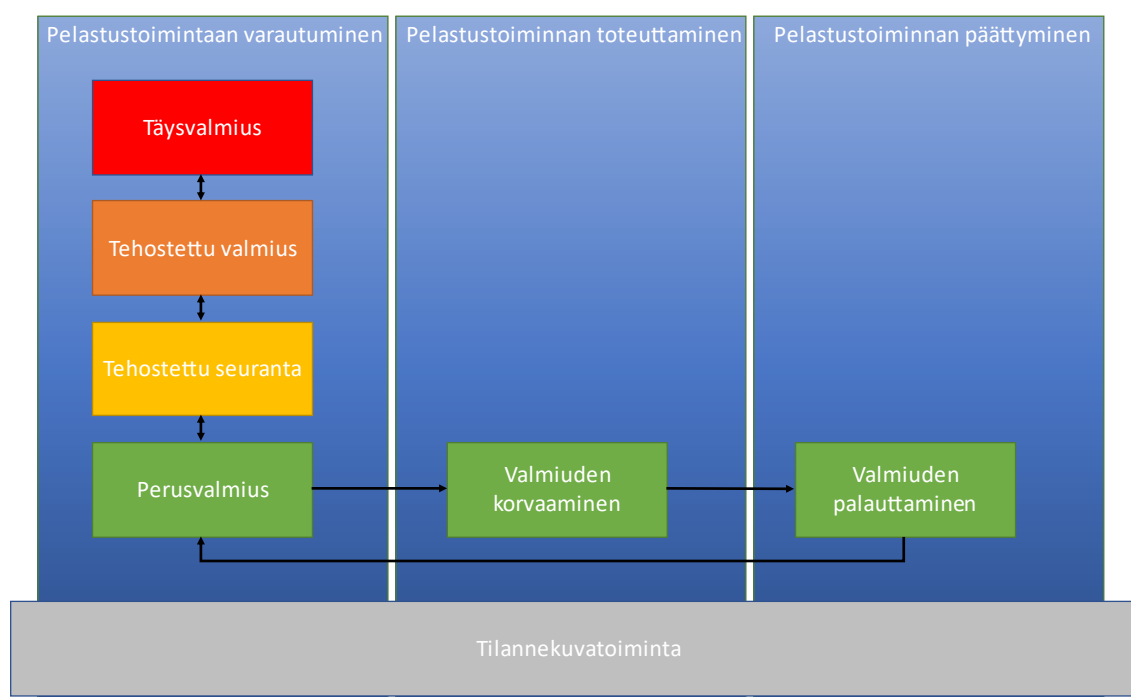
4.2.2.2 Valmiuden säätelyn toimintamallit

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 32§ nojalla pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen. Pelastuslain 2§ mukaisesti pelastustoiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että on mahdollista myös valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa. Pelastuslain 31a§ mukaisesti pelastustoimen viranomaisten tulee pelastustoimintaan varautumiseksi, pelastustoimen valmiuden säätelämiseksi sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisen turvaamiseksi järjestää tilannekuvatoiminta.

Pelastustoiminnan valmiuden ylläpitämiseksi ja tehtävien hoitamiseksi viivytyksettä ja tehokkaasti pelastuslaitoksella on pelastustoiminnan valmiuden säätelyprosessi.

Pelastuslaitoksen valmiuden säätely koostuu perusvalmiuden ylläpidosta ja tarvittaessa valmiuden korvaamisen toimenpiteistä, sekä valmiuden tehostamisen toimenpiteistä. Pelastuslaitoksen tilannekuvatoiminta tukee valmiuden säätelyprosessia. Pelastuslaitoksen valmiuden säätely on esitetty alla olevassa kuvassa.

Kuva 3. Valmiuden säätelyprosessi

Pelastuslaitoksen valmiuden säätelyä ja pelastustoimintatehtävien priorisointia johdetaan pelastustoiminnan johtamisjärjestelmällä. Päivystävä palomestari vastaa pelastuslaitoksen perusvalmiuden ylläpidosta ja päivittäistilanteiden valmiuden korvaamisen toimenpiteistä. Päivystävä päällikkö vastaa laajamittaisista valmiuden korvaamisen toimenpiteistä, sekä päättää valmiuden tehostamisesta.

Pelastuslaitoksen valmiustasot ovat:

1. perusvalmius
- 1.1 tehostettu seuranta
2. tehostettu valmius
3. täysvalmius

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Valmiuden säätelyprosessi on kuluneella palvelutasopäätöskaudella osoittautunut toimivaksi. Perusvalmiutta korvataan vakiintuneilla menettelyillä lähes päivittäin, ja valmiutta tehostetaan muutamia kertoja vuodessa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Vallitseva toimintaympäristön muutos, sekä paikallisesti että valtakunnallisesti, edellyttää valmiuden säätelyprosessin kehittämistä. Myös yhteistyöaluetasoinen valmiuden säätely vaatii suunnittelua.

Pelastuslaitoksella on määriteltynä yksityiskohtaiset kuvaukset perusvalmiuden korvaamisen kriteereistä ja toimenpiteistä. Valmiuden tehostamisen kriteeristö ja toimenpiteet on kuvattu tällä hetkellä yleisluontoisesti. Palvelutasopäätöskaudella valmiuden tehostamisen kriteeristöä ja toteutettavia toimenpiteitä tulisi määritellä yksityiskohtaisemmin. Yhteistyöaluetasosta valmiuden säätelyä ja sen yhteensovittamista tulee suunnitella tarkemmin.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitoksen valmiuden säätely koostuu perusvalmiuden ylläpidosta ja korvaamisesta sekä valmiuden tehostamisesta.
- Pelastuslaitoksen valmiuden säätelyä ja pelastustoimintatehtävien priorisointia johdetaan pelastustoiminnan johtamisjärjestelmällä.
- Pelastuslaitoksen valmiustasot ovat:
 - perusvalmius
 - tehostettu seuranta
 - tehostettu valmius
 - täysvalmius

- Pelastuslaitoksella on ohjeistus perusvalmiuden ylläpidon ja valmiuden tehostamisen kriteereistä ja toimenpiteistä, mukaan lukien yhteistyöaluetasoinen valmiuden säätely.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Palvelutasopäätöskaudella laaditaan nykyistä tarkempi ohjeistus valmiuden tehostamisen kriteereille ja toimenpiteille.
- Palvelutasopäätöskaudella suunnitellaan tarkemmin yhteistyöaluetasosta valmiuden säätelyprosessia.

4.2.2.3 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmässä henkilöstöstä ja kalustosta kootaan pelastustoiminnan muodostelmia. Pelastustoiminnan muodostelmalla on aina johtaja, joka on ensisijaisesti ennalta määrätty, pelastustoiminnan johtajan määräämä tai onnettomuuspaikalle ensimmäisenä saapuneen muodostelman jäsenten yhteisesti sopima henkilö.

Pelastusryhmä koostuu johtajasta, vähintään kolmesta ja enintään seitsemästä henkilöstä, sekä tehtävän mukaisista ajoneuvoista ja kalustosta, ja jolla on muodostelmalle annetun tehtävän edellyttämä suorituskky.

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta, vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä, ja jolla on muodostelmalle annetun tehtävän edellyttämä suorituskky.
(enintään 24 henkilöä).

Pelastuskomppania koostuu johtajasta, pelastustoiminnan johtajaa avustavasta esikunnasta, vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusjoukkueesta, ja jolla on muodostelmalle annetun tehtävän edellyttämä suorituskky (keskimäärin 50 – 100 henkilöä).

Pelastusyhtymä koostuu johtajasta, johtokeskuksesta ja vähintään kahdesta pelastuskomppaniasta tukimuodostelmineen, sekä ajoneuvoista ja kalustosta, ja jolla on muodostelmalle annetun tehtävän edellyttämä suorituskky (keskimäärin 100-300 henkilöä).

Pelastusryhmät on sijoitettu hajautetusti pelastus- ja paloasemille riskianalyysiin perustuen siten, että ensimmäinen yksikkö saavuttaa kohteen nopeasti ja pelastusryhmä voi aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Pelastus- ja paloasemien henkilöstö muodostuu päätoimisesta-, sivutoimisesta- sekä sopimuspalokuntien henkilöstöstä. Lisäksi Loviisan ydinvoimalaitoksen teollisuuspalokunnassa on päätoimista henkilöstöä ja Kilpilahden jalostamon teollisuuspalokunnassa päätoimista ja sivutoimista henkilökuntaa.

Pelastusryhmien kalusto koostuu pääasiassa pelastusyksiköstä, jota täydennetään tehtävän luonteen mukaan tukiyksiköllä esim. säiliöautolla, nostolava-autolla, tai mönkijällä. Muut pelastustoiminnan muodostelmat (pelastusjoukkue, -komppania ja -yhtymä) kootaan pelastustoimen alueella valmiudessa olevista pelastusryhmistä ja täydennetään muodostelman johtajalla.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen välitön ympärivuorokautinen valmius koostuu päätoimisten pelastusasemien (Porvoo, Sipoo ja Loviisa) työvuoroista, päivystävästä palomestarista, tilannekeskus-päivystäjästä, sekä päivystävästä päälliköstä. Hätäkeskuslaitos hälyttää välittömässä valmiudessa olevan pelastusryhmän kaikille tehtäville, jonka lisäksi tehtävälle hälytetään tarvittaessa lähin tai tarkoituksenmukaisin sivutoimisen tai sopimuspalokunnan pelastusryhmä.

Tehtävälle siirtynyttä välitöntä valmiutta täydennetään ensisijaisesti varikkovalmiushälytyksillä sekä hälyttämällä päätoimista henkilöstöä vapaavuorosta. Varikkovalmiudessa olevat sopimuspalokuntalaiset korvaavat vakituisen henkilöstön välittömän lähtövalmiuden päällekkäisten tehtävien hoitamiseksi.

Suurissa ja keskisuurissa tehtävissä pelastusjoukkue tai tätä suurempi muodostelma kootaan välittömästä valmiudesta, sekä sivutoimisten ja sopimuspalokuntien pelastusryhmistä.

Pelastusryhmien suorituskyykyvaatimus eri tehtävillä vaihtelee. Henkilöstön erityisosaamista vaaditaan esimerkiksi niillä tehtävillä, jotka edellyttävät pelastussukellusta (savu-, kemikaali-, tai vesisukellusta) tai erityiskaluston käyttöä (nostolavat, alukset). Erityisosaamista koskevia tarpeita on käsitelty näitä valmiuksia erikseen käsittelevissä luvuissa sekä osaamisenhallintaa koskevassa luvussa 4.2.2.4.

Työvuorosuunnittelussa huomioidaan pelastusryhmien suorituskyykyvaatimukset ja erityisosaamiset. Osaamisen tasoa seurataan ja koulutusta lisätään tarveperusteisesti. Lisäksi työvuorosuunnittelussa ennakoitaan juhlapyhien ja väkimäärältään tai olosuhteiltaan poikkeavien tapahtumien vaikutukset tehtävien määrään nostamalla valmiutta tilapäisesti.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen nykyinen valmiusmitoitus riittää päivittäiseen tehtävämassaan vastaamiseen. Toimintavalmiuden viivettä kasvattavat mahdolliset useat peräkkäiset keskisuuret tehtävät, kuten metsäpalot. Alueella mahdolliset suuronnettomuus ja häiriötilanneskenaariot voivat sen sijaan kuormittaa henkilöstöresurssit äärirajoilleen.

Pelastuslaitos seuraa säännöllisesti toimintatilastoista henkilöstön saatavuutta päivittäisille pienille ja keskisuurille tehtäville. Henkilöstöpula on havaittu ongelmaksi etenkin sopimuspalokuntien ja sivutoimisten pelastusasemien osalta, joissa toimintaan osallistuvilla on lisäksi päätoiminen työ. Tehtävälle lähtö työaikana on kansallisesti tunnistettu haaste.

Suurissa tilanteissa pelastusryhmiä hälytetään automaattisesti myös naapuripelastuslaitoksilta. Ryhmää suurempien muodostelmien vastaanottoa toiselta hyvinvointialueelta tulee kuitenkin suunnitella ja harjoitella lisää. Pelastuslaitoksen ulkopuolinen apu on keskeistä tilanteissa, joissa tehtävämäärät ovat korkeita, sekä suuronnettomuuksissa.

Pitkäkestoisten häiriötilanteiden osalta pelastuslaitos tukeutuu ulkopuoliseen apuun sekä sopimuspalokuntalaisista koostuvaan reserviin. Pelastuslaitoksen tulee jatkossa varautua paremmin sivutoimisten ja sopimuspalokuntalaisten pitkäkestoiseen käyttöön, jossa päivittäistä välitöntä valmiutta laajennetaan. Valmiuden laajentaminen edellyttää esimerkiksi poikkeavaa työvuorosuunnittelua ja huolto- ja tukitoimintojen järjestelyä. Poikkeuksellisissa tilanteissa, kuten pandemian aiheuttamissa laajoissa sairaustapauksissa, pelastuslaitoksen toimintoja voidaan supistaa ja valmiutta laskea. Valmiuden laskeminen toteutetaan sisäministeriön toimintavalmiuden suunnitteluohjeen ensimmäisen yksikön tavoiteajat huomioiden.

Uuden pelastusaseman suunnittelu eteläiseen Sipooseen asettaa tarpeita päätoimisen henkilöstön lisäämiseksi. Suunnittelun aseman osalta on laadittu alustavat henkilöstösuunnitelmat, joiden eri toteutusvaihtoehtoisissa huomioidaan uuden aseman vaikutus koko pelastuslaitoksen valmiuteen.

Pelastuslaitos pyrkii olemaan vetovoimainen työnantaja. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti oppilaitosyhteistyöhön ja rakentaa positiivista työnantajakuva-alueella ja pelastusalalla. Henkilöstön hyvinvointia seurataan ja ylläpidetään laaja-alaisesti. Pelastuslaitos toteuttaa kaikissa rekrytoinneissa hyvinvointialueen menettelyjä ja hyvää hallintoa muun muassa tiedottamalla rekrytoinneista ja niiden etenemisestä aktiivisesti.

Pelastuslaitos jatkaa sivutoimisten palokuntien jäsenhankintaa ja tukee työntekijöidensä työssäjaksamista myös tässä ammattiryhmässä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastustoiminnan vastuualueen päätoiminen resurssi pidetään palvelutasopäätöskaudella minimissään vuoden 2024 henkilöstösuunnitelman tasolla.
- Sivutoimisten pelastusasemien hälytysryhmien koko on 20 henkilöä.
- Henkilöstösuunnittelussa otetaan huomioon pelastustoiminnan päivittäinen sekä häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toimintavalmius
- Toimintavalmiuden taso ylläpidetään vähintään nykyisellä tasolla ja sen tulee perustua sisäministeriön toimintavalmiuden suunnitteluohjeeseen sekä toimintaympäristön muutoksien asettamiin vaatimuksiin.
- *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

- Suuronnettomuusvalmius saavutetaan kahdessa tunnissa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.
- Poikkeusolojen organisaatiota ylläpidetään kaluston ja henkilöstöresurssin osalta.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Pelastuslaitos jatkaa tarvittavaa henkilöstösuunnittelua eteläiseen Sipooseen suunnitellulle pelastusasemalle.
- Jatketaan hyväksi havaittua sivutoimisten palokuntien rekrytointia hälytysryhmävahvuuksien tavoitteen saavuttamiseksi

4.2.2.4 Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoiminnan henkilöstön osaamista ylläpidetään vuosikellon mukaisilla harjoituksilla, kohdetutustumisilla sekä laajemmilla harjoituksilla.

Harjoitustoiminnan vuosikelloon kirjataan vuosittaiset pakolliset harjoitukset (sisältäen savusukellus, pintapelastaminen, kemikaalisukellus), meritoimintaharjoitukset, ensihoidon koulutukset, nostolavakoulutukset ja vesisukellusharjoitukset.

Henkilöstön pätevyyskirjataan sekä Koulumaali sovellukseen, että Numeron resurssisuunnitteluohjelmaan. Resurssisuunnittelun tiimi seuraa osaltaan osaamisenhallinnan toteutumista työvuorosuunnittelun sisään rakennetuilla mittareilla. Työvuorosuunnittelussa seurataan pätevän ja pelastustoimikelpoisen henkilöstön riittävyyttä eri työvuoroissa ja jaksoilla.

Toiminta-alueen riskikohteet huomioidaan osaamisen kehittämisessä kohdetutustumisien lisäksi harjoitusyhteistyöllä. Erityiskohteita hyödynnetään säännöllisesti vaativien harjoitusten harjoituskohteina.

Harjoituksista laaditaan harjoitussuunnitelmat ja toteutuminen kirjataan erilliseen seurantaan. Tiimit kehittävät harjoituksia vuosittain ja tarkastelevat osaamisen tasoa.

Osaamisen mittareina käytetään suorituksien määriä ja osaamisen kehittymistä. Tiimit arvioivat vuosittain osaamisen tasoa ja kohdentavat harjoittelua sen mukaan.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Osaamisen seurannan ja hallinnan kehittämistä jatketaan tiedolla johtamisen keinoin. Osaamista seurataan PowerBi-raportoinnin avulla. Raportille koostetaan osaamiset teemoittain, mikä parantaa vastuuhenkilöiden näkyvyyttä henkilöstön harjoituskokonaisuuksiin ja tukee osaamisen hallintaa.

Kattavampaa osaamisenhallintaa tarvitaan erityiskohteisiin liittyvien suoritteiden hallitsemiseksi. Pelastuslaitoksen alueen erityiskohteet ovat jo maantieteellisesti erittäin suuria ja niihin liittyvien tutustumiskäyntien ja harjoittelun tulee olla järjestelmällisessä seurannassa.

Henkilöstön ikääntyminen on tunnistettu haaste. Työkyvyn ylläpitämiseksi ja työuran jatkumisen mahdollistamiseksi henkilöstölle tarjotaan kevennetyn työn mahdollisuutta yhteistyössä työterveys-huollon ja toimintakykykoordinaattorin kanssa. Tavoitteena on varmistaa, että jokaiselle työntekijälle löytyy hänen toimintakykynsä mukainen tehtäväkokonaisuus, mikä edistää työhyvinvointia ja vähentää ennenaikaisen työkyvyttömyyden riskiä.

Koulutuksia ja kurssimahdollisuuksia tarjotaan henkilöstölle tarveperusteisesti. Laajalla pätevöittäväällä kouluttamisella pyritään vähentämään osaamisen keskittymistä yksittäisille henkilöille ja pienentämään henkilöriskiä. Työvuorovahvuuksien täyttyminen edellyttää osaamisen näkökulmasta, että henkilöstössä on riittävästi esimerkiksi pelastussukelluskelpoisia tai meritoimintaan pätevöityneitä henkilöitä.

Koulutusta ja tehtävien harjoittelua virtuaalisissa ympäristöissä jatketaan, mikä mahdollistaa kustannustehokkaan ja joustavan osaamisen kehittämisen sekä tukee harjoittelun monipuolisuutta.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos toteuttaa osaamisenhallintaa suunnitelmallisesti ja laatii vuosittaisen koulutuskalenterin
- Pakollisten ja pätevöittävien harjoitusten toteutumista seurataan
- Huomioidaan HIKLU riskianalyyseissä määriteltyjen erityistä huomiota vaativien kohteiden osaamiselle asettamat vaatimukset

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Osaamisen seuranta ja hallintaan kehitetään kokonaisvaltainen järjestelmä ja tätä tukeva toimintaohjeistus.

4.2.2.5 Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokunnan henkilöstöön kuuluvan pelastustoimintaan osallistuvan henkilön tulee ylläpitää tehtäviensä edellyttämiä perustaitoja ja kuntoa.

Pelastajien riittävä fyysinen toimintakyky varmistetaan sisäministeriön ohjeistuksen mukaisilla FireFit-testeillä. Päätoimisen henkilöstön testaus järjestetään pelastuslaitoksen toimintakykykoordinaattorin toimesta työvuorojen aikana. Sivutoimiset ja sopimuspalokuntalaiset varaavat toimintakykykoordinaattorilta ajan testaukseen vuosittain sovittavana ajanjaksona.

FireFit-testit sisältävät hapenottokyvyn submaksimaalisen polkupyöräergometria testin sekä lihas-kuntotestin. Testit suoritetaan koko henkilöstölle samassa syklissä terveystarkastuksen kanssa 1-3 vuoden välein.

Henkilökohtainen testaus sykli määräytyy FireFit-järjestelmässä testissä saavutetun ikäryhmäkohtaisen kuntoluokan perusteella. Testissä saavutetun kuntoluokan perusteella fyysistä testausta voidaan harventaa. Testien arvioinnit ja välivuosien määräytyminen perustuvat FireFit testausohjeen suositukseen.

Toimintakyvyn ylläpidon tavoitteena on, että henkilöstön fyysinen toimintakyky mahdollistaa pelastustoimintaan osallistumisen koko työuran ajan. Tämä toteutuu parhaiten, jos henkilöstön toimintakykyä ylläpidetään yhtäjaksoisesti pitkällä tähtäimellä, eikä niin että toimintakyvyn kehitys tähtää vain testauksessa pärjäämiseen.

Henkilöstön toimintakykyä ylläpidetään järjestämällä mahdollisuus työvuorojen aikana toimintakyvyn harjoittamiseen, simuloitujen työtehtävien, harjoitusten ja ominaisuusharjoittelun avulla. Työntekijöillä on mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjaukseen toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi toimintakykykoordinaattorin tuella.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Henkilöstön toimintakyvyn ylläpitoon tulee panostaa, jotta toiminta- ja työkyvyn heikkenemistä voidaan ennaltaehkäistä ja jarruttaa. Tiedon ja tietotaidon tuominen henkilöstölle helposti saataville matalalla kynnyksellä.

Toimintakykykoordinaattorin avulla sekä riittävillä valmiuksilla asemakohtaisesti toimintakyvyn ylläpitämiseen ja kehittämiseen työn vaatimusten puitteissa tulee jatkokehittää. Fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseen varataan aikaa työvuoroissa mahdollisuuksien mukaan.

- Varataan päiväohjelmasta aika ennaltaehkäisevään toimintakyvyn ylläpitoon kausittain vaihtuvien teemojen
- Madalletaan kynnystä ennaltaehkäisevän ja työ- sekä toimintakykyä tukevan harjoittelun suorittamiseen tuomalla toimintakykykoordinaattorin tietotaito henkilöstön käyttöön mahdollisimman helposti.
- Kartoitetaan toimintakyvyn ylläpitämiseen tarvittavien välineiden tilannetta, jotta välineistö on riittävä, asianmukainen työkykyä tukevaan harjoitteluun ja toimintakuntoon.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos tukee aktiivisesti henkilön toimintakykyä ja työhyvinvointia yhteistyössä toimintakyvykoordinaattorin ja työterveyshuollon kanssa
- Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön fyysistä suorituskkyä testataan pelastuslain 39 § ja kansallisten ohjeistusten mukaisesti.
- Toimintakyvyn ylläpitämiseen tarvittavat välineet pidetään toimintakunnossa ja asianmukaisina työkykyä tukevaan harjoitteluun.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Henkilöstön ikääntyminen haastaa pelastuslaitoksen toimintaa. Pelastajien toimintakykyä tulee ylläpitää pitkäjänteisesti niin, että fyysinen toimintakyky säilyy mahdollisimman hyvänä koko työuran

4.2.2.6 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen keskeinen hälytystoiminnassa oleva ajoneuvokalusto on kuvattu oheisessa taulukossa. Keskeisen kaluston lisäksi pelastuslaitoksella on erityiskalustoa, jota on sijoitettu riskiperusteisesti. Kaluston ylläpidosta pelastustoiminnan vastuualueella vastaavat kalustomestari ja kolme kalustonhoitajaa.

Eryityskalusto käsittää muun muassa

- viisi mönkijää,
- kolme ilmatyynyalusta
- JVT / YVT-auto
- kaksi koukkulava-autoa

Ajoneuvokaluston keski-ikä on 14 vuotta. Vuoden 2000 jälkeen hankittua kalustoa voidaan pitää käyttökunnoltaan hyvänä tai erinomaisena. Sopimuspalokuntien käytössä oleva kalusto ei kaikilta osin vastaa nykyisiä toiminnan tarpeita. Uuden kaluston hankintaa ja kierrättämistä haastaa vanhempien sopimuspalokuntien paloasemien autohallien pieni koko.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Kalustohankinnat toteutetaan vuosittaisen hyvinvointialueen investointisuunnitelman mukaisesti. Raskaan ajoneuvokaluston hankinnat suunnitellaan pitkällä aikavälillä erillisessä kiertosuunnitelmassa. Kiertosuunnittelussa on otettu huomioon uusien hankittavien raskaiden ajoneuvojen määrä

ja sijoittaminen, ajoneuvokaluston ikä, kunto ja ajoneuvojen vuotuinen hälytysmäärä. Pelastuslaitoksen keskeisimmän suorituskykyyn, eli vakituisten pelastusasemien sammutusautojen hankintaväli on viisi vuotta. Säiliöautojen osalta väli on 7 vuotta. Vakituisten pelastusasemien väistyt kalusto kierrätetään sopimuspalokunnille. Ajoneuvot pyritään hankkimaan valmiiksi kalustettuna.

Ajoneuvokohtainen elinkaarisuunnittelu

Johtautot. Päivystävän palomestarin käytössä olevan johtauton suunniteltu käyttöikä on 6 vuotta, jonka jälkeen se siirretään vara-autoksi.

Sammutusauto on päätoimisen pelastusaseman käytössä 5 vuotta, jonka jälkeen se kierrätetään vara-autoksi, sopimuspalokunnalle tai sivutoimiselle palokunnalle. Sammutusauton tavoitteellinen enimmäiskäyttöikä on 25 vuotta.

Säiliöautot / Säiliösammutusautot: Säiliöauton suunniteltu käyttöikä päätoimisen pelastusaseman käytössä on 7 vuotta, jonka jälkeen se kierrätetään sopimuspalokunnalle tai sivutoimiselle palokunnalle tarpeen mukaan. Säiliöautoja hankitaan tarvittaessa suoraan sopimuspalokunnalle tai sivutoimisille pelastusasemille. Säiliösammutusautot hankitaan suoraan sopimuspalokunnalle tai sivutoimiselle pelastusasemalle. Säiliöautojen ja säiliösammutusautojen tavoitteellinen enimmäiskäyttöikä on 25 vuotta. Porvoon, Sipoon, Loviisan ja Lapinjärven säiliöautoissa ylläpidetään vahtosammutuskykyä.

Nostolavoille tehdään 10 vuoden käytön jälkeen perusteellisempi tarkastus. Perusteellisessa määräaikaistarkastuksessa on purettava sellaisia turvallisuuden kannalta tärkeitä kokoonpano-osia, joiden toimintakunnon tarkastaminen ei ole muutoin luotettavasti mahdollista. Nostolavan suunniteltu käyttöikä on enintään 15 vuotta.

Raskaan raivausauton suunniteltu käyttöikä vakituksessa käytössä on arviolta 8 vuotta. Suunnittelussa otetaan kuitenkin huomioon suoritettut tehtävät ja ajomatkat. Raskas raivausauto voidaan kierrättää sopimuspalokunnalle tai sivutoimiselle toimijalle.

Koukkulava-autojen ja JVT- / YVT-auton suunniteltu käyttöikä on 15 vuotta.

Kalustohallintaohjelmassa seurataan kalustoon liittyvää huoltohistoriaa. Kalustohallintaohjelmalla pystytään tulevaisuudessa suunnittelemaan tulevat hankinnat ja seuraamaan kaluston kuntoa

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Sammutusveden kuljetuksen suorituskykyä on parannettu lisäämällä vedenkuljetuskapasiteettia lisäämällä säiliö- ja säiliösammutusautoja sekä hankkimalla kolme järeää moottoriruiskua. Tehtyjä hankintoja voidaan pitää saadun kokemuksen perusteella onnistuneina.

Pienkalustoa uusitaan suunnitellun ja ilmenevän tarpeen perusteella. Sammutusvarusteita hankitaan vuosittain 20 – 50 kappaletta. Paineilmahengityslaitteita on käytössä noin 160 kappaletta, joista uusitaan joka toinen vuosi 10 kappaletta.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tulevissa hankinnoissa päivitetään elinkaaren päässä olevia pelastusyksiköitä, sekä panostetaan poikkeusoloihin.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Kalustohankinnat määritellään vuosittain tehtävässä investointisuunnittelussa.
- Kalustohankinnat suunnitellaan ja toteutetaan määritellyn kiertosuunnitelman ohjaamana niin, ettei kalustollinen toimintakyky laske.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Maastokelpoisten sammutusautojen suorituskyky edellyttää tähän tarkoitukseen sopivien ajoneuvojen suunnittelua, kalustamista ja hankintaa.

4.2.2.7 Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen paloasemaverkko muodostuu kolmesta päätoimisesta pelastusasemasta, viidestä sivutoimisesta pelastusasemasta, kahdesta teollisuuden ylläpitämästä päätoimisesta paloasemasta sekä 24:stä sopimuspälokuntien paloasemasta. Pelastusasemien lisäksi pelastuslaitoksella on käytössään meriasemia, joihin on sijoitettuna aluksia sekä öljyntorjuntakalustoa.

Kuluvalla päätöskaudella valmistuivat Sipoon ja Loviisan uudet pelastusasemat. Uudet asemasijoitukset ovat parantaneet toimintavalmiutta Nikkilässä, sekä Loviisassa E18 moottoritien suuntaan. Loviisan pelastusasemalla toimii myös Itä-Uudenmaan poliisin palvelupiste.

Kunta	Päätoiminen pelastusasema	Sivutoiminen pelastusasema	Sopimuspalo-kunta	Tehdaspalo-kunta	Kunta yhteensä
Askola		1			1
Lapinjärvi		1	1		2
Loviisa	1	1	7	1	10
Myrskylä		1			1
Porvoo	1		10	1	12
Pukkila		1			1
Sipoo	1		6		7
Yhteensä	3	5	24	2	35

Taulukko 14. Toiminta-alueen asemapaikoista kunnittain.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Uusien pelastusasemien rakentamistarve arvioidaan toiminnallisten tarpeiden, toimintaympäristön muutoksiin perustuvan riskienarvioinnin sekä kuntien kaavoitus- ja rakentamissuunnitelmien perusteella. Toimintaympäristön muutoksiin varaudutaan ennakoivalla suunnittelulla.

Suunniteltujen aluerakenteen muutosten ja ennustetun väestönkasvun perusteella tulevaisuuden tarve paloasemaverkon laajentamiselle eteläiseen Sipooseen on edelleen olemassa. Söderkullaa ei kaikilta osin tavoiteta toimintavalmiuden suunnitteluohjeen edellyttämässä puitteissa nykyisellä paloasemaverkolla (Pelastuslaitoksen toimintavalmiusaika käsitellään tarkemmin kohdassa 4.3.1.1). Söderkullaan rakennettavan uusi asema on tällä hetkellä hankesuunnitteluvaiheessa ja sen rakentaminen toteutetaan 2028-2029 aikana.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Paloasemaverkon laajentamistarvetta arvioidaan jatkuvasti toiminnallisten tarpeiden, toimintaympäristön muutoksiin perustuvan riskienarvioinnin sekä kuntien kaavoitus- ja rakentamissuunnitelmien perusteella.
- *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Söderkullan pelastusaseman hankesuunnitelman toteutus. Rakentaminen toteutetaan 2028-2029 aikana.

4.2.2.8 Savusukellusvalmiudet alueen eri osissa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoimen pelastussukelluksen (vesisukellus, kemikaalisukellus ja savusukellus) suunnittelua ja toteutusta ohjaa sisäministeriön julkaisema pelastussukellusohje (SM julkaisu 48/2007, 30.11.2009). Kyseisen ohjeen tarkoituksena on ohjata käytäntöjä, jotka edistävät pelastussukelluksen turvallisuutta.

Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavaarusteiden kanssa tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan rajattuun sisätilaan, jossa on savua.

Savusukelluskelpoisuuden edellytyksenä on asianmukaisen koulutuksen lisäksi riittävä terveydentila ja fyysinen toimintakyky. Päätoimista ja vapaaehtoista henkilöstöä testataan vuosittain savusukelluskelpoisuuden osoittamiseksi.

Itä-Uudenmaan alueen kaikilla päätoimisilla pelastusasemilla ja teollisuuspalokunnilla on jatkuva savusukellusvalmius. Lisäksi osalla sivutoimisista- ja sopimuspalokunnista on savusukellusvalmius.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen savuavusukellusvalmius edellyttää riittävästi tähän tehtävään koulutettua toimintakykyvaatimukset täyttävää henkilöstöä. Savusukellustehtävän aloittaminen edellyttää pelastussukellusohjeen mukaisen minimimäärän toimintakykyistä henkilöstöä, jotta tehtävä voidaan turvallisesti aloittaa. Yleisellä tasolla kerrostaloasunnossa olevan tulipalon savusukellustehtävä voidaan aloittaa pelastusryhmän voimin.

Pelastusryhmän toimintavalmius vaihtelee pelastuslaitoksen alueella. Savusukellustehtävä tulisi kyetä aloittamaan riskiluokan I, II ja III alueilla toimintavalmiusohjeessa määritellyn avunsaantiajan kuluessa.

Tavoitteeseen pääsemiseksi henkilöstön määrä, osaaminen ja toimintakyky tulee ylläpitää vähintään nykyisellä tasolla. Sivutoimisen henkilöstöä tulee rekrytoida lisää. Olemassa olevan henkilöstön osallistumista savusukelluskursseille pyritään kannustamaan.

Päätoimisten pelastusasemien savusukelluskykyä ylläpidetään säännöllisellä harjoittelulla. Harjoituksia järjestetään vuosittain myös sivutoimisille ja sopimuspalokuntien savusukeltajille.

Henkilöstön fyysistä suorituskkyä seurataan FireFit-testauksin ja terveydentilaa tuetaan työterveyshuollon toimenpitein. Savusukelluskyvyn aleneminen henkilöstön ikääntyessä otetaan huomioon henkilöstösuunnittelussa, johon on rakennettu omat seurantamekanismit tätä varten.

Pelastuslaitos tulee tulevalla kaudella seuraamaan ja kehittämään valmiuttaan vastata akkupalojen aiheuttamaan riskiin. Akustopaloihin liittyvät riskit tulee huomioida uudella tavalla suojavälineiden valinnassa, sammutustekniikoissa sekä eristysalueen määrittämisessä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ylläpidetään savusukeltajien määrää sellaisella tasolla, että vähintään nykyiset asemapaikat ovat savusukeltavia.
- Toteutetaan vuosittaista harjoitustoimintaa kaikelle savusukeltavalle henkilöstölle riittävästi siten, että sukelluskelpoisten määrä tai osaaminen ei laske

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Tuetaan henkilöstön toimintakykyä ja hakeutumista savusukelluskursseille

4.2.2.9 CBRN-onnettomuuksien valmiudet alueen eri osissa sisältäen kemikaalisukellusvalmiudet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

CBRN kirjainlyhenne tarkoittaa kemiallisten aineiden (C), biologisten taudinaiheuttajien (B), radioaktiivisten aineiden (R) tai ydinaseiden (N) ja räjähteiden (E). CBRN-onnettomuuksiin varautuminen on osa pelastustoimintaa.

Itä-Uudenmaan alueen päätoimisilla pelastusasemilla pidetään yllä jatkuvaa valmiutta CBRNE-onnettomuuksien varalta. Kemikaalisukelluksen vähimmäisvahvuudet määritellään sisäministeriön pelastussukellusohjeessa. Tehtävässä, jonka suojaustasoksi riittää roisketiivis suojapuku ja paineilma-hengityslaite, minimivahvuus on 1+3. Kaikilla päätoimisilla pelastusasemilla on valmius toimia itsenäisesti tällaisella CBRNE tehtävällä.

Kaasutiiviin kemikaalisuojapuvun vaatima tehtävä edellyttää vähintään 1+5 vahvuutta. Tämä vaativa kemikaalionnettomuus edellyttää vähintään pelastusjoukkueen vahvuista muodostelmaa. Kaikilla päätoimisilla pelastusasemilla on valmius muodostaa pelastusjoukkueen sisälle tätä suojaustasoa käyttävä kemikaalisukellusryhmä. Pelastusjoukkueen kemikaalisukelluksen tukitoimintoihin ja vaihtomiehistöön käytetään muita päätoimisia pelastusyksiköitä ja tukitoimintoihin koulutettuja sopimuspalokuntia.

CBRNE torjuntakalustoa on sijoitettuna Porvoon pelastusasemalle. Kalusto vastaa pääsääntöisesti TOKEVA-ohjeen kalustotasoluokkaa 3. Kalustotaso 4 mukainen lisäkalusto on sijoitettu HIKLU alueen yhteiseen kemikaalitorjuntavalmiuteen muiden Uudenmaan pelastuslaitosten alueelle.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Henkilöstön koulutuksessa huomioidaan Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysin tunnistamat erityistä huomiota vaativien kohteiden kemikaaliriskit. Harjoittelun pääpainona tulevalla päätöskaudella on vaativien kemikaalisukellustehtävien joukkueharjoitukset. Osaamisen kehittämisessä tehdään yhteistyötä Loviisan ydinvoimalan ja Kilpilahden teollisuusalueen sekä muiden alueen erityiskohteiden kanssa.

CBRNE valmiutta kehitetään yhteistyössä HIKLU alueen pelastuslaitosten ja yhteistoimintaviranomaisten kanssa. HIKLU alueen CBRNE yksiköitä ja niiden valmiutta kehitetään pelastuslaitosyhteistyönä, jonka lisäksi pelastuslaitosten omia valmiuksia kehitetään siten, että ne ovat yhteensopivia lähialueen suorituskykyjen kanssa.

Radioaktiivisten aineiden (R) torjuntavalmiutta käsitellään luvussa 4.2.2.14.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Kemikaalisukellusvalmiutta ylläpidetään vakituisilla pelastusasemilla
- Sopimuspalokuntien henkilöstöä koulutetaan kemikaalisukelluksen tukitoimintoihin.
- Itä-Uudenmaan pelastuslaitos pitää yllä TOKEVA-ohjeen kalustotason 3 mukaista valmiutta omana toimintanaan.
- TOKEVA ohjeen kalustotasoa 4 pidetään yllä HIKLU yhteistyönä.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Koulutussuunnittelu CBRN-toiminnan osalta on nousujohteista. Toiminnassa tulee edelleen pyrkiä säännöllisempään pelastusjoukkue tason harjoitteluun.

4.2.2.10 Vesipelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen vesipelastustoiminta muodostuu vesisukelluksesta, sekä pintapelastuksesta.

Vesisukelluksella kyetään pelastamaan vesisukelluslaitteita käyttäen veden varaan tai pinnan alle joutunut uhri. Pintapelastuksessa pelastaja kykenee pelastamaan veden varaan joutuneen veden pinnalta tai välittömästi veden alta. Pintapelastajalla ei ole käytössään laitesukeltajan hengityslaitetta.

Itä-Uudenmaan alueella vesipelastamiseen soveltuvaa venekalustoa on sijoitettu päätoimisille pelastusasemille ja niille sivutoimisille ja sopimuspalokunnille, joiden alueella on merkittävästi asutusta, vapaa-ajan tai muuten runsaasti ihmisiä vesistöjen läheisyydessä.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Vesipelastusvalmius edellyttää pelastussukellusohjeen määrittelyt täyttävää henkilöstöä, kalustoa ja harjoittelua.

Välitöntä vesisukellusvalmiutta ylläpidetään Porvoon pelastusasemalla. Vesisukellusvalmiutta hyödynnetään koko toiminta-alueella. Valmius edellyttää kahta I-tason vesisukeltajaa työvuorossa.

Vesisukellusvalmius on sijoitettuna Porvooseen keskeisen sijainnin, korkean väestökeskittymän ja alueen riskien perusteella. Toiminta-alueen vesipelastustehtävät keskittyvät onnettomuustilastoissa Porvoon joelle ja muihin Porvoon keskustan läheisiin vesistöihin. Tehtäviä kohdistuu tasaisesti myös Porvoon saaristoon. Muilla alueilla ylläpidetään pintapelastusvalmiutta ja mahdollisuuksien mukaan muuta vesisukellusvalmiutta. Valmiuden riittävyyttä ja sijoittumista arvioidaan seuraamalla vesipelastustehtävien määrää.

Pelastusopiston vesisukelluskurssin suorittanut henkilöstö on sijoitettu tasaisesti Porvoon pelastusaseman työvuoroihin niin, että jatkuva vesisukellusvalmius säilyy. Pätevän henkilöstön määrää tulee lisätä, riittävä suunnitteluvahvuuden saavuttamiseksi.

Sivutoimisten ja sopimuspalokuntien pintapelastussuorituskykyä parannetaan koulutuksella ja välineistöä uusimalla. Pelastuslaitoksen venekalustoa ylläpidetään ja tarvittaessa uusitaan.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Itä-Uudenmaan pelastuslaitos ylläpitää välitöntä vesisukellusvalmiutta toiminta-alueellaan.
- Vesisukellusvalmiudessa voidaan tilapäisesti tukeutua muiden Uudenmaan pelastuslaitosten sukeltajiin, mikäli pakottavat syyt tätä edellyttävät. Toisen laitoksen vesisukellusvalmius korvataan pelastuslaitoksen omilla vesisukeltajilla, niin pian kuin se on kohtuudella mahdollista.
- Pintapelastusvalmiutta ylläpidetään nykyisillä pelastusasemilla.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Ei tunnistettua kehittämistarvetta nykytasoon

4.2.2.11 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan erityisvalmiudet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitos on pelastuslain mukainen öljyntorjuntaviranomainen alueellaan, ja varautuu öljyntorjuntaan maalla ja merellä. Itä-Uudenmaan alueella varsinaisen torjuntatyön hoitaa vakinainen pelastustoimen henkilöstö koulutettuihin vapaaehtoihin tukeutuen. Laajan merellisen öljyvahingon torjunta edellyttää yhteistyötä pelastuslaitosten, muiden viranomaisten ja vapaaehtoisten kesken. Pelastuslaitoksen ydintehtävänä on öljyntorjunnan nopea aloittaminen ja siten vaikutusten lieventäminen. Toiminta-alueen suurin yksittäinen riskikohde öljyvahinkojen osalta on Kilpilahden öljysatama ja sinne johtava väylä, sekä jalostamoalue Porvoossa.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen öljyntorjuntakalusto on hajautettu pelastusasemille ja erillisille öljyntorjuntavarikoille sekä muille strategisesti tärkeille paikoille. Keskeisin kalusto koostuu alusten lisäksi puomeja ja muuta torjuntavälineistöä sisältävistä konteista. Kokonaisuudessaan Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella on 11 öljyntorjunta-alusta, joista yhdeksällä voidaan kerätä öljyä. Porvoon pelastusasemalle on sijoitettuna öljyyntyneiden lintujen puhdistuskontteja, joiden toimintavalmiuden ylläpito on sovittu pelastuslaitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja WWF:n kesken. Lisäksi jokainen pelastusyksikkö kykenee pienimuotoiseen torjuntaan yksiköihin sijoitetuilla imeytysaineilla ja torjuntavälineillä.

Vuoden 2026 aikana pelastuslaitoksen uusiutuvien polttoaineiden keruukapasiteetti lisääntyy kolmella niiden keräämisellä tarkoitettulla keräimellä, jotka rahoitetaan sisäministeriön lisätalousarvion turvin.

Meritoiminnan ja öljyvahingontorjunnan suunnittelu pelastuslaitoksella jakautuu öljyntorjuntaan varautumisen suunnitteluun ja erityisvaarallisten kohteiden osalta tehtävään erilliseen pelastustoiminnasuunnitteluun. Edellisellä palvelutasopäätöskaudella keskeiset öljyntorjunnan ja merellisen toiminnan suunnitelmat ja ohjeet ovat pelastuslaitoksen ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelma, öljyntorjunnan toimintaympäristöanalyysi ja meritoimintaohje.

Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelmassa on selvitetty pelastuslaitoksen ja sidosryhmien suorituskyyvyt sekä öljyvahingontorjuntaan liittyvät tehtävät maalla ja merellä. Kuntien eri viranomaisten ja laitosten tulee osallistua öljyvahinkojen torjuntaan ja huolehtia tarvittaessa vahingon jälkitorjunnasta. Kunnat huolehtivat tarpeen mukaan öljyn ja vahinkojätteen poistosta sekä vahinkopaikan kunnostamisesta ja muista jälkitorjuntaan liittyvistä toimenpiteistä.

Lisäksi Porvoon kaupungin kanssa on luotu erilliset toimintakortit onnettomuuksiin, jotka tapahtuvat Porvoon kaupungin maa-alueella tai Porvoon kaupungin työmaa-alueella.

Yhteistyö Kymenlaakson ja Uudenmaan pelastuslaitosten sekä Rajavartiolaitoksen kanssa on tiivistä. Avomerialueen öljyntorjunnan johtovastuu kuuluu Rajavartiolaitokselle. Pelastuslaitos osallistuu torjuntaan niin kaukana merialueella, kuin se on kaluston ja resurssien suhteen mahdollista. Rantapuhdistuksessa ja öljyyntyneitä lintuja puhdistettaessa tukeudutaan vapaaehtoiseen pelastuspalveluun sekä WWF:ään. Yhteistyö Kilpilahden sataman kanssa on kiinteää ja vuorovaikutteista. Kilpilahden satama on riskin omistajana osaltaan myös velvollinen varautumaan öljyvahingontorjuntaan.

Pelastuslaitoksen meritoiminta käsittää merellisen öljyvahingontorjunnan lisäksi muita pelastustehtäviä merellä ja osallistumisen Rajavartiolaitoksen johtamaan meripelastustoimintaan. Tehtävät käsittävät ihmisten pelastustehtäviä, rakennus- ja maastopaloja saaristossa, liikennevälinepaloja sekä erilaisia tarkastus- ja varmistustehtäviä.

Vakinaisten ja sopimuspalokuntalaisten yhteisiä merellisiä harjoituksia järjestettiin edellisellä päättöskaudella säännöllisesti. Suurimmat alukset vaativat miehistöltä asianmukaisen pätevyyskirjan sekä riittävän määrän harjoitusta ja koulutusta vuosittain. Tarvittavan pätevyyden ja osaamisen edellyttämä koulutus määritellään meritoimintaohjeessa ja vuosittaisissa koulutussuunnitelmissa ja ne kirjataan harjoitusten seurantataulukkaan.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksella on vuosittain noin 60 ympäristövahingontorjuntatehtävää.

Toiminta-alueen ylivoimaisesti suurin riski on Kilpilahden teollisuusalue, Nesteen jalostamo suurimpana toimijana. Suomenlahden pahin mahdollinen skenaario öljy- ja merionnettomuudesta, joka sitoisi myös Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen voimavaroja, on matkustaja-aluksen ja suuren öljytankkerin törmäys, jonka yhteydessä jopa 30 000 tonnia öljyä voisi vapautua mereen. *Sisältää poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Jotta öljyntorjuntavalmiuden nykytila merialueella pystytään ylläpitämään uhkia vastaamalla tasolla, tulee alus- ja torjuntakalustoa päivittää suunnitelmallisesti. Öljyntorjuntakalustoa päivitetään hyvinvointialueen investointisuunnitelman mukaisesti.

Yhteistyö Kymenlaakson ja Uudenmaan alueen pelastuslaitosten sekä Rajavartiolaitoksen kanssa pidetään tiiviinä. Myös yhteistyötä, sekä WWF:n, että Kilpilahden sataman kanssa jatketaan kiinteänä ja vuorovaikutteista. Pelastuslaitos on lisännyt öljyntorjunnan koulutuksen osalta yhteistyötä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK kanssa. Näitä yhteistyömuotoja tulee jatkaa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ylläpidetään nykyistä toimintavalmiutta merellisiin öljyntorjuntatehtäviin, muihin pelastustehtäviin sekä Rajavartiolaitoksen meripelastustoimintaan osallistumiseen.
- Yhteistyötä muiden viranomaisten, XAMK:n sekä järjestöjen kanssa jatketaan ja kehitetään.
- Aluksia ja kalustoa uusitaan nykyisen öljyntorjuntavalmiuden ylläpitämiseksi investointisuunnitelman ja toimintaympäristön tarpeiden mukaisesti
- Pidetään tilannekuva öljyntorjuntakaluston päivitystarpeesta ajantasaisena ja jatketaan öljyntorjuntajärjestelmän täydentämistä myös muun kuin aluskaluston osalta.
- Päälystön, alipäälystön ja miehistön osaamista öljyntorjuntaan kehitetään.

- Kehitetään ja lisätään Suomenlahden rannikon pelastuslaitosten välistä yhteistyötä, erityisesti kaluston ja toimintamallien osalta.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Keskeisenä kehittämistarpeena on laatia uusi YVT –suunnitelma sekä koulutussuunnitelma uusien, uusiutuvien polttoaineiden keruuseen tarkoitettujen, keräinjärjestelmien kouluttamiseksi.

4.2.2.12 Korkealta pelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet putoamisvaarallisella alueella työskentelystä sekä ajoneuvokalustosta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Ihmisen pelastaminen korkealta tai maanalaisista tiloista edellyttää pääsääntöisesti pelastuslaitokselta putoamisvaarallisella alueella työskentelyä, joka ohjeistetaan ja koulutetaan erillisenä asiakokonaisuutena. Putoamisvaarallisella alueella työskentely (myöhemmin PVAT) on yleistermi, joka sisältää kattotyöskentelyn, laskeutumisen, henkilön nostot ja laskut, työskentelyn puomitikas- ja nostolava-auton korissa, sekä muun putoamisvaarallisella alueella tapahtuvan työskentelyn.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminta-alueella sijaitsee riskikohteita, joissa ihmisen pelastaminen voi edellyttää PVAT toimenpiteitä. Näitä riskikohteita ovat esimerkiksi Kilpilahden teollisuusalue, Loviisan ydinvoimalaitos, satamat, rakennustyömaat ja teollisuuskohteet yleisesti.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen PVAT valmiutta ylläpidetään ensisijaisesti päätoimisilla pelastusasemilla ja teollisuuspalokunnissa. Pelastuslaitoksella on kaksi nostolava-autoa, joiden sijoituspaikat ovat Porvoo ja Loviisa.

PVAT toimintaa ohjataan pelastustoiminnan tehtäväalueella korkealla työskentelyn tiimissä. Tiimi kokoontuu vuosittain suunnittelemaan osaamista ylläpitävät pakolliset harjoitukset, kehittävät korkealla työskentelyn toimintamalleja ja laativat kaluston hankintaesitykset. Korkealla työskentelyyn koulutetaan kouluttajia, jotka vastaavat edelleen työvuorojen kouluttamisesta. Lisäksi nostolavan käyttöpätevyyden omaavilla henkilöillä on erillinen vuosittainen koulutusseuranta ja osaamisen varmentaminen.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen PVAT toiminta pohjautuu Sisäministeriön ohjeeseen Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Ohjeessa määritellään osaamisen tasot, toimintakykyedellytykset, vähimmäisharjoitteluvaatimukset sekä kaluston laatuvaatimukset.

Sisäministeriön ohjeessa määritelty PVAT-1 tasoon pätevöittävä koulutus sisältää muun muassa hätälaskeutumista, kattotyöskentelyä sekä nostolavayksikön avustajan työskentelyä. PVAT-2 käsittää

esimerkiksi pelastusryhmän suorittamaa köysipelastamista. PVAT-2 tasoa ylläpidetään päätoimisilla pelastusasemilla.

Pelastuslaitoksella on vuosina 2023 – 2025 ollut 23 tehtävää, joihin on liittynyt ihmisen pelastamis-tehtävä nostolavaa, tikkaita tai köysiä apua käyttäen. Valtaosa tehtävistä on sijoittunut Porvoon, Loviisan ja Sipoon alueelle.

Toiminta-alueella ei ole yli kahdeksan kerroksisia asuinrakennuksia, eikä tällä hetkellä ole tiedossa tulevaa korkeaa tai ylikorkeaa asuinrakentamista. Pelastuslaitoksen rakentamisen ohjauksesta vas-taavien riskienhallinnan viranhaltijoiden ja pelastustoiminnan korkealla työskentelyn vastuuhenkilön tulee tehdä yhteistyötä alueen erityisriskien tunnistamisessa. Toimintaympäristön tuntemus luo edellytykset kalustohankinnoille ja pelastamisen toimintamallien kehittämiseksi. Pelastuslaitos yllä-pittää omaa PVAT erityisosaamista vakituksilla pelastusasemilla.

Rakennuspaloihin liittyvä PVAT-1 tason köysien varassa suoritettava kattotyöskentely pyritään kor-vaamaan aina tai työskentelemällä nostolavalta käsin tai koneellisella raivaamisella. Palavan raken-nuksen katolla työskentely tulee kyseeseen vain silloin kun rakenteet ja niiden kantavuus on hyvin tiedossa ja olosuhteet ovat riittävän turvalliset. Pelastuslaitos ei edistä palavan rakennuksen katolla työskentelyn toimintamalleja sopimuspalokunnissa tai sivutoimisen henkilöstön osalta.

Nostolavojen ensisijaiset sijoituspaikat ovat myös tulevalla päätöskaudella Porvoon ja Loviisan pe-lastusasemat. Uusien nostolava-autojen uudishankinnoissa huomioidaan toimintaympäristön riski-kohteet.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- PVAT-2 osaamista ylläpidetään ensisijaisesti päätoimisilla pelastusasemilla.
- PVAT osaamista ylläpidetään vuosittaisella harjoittelulla.
- Toimintaympäristön riskikohteita ylläpidetään riskienhallinnan ja pelastustoiminnan tehtä-väalueiden yhteistyönä.
- Toimintamallit, harjoitukset ja kalustohankinnat sovitetaan vastaamaan toimintaympäris-tön riskejä.
- Nostolava-autojen ensisijaiset sijoituspaikat ovat Porvoon ja Loviisan pelastusasemat. Toi-minta-alueella on jatkuvassa valmiudessa vähintään yksi nostolavayksikkö Porvoon pelas-tusasemalla.
- Nostolava-autojen hankinnoissa huomioidaan toiminta-alueen aluekehitys ja olemassa ole-vat riskikohteet.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Pelastuslaitoksella tulee lisätä osaamista korkealta- tai maanalaisista tiloista pelastamisen osaamista ja lisätä näihin liittyvää vaativaa harjoittelua

4.2.2.13 Sammutusveden saamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet letkukalustosta, säiliöautoista ja pumpuista

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen sammutusvesihuolto perustuu hajasijoitettuun liikkuvaan kalustoon ja kaupunki-alueilla sammutusvesisuunnitelmassa osoitettuihin vedenottoaikoihin. Suuria vesimääriä tarvittaessa hyödynnetään myös luonnonvesilähteitä.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Lisäksi olennaista erityiskalustoa ovat siirrettävät pumput ja mönkijät, joiden avulla voidaan toteuttaa sammutusvesihuolto suuriin tulipaloihin alueella olevista vesilähteistä erillisellä letkulinjalla.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Riittävä sammutusveden saanti edellyttää hyvällä lähtövalmiudella olevia pelastusasemia, joihin on sijoitettu riittävästi säiliö- tai säiliösammutusautoja sekä pumppu- ja letkukalustoa. Henkilöstön tulee olla riittävän hyvin koulutettua raskaan kaluston kanssa toimimiseen, sillä vesihuollon järjestäminen edellyttää usein ajamista huonoilla tieosuuksilla.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos ylläpitää ja kehittää sammutusvesihuoltovalmiuttaan riskien kasvaessa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos ylläpitää raskaan kaluston vedenkuljetusvalmiutta vähintään nykyisellä tasolla
- Pelastuslaitos toteuttaa vesihuollon erityisvalmiutta tähän erikseen nimetyissä sopimispaikunnissa

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- ei tunnistettu kehittämistarpeita suhteessa päätettyyn palvelutasoon

4.2.2.14 Säteilyvaaratilanteiden pelastustoiminnan erityisvalmiudet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Säteilyvaaratilanteiden suunnittelu pohjautuu sisäministeriön ja Säteilyturvakeskuksen antamiin ohjeistuksiin. Sisäministeriön säteilytilanneohjeessa määritellään toimijoiden vastuut ja tehtävät, sekä tilanteen aikainen yhteistoiminta säteilyvaaratilanteessa. Säteilyturvakeskuksen valmiusohjeissa kuvataan säteilyvaaratilanteessa suoritettavat suojelutoimet sekä säteilysuojeluperusteet ja ohjeelliset toimenpidetasot niiden toteuttamiselle.

Pelastuslaitoksen vastuulla olevien suojelutoimenpiteiden toteuttamiseksi pelastuslaitos on laatinut toimintasuunnitelmia, joilla turvataan säteilyvaaratyöntekijöiden- ja avustajien toiminta säteilyvaaratilanteessa. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslain mukainen pelastustoiminnan yleisjohtajuus edellyttää ydinvoimalaitosonnettomuudessa perinteisiä onnettomuustyppejä laajempaa yhteistyötä ja viestintää. Laaja säteilyonnettomuus ylikuormittaisi koko yhteiskunnan, ml. pelastuslaitoksen resurssit hetkellisesti.

Uusien yhteistoiminta-alueiden sekä valtion aluehallinnon uudistuksen myötä toimintaa on yhteensovitettava uudelleen. Alueellisten johtamistasojen perustaminen sekä valtakunnallisen toimivalla toimiva Lupa- ja valvontavirasto mahdollistavat tulevaisuudessa paremman tilanteen kokonaiskoordinaation vakavissa ydinvoimalaitosonnettomuuksissa ja sen uhkatilanteissa. Pelastuslaitoksen tulee edistää valtakunnallisten pelastustoimintaa koskevien toimintamallien suunnittelua kaikissa RN-tilanteissa.

Vakavassa ydinvoimaonnettomuudessa Itä-Uudellamaalla alueen suojelutoimet edellyttävät laajaa pelastuslaitosapua sekä muiden viranomaisten osallistumista pelastustoimintaan. Yhteistyö toiminnan suunnittelemiseksi on aktiivista muun muassa Säteilyturvakeskuksen, poliisin, Fortum Oyj:n sekä Satakunnan pelastuslaitoksen kanssa.

Säteilyvaaratilanteisiin varautumista kehitetään kaluston ja toimintamallien osalta edelleen. Järjestetään yleistä säteilyvaaratyöntekijöille koulutusta ja RN-toimintaharjoituksia

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ylläpidetään pelastuslaitoksen toiminta-alueella säteilyvaaratyöntekijöiden osaamista sekä valmiutta perehdyttää säteilyvaara-avustajia RN-turvallisuustilanteen aikana.
- Ylläpidetään pelastuslaitoksen toiminta-alueella pelastuslaitoksen säteilysuojelutoimenpiteisiin kuuluvien tehtävien edellyttämää mittaus- ja suojavälineistöä.

Palvelutason kehittämistarve

- Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:
 - Pelastuslaitos yhteensovittaa säteilyvaaratilanteisiin varautumista uusissa yhteistyöfoorumeissa ja virastoissa

4.2.2.15 Muiden paikallisten riskien mukaiset valmiudet, esimerkiksi maanalainen pelastaminen, maastopalot ja maastopelastaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitos on mukana Uudenmaan rauniopelastuksen suorituskyvyn parantamisen hakkeessa. Hanke valmistuu syyskuussa 2027. Hankkeessa kehitetään rauniopelastuksen suorituskykyä vastaamaan muuttunutta turvallisuusympäristöä ja uusia uhkakuvia. Rauniopelastus on potentiaalinen onnettomuustyyppi myös rakennustyömailla ja teollisuudessa.

EU:n osarahoittaman hankkeen avulla Uudenmaan alueen rauniopelastuskapasiteettia ja -kykyä saadaan parannettua huomattavasti. Rahoituksella hankitaan rauniopelastukseen soveltuvaa kalustoa Uudenmaan pelastuslaitoksille. Hankkeen aikana hankittavan kaluston avulla rauniopelastuskyky kasvaa merkittävästi joka puolella Uuttamaata ja nopeuttaa avunsaantia myös Uudenmaan ulkopuolella.

Hankkeen lisäksi pelastuslaitoksella on Porvoon pelastusaseman raivausauto, jolla vastataan ensisijaisesti liikenteessä tapahtuviin raskaan kaluston onnettomuuksiin.

Pelastuslaitos seuraa suljetusta tilasta pelastamisen hanketta ja siinä tuotettuja toimintamalleja sekä koulutusta oman toiminnan kehittämiseksi. Suljetusta tilasta pelastamisen kehittämisellä vastaan alueen riskikohteiden onnettomuustilanteisiin. Kalusto ja henkilöresurssit suunnitellaan tulevaisuudessa vastaamaan suljetusta tilasta pelastamiseen alueen riskikohteet huomioiden.

Maastopelastamisen toimintavalmiutta on parannettu hankkimalla kalustoa ja kouluttamalla henkilöitä riskikohteiden perusteella mm. laskettelukeskuksissa tapahtuviin onnettomuustyypeihin. Pelastuslaitoksella on lisäksi kattavasti maastopelastamiseen soveltuvaa kalustoa, kuten mönkijöitä ja peräkärryjä kaluston kuljettamista ja pelastettavien tavoitettavuutta varten. Kalustoa hyödynnetään myös metsäpalojen sammutustehtävissä. Pelastuslaitoksen yksiköissä on lisäksi metsäpaloihin soveltuvia varusteita ja henkilösuojaimia. Metsäpaloihin varaudutaan luvun 4.2.2.3 mukaisilla toimenpiteillä.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Poikkeusoloihin varautuminen, sekä Kilpilahden kemianteollisuuden onnettomuusuhat edellyttävät Itä-Uudenmaan pelastuslaitokselta valmiuksia sortumista pelastamiseen. Raskaaseen pelastamiseen kykenevän muodostelman tulee kyetä esimerkiksi paikantamaan onnettomuuden uhrin ja läpäisemään eri rakennusmateriaaleja.

Hankkeessa hankittu kalusto sijoitetaan alustavasti Loviisan pelastusasemalle, mistä käsin yksiköllä voidaan vastata koko alueen riskeihin. Tulevaisuudessa raskaan pelastamisen yksikkö sijoitettaisiin Sipoon eteläosaan suunnitteilla olevalle pelastusasemalle, mistä yksiköllä voidaan vastata kehittyvään Söderkullan alueeseen ja Kilpilahden riskikeskittymään.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ylläpidetään pelastuslaitoksen toiminta-alueella pelastusryhmän vahvuista raskaan pelastamisen suorituskyyä
- Ylläpidetään pelastuslaitoksen metsäpalojen ja maastopelastamisen suorituskyyä

Palvelutason kehittämistarve

- Raskaan pelastamisen suorituskyy perustetaan ensisijaisesti pelastusryhmän vahvuksena Loviisan pelastusasemalle ja myöhemmin Sipoon Söderkullaan rakennettavalle asemalle. Suorituskyy edellyttää sekä henkilöstön lisäämistä ja kouluttamista, että uusien toimintamallien luomista. Pelastuslaitoksella tulee olla kyy ylläpitää pelastusryhmän osaamista itsenäisesti sisäisellä koulutuksella.
- Suljetusta tilasta pelastamisen suorituskyyyn parantaminen edellyttää henkilöstön kouluttamista ja uusien toimintamallien luomista.

4.2.3 Pelastustoiminnan johtaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoiminnan tehtävien hoitamiseksi pelastuslaitoksella on pelastustoiminnan johtamisjärjestelmä, jolla varmistetaan pelastustoiminnan voimavarojen mahdollisimman tehokas ja sujuva käyttö. Muodostelmien johtaminen ja tavoittamisjärjestelyt päivittäisönnettomuuksissa sekä suurönnettomuuksissa on kuvattu Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa (SM 21/2012), pelastuslaitosten kumppanuusverkoston julkaisussa Pelastustoiminnan käsitteitä (1/2013) ja Uudenmaan pelastuslaitosten yhteisessä pelastustoiminnan ja valmiuden ylläpidon yleisohjeessa. Johtamisjärjestelmällä ylläpidetään pelastuslaitoksen valmiutta kaikissa tilanteissa. Valmiuden ylläpitoon kuuluu muun muassa pelastustoiminnan johtamisen päivistysjärjestelyt, ympärivuorokautinen tilannekeskustoiminta ja näissä tapahtuva tilanneseuranta. Pelastuslaitoksen oma tilanneseuranta luo perusteet valmiuden ylläpitämiselle.

Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmää voidaan tehostaa ja laajentaa osana pelastuslaitoksen valmiudensääteilyprosessia. Keskeiset toimenpiteet ovat johtopaikkojen (pelastustoiminnan johtokeskus ja kenttäjohtopaikka) vahventaminen esikuntahenkilöstöllä, sekä varajohtoyksiköiden perustaminen. Johtamisjärjestelmän tehostaminen tapahtuu vapaavuorohälytyksin ja tarvittaessa HIKLU-yhteistyösopimuksen mukaisena pelastuslaitosapuna. Poikkeusolojen suunnittelussa korostuvat toiminnan hajauttaminen ja viestiyhteyksien varmistaminen.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistoimintasopimuksen mukaan pelastustoiminnan johtajana toimii aina ylin pelastusviranomainen, joka tehtävään on hälytetty, riippumatta siitä mistä pelastuslaitoksesta hän on. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella on välittömässä johtamisvalmiudessa päivystävä palomestari, sekä virka-ajan ulkopuolella kotivarallaolossa päivystävä päällikkö.

Itä-Uudenmaan alueella tehtävälle hälytetään aina pelastusviranomainen, joka toimii pelastustoiminnan johtajana. Päivystävä palomestari toimii oletusarvoisesti pelastustoiminnan johtajana toiminta-alueella tapahtuvissa onnettomuuksissa. Käytännössä johtaminen voi tapahtua tilannepaikalla tai etäjohtamisena. Päivystävä päällikkö toimii tarvittaessa johtamisen tukena ja vastaa päällekkäisten keskusurten tehtävien johtamisesta. Päivystävä päällikkö toimii pelastustoiminnan johtajana suurissa onnettomuustilanteissa ja eri toimijoiden yleisjohtajana muiden viranomaisten liityessä pelastustehtävään. Päivystävä palomestari ja päivystävä päällikkö vastaavat valmiuden ylläpitämisestä tekemällä tarpeelliset valmiussirrot ja lisähälytykset puuttuvan valmiuden korvaamiseksi.

Päivittäiset pienet tehtävät toteutetaan pelastusryhmän toimenpitein. Pelastusryhmää johtaa tehtävään koulutettu ryhmänjohtaja, joka voi olla päätoiminen alipäällystötutkinnon suorittanut palo-esimies tai sopimuspalokunnan yksikönjohtaja. Näiden tilanteiden pelastustoiminnan johtajana toimii tyypillisesti päätoiminen palo-esimies.

Pelastusjoukkueen johtajina toimivat päivystävä palomestari, päivystävä päällikkö tai heidän määräämänsä muu soveltuva henkilö kuten palo-esimies. Ensimmäisen onnettomuuspaikalle saapuneen yksikönjohtaja toimii tarvittaessa joukkueenjohtajana, kunnes päivystävä päällystöviranomainen tai hänen määräämänsä muu henkilö ottaa tilanteen johdettavakseen.

Pelastuskomppanian johtajina toimivat päivystävä päällikkö, päivystävä palomestari tai päivystävän päällikön määräämä muu henkilö.

Suuronnettomuuksissa ja vakavissa häiriötilanteissa, tehtävän hoitamiseen liittyvien henkilöiden ja yhteistoimintatahojen määrä kasvaa merkittävästi. Päivittäisillä johtamisresursseilla ei kyetä hallitsemaan tilanteen hoitamiseen liittyvää koordinoitua sekä viranomaisyhteistyötä, jolloin tilanteen johtamista varten perustetaan pelastustoiminnan johtokeskus. Perustamisesta vastaa pelastuslaitoksen päivystävä päällikkö. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokeskus perustetaan Porvoon pelastusasemalle erillisen suunnitelman mukaisesti. Johtokeskushenkilöstö muodostetaan pelastuslaitoksen päällystöstä ja sitä voidaan vahventaa muiden pelastuslaitosten henkilöstöllä.

Pelastuslaitoksen tilannekeskus tukee ympärivuorokautisesti Itä-Uudenmaan pelastustoimintaa, onnettomuuksien ehkäisymistä, ensihoitoa sekä hyvinvointialueen ja alueen kuntien toimintaa. Tilannekeskuksella on tehtäviä osana pelastustoiminnan johtamisjärjestelmää sekä HVA kriisijohtamisjärjestelmää. Tilannekeskus toimii enenevässä määrin myös pelastusasemien turvallisuustekniikan turvallisuusvalvomona. Edellä mainittujen kriittisten palveluiden salliessa, TIKE toteuttaa pelastuslaitoksen sisäisiä ja ulkoisia asiakaspalvelutehtäviä (ml. vaihde).

Tilannekeskus ylläpitää jatkuvasti turvallisuustilannekuvaa pelastustoiminnan valmiudesta ja pelastustoimen toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista. Näiden tilannetietojen perusteella pelastuslaitos varautuu etupainotteisesti mahdollisiin uhkatilanteisiin.

Tilannekeskus avustaa pelastustoiminnan johtajaa päivittäisissä onnettomuustilanteissa. Etenkin onnettomuustilanteiden alkuvaiheessa tilannekeskuksella on merkittävä rooli pelastustoiminnan sujuvoittamisessa muun muassa tukemalla onnettomuustiedottamista.

Suuronnettomuustilanteissa tilannekeskus liitetään osaksi pelastustoiminnan johtokeskusta ja sen normaalivahvuutta kasvatetaan hälyttämällä tilannekeskuksen henkilökuntaa vapaavuorosta. Normaalitylanteissa tilannekeskuksessa työskentelee yksi henkilö kerrallaan.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmä on riittävä vastaamaan normaalitilanteen tehtäväämääriin ja kuormittavuuteen ja sillä on päättyvällä palvelutasopäätöskaudella kyetty suoriutumaan myös laajamittaisista ja laajaa viranomaisyhteistoimintaa vaativista tehtävistä. Poikkeuksellisen pitkäkestoiset ja haastavat tehtävät kuormittaisivat voivat kuitenkin edelleen kuormittaa paikallisten resurssien riittävyyden.

Suuronnettomuustilanteissa ja useiden päällekkäisten tehtävien osalta vapaavuorohälytykset ja naapuripelastuslaitokset huomioiva hälytysohje riittävät pääsääntöisesti turvaamaan riittävän johtamisresurssin. Johtamisjärjestelmä on vakiintuneesti yhteensopiva Uudenmaan pelastuslaitosten välillä (toimivaltuudet ja suorituskyvyn käyttöperiaatteet), mutta pelastustoiminnan yhteistyöalueen laajuinen yhteen sovittaminen on vielä kesken (esim. toimivaltuudet). Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen kanssa on sovittu tarvittavista menettelyistä pelastustoiminnan johtamisen tukemiseen ja tilannekuvatoimintaan liittyen. Tilannekuvan vaihtoa, harjoitusyhteistyötä ja yhteisiä tai yhteismallisia suunnitelmia tulee edelleen jatkokehittää.

Keskeisimmät tarpeet pelastustoiminnan johtamisen osalta ovat osaamisen riittävä varmentaminen, sekä johtamistoiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Pelastustoiminnan johtamisen jatkuvuutta turvataan ensimmäiseksi sillä, että alemman johtamistason henkilö kykenee siirtymään seuraavan johtamistason muodostelman johtajaksi. Tälle osaamiselle on erityisesti tarve päätoimisten paloiesimiesten kohdalla, joiden tulee kyetä tarvittaessa johtamaan pelastusryhmän sijasta pelastusjoukkuetta. Harjoitusten ja koulutusten tulee aktiivisesti ohjata henkilöstöä tähän suuntaan. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Onnettomuuden aikaisen viestinnän osalta pelastuslaitoksen hyödynnetään Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen konsernipalveluiden voimavaroja. Onnettomuusviestintää yhdessä hyvinvointialueen johdon ja viestinnän kanssa tulee suunnitella ja harjoitella. Konsernipalveluiden tuki viestintään tulisi olemaan ensiarvoisen tärkeä esimerkiksi ydinonnettomuuden tai vaarallisen aineen onnettomuuden seurauksesta syntyvässä laajalle alueelle leviävässä terveyshaitassa. Viestinnän tuki vapauttaa pelastuslaitoksen resursseja onnettomuuden suoraan torjuntaan ja väestön suojelutoimenpiteisiin.

Tilannekeskuksen tehtävät pelastustoiminnan johtamisjärjestelmässä pidetään nykyisenkaltaisena. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilannekeskusta kehitetään edelleen osaksi IU hyvinvointialueen konsernipalveluiden ja SOTE-palveluiden kriisi johtamisjärjestelmää. *Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.*

Pelastustoiminnan koulutussuunnitelma laaditaan vuosittain ja henkilöstö osallistuu siinä määriteltyihin johtamiskoulutuksiin. Kehittymistä tehtävissä tuetaan henkilökohtaisten vastualueiden kautta sekä täydennyskoulutuksilla. Pelastustoiminnan johtajien osaaminen varmennetaan säännöllisesti. Henkilöstön osallistumista suuronnettomuusharjoituksiin edellytetään, sekä pelastustoiminnan että riskienhallinnan henkilöstön osalta. Rooleja eri tehtävissä kierrätetään mahdollisimman laajan johtamisosaamisen turvaamiseksi. Riskienhallinnan henkilöstö liittyy pelastustoiminnan johtamisjärjestelmään osana johtokeskuksen henkilöstöä sekä muiden toimijoiden yhteyshenkilöinä

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ylläpidetään ja kehitetään pelastustoiminnan johtamisjärjestelmää toimintaympäristön riskeihin pohjautuen.
- Itä-Uudenmaan pelastuslaitos ylläpitää turvallisuustilannekuvaa ja jakaa sitä säännöllisesti sovituille sidosryhmille
 - tilannekuva kootaan ja se jaetaan keskistetyksi IUPELA tilannekeskuksen kautta

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Edistetään pelastustoiminnan yhteistyöalueen laajuista yhteensovittamista mm. toimivaltuuskysymyksissä.

4.2.4 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ole yhteistoiminnassa hoidettavia pelastustoimintaan kuuluvia tehtäviä.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

-

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ole HVA lain 611/2021 mukaisia yhteistoiminnassa hoidettavia pelastustoimintaan kuuluvia tehtäviä.

4.2.5 Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 50§ nojalla pelastusviranomainen toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Pelastuslaitoksella on keskeisten yhteistoimintatahojen kanssa tehdyissä yhteistoimintasopimuksissa ja -muistioissa määritelty myös pelastuslaitoksen antaman virka-avun periaatteet. Virka-apua voidaan antaa tarvittaessa myös sellaiselle siihen oikeutetulle taholle, jonka kanssa virka-avun antamisesta ei ole ennakkoon sovittu.

Pelastuslaitos lähtökohtaisesti antaa pyydettyä virka-apua, erityisesti kiireellisissä tilanteissa, mikäli sillä ei vaaranneta pelastuslaitoksen omien lakisääteisten tehtävien suorittamista. Virka-avun pyytäjän tulee olla toimivaltainen, ja annettavan avun tulee kuulua pelastustoimen toimialaan.

Virka-avun antamisesta päättää päivittäistilanteissa päivystävä palomestari, ja laajavaikutteisesta virka-avusta (esim. pitkäkestoisuus, merkittävät kustannukset) päivystävä päällikkö. Pelastuslaitos antaa virka-apua ennalta sovitusti myös pelastuslain 33§ mukaisen hälytysohjeen kautta (häätökeskuksen välittämät virka-aputehtävät toiselle viranomaiselle).

Pelastuslaitoksen antama virka-apu on pääsääntöisesti kalusto- ja henkilöstöapua, sekä kuljetussuorituskyvyn käyttöä (maastossa ja vesistöissä).

Pelastuslaitos ei pääsääntöisesti osallistu virka-apuna veden kuljetukseen.

Yleisimmät pelastuslaitoksen virka-aputehtävät ovat sosiaaliviranomaiselle annettava virka-apu, sekä ensihoitopalveluun liittyvä virka-apu terveystoimintaviranomaiselle. Virka-aputehtävät eivät päättyneellä palvelutasopäätöskaudella aiheuttaneet häiriöitä pelastuslaitoksen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastusviranomaisen antaman virka-avun määrä on ollut kasvussa, johtuen muun muassa alueen ikärakenteen muutoksesta ja yhteistoimintatahojen suhteellisten resurssien vähenemisestä.

Pelastuslaitos pyrkii jatkossakin antamaan toimialaansa kuuluvaa, erityisesti kiireellistä virka-apua. Samalla tulee huolehtia kyvystä omien lakisääteisten tehtävien suorittamiseen, sillä virka-aputehtäviä varten ei ole varattu erillistä resurssia. Lisäksi tulee huolehtia, että virka-aputehtävät eivät kuormita kohtuuttomasti alueen sopimuspalokuntia.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitoksella on keskeisten yhteistoimintatahojen kanssa tehdyissä yhteistoimintasopimuksissa ja -muistioissa määritelty myös pelastuslaitoksen antaman virka-avun periaatteet.
- Pelastuslaitos lähtökohtaisesti antaa pyydettyä toimivaltaiselle taholle virka-apua, erityisesti kiireellisissä tilanteissa, mikäli sillä ei vaaranneta pelastuslaitoksen omien lakisääteisten tehtävien suorittamista.
- Virka-avun antamisesta päättää päivittäistilanteissa päivystävä palomestari, ja laajavaikutteisesta virka-avusta päivystävä päällikkö.
- Pelastuslaitoksen antama virka-apu on pääsääntöisesti kalusto- ja henkilöstöapua, sekä kuljetussuorituskyvyn käyttöä.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Mikäli virka-aputehtävien määrä kasvaa merkittävästi, tulee harkita nykyistä tarkemman kriteeristön muodostamista annettavan virka-avun perusteista ja virka-avun maksullisuudesta. Kriteereillä tulee pyrkiä turvaamaan lakisääteisten tehtävien häiriötön hoitaminen.

4.2.6 Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos varautuu osaltaan vastaanottamaan oman pelastustoimialueen ulkopuolista apua. Tämä apu voi olla sisäministeriön pyytämää kansainvälistä apua tai toisen pelastuslaitoksen tai viranomaisen antamaa apua kansallisesti. Isäntämaan tukitoimien valmius tulee olla myös silloin, kun Suomea tai Uudenmaan pelastuslaitoksien toimialueita käytetään kauttakulkuun.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos voi lähettää HNS-resurssinsa (Host Nation Support) toisen tahon käyttöön, tukemaan saapuvaa apua. Tällaisia tahoja voivat olla toiset pelastuslaitokset, sairaanhoitopiirit tai muut virka-apua pyytävät viranomaiset.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tukitoimien laadukas toteuttaminen ja alueellinen järjestäminen ovat osa sisäministeriön Turvallinen ja kriisinkestävä Suomi – pelastustoimen strategia vuoteen 2025 – kokonaisuutta. Strategiassa määritetään, että pelastustoimen keskeisiin tehtäviin kuuluu valmius antaa ja vastaanottaa apua suuronnettomuus ja katastrofitilanteissa, jotka ovat joko ihmisen tai luonnon aiheuttamia.

Tämän strategian lisäksi, Suomen valtio on sitoutunut kansainvälisissä- ja kahdenkeskeisissä sopimuksissa ylläpitämään isäntämaan tukitoimien valmiutta sekä tarjoamaan tukea Suomen kautta kulkevalle avulle ja pelastusmuodostelmille. Näitä ovat muun muassa sopimus Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismista.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Kansainvälisen avun vastaanottojärjestelyt, ns. Isäntämaan tukitoiminta (HNS), suunnitellaan yhteistoiminnassa muiden Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa.
- Kansainvälisen avun vastaanottamiseen liittyvät isäntämaan tukitoimet ovat keskeinen osa laaja-alaisen uhkien torjuntaan liittyvää koordinoitua ja pelastustoimen operatiivista valmiutta.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Henkilöstön kouluttamista Pelastusopiston Kansainvälisen pelastustoiminnan peruskursseilla (KV-peruskurssi) jatketaan.

4.3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

4.3.1 Hälytysohje

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 33 § nojalla pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten hyvinvointialueesta annetun lain 8 luvussa tarkoitettuun sopimukseen perustuva yhteistoiminta ja jäljempänä 45 §:ssä pelastuslaitokselle säädetty velvollisuus antaa apua toiselle pelastuslaitokselle. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hälytysohje on yhteensovitettu muiden pelastuslaitosten kanssa osana pelastuslain 45§ mukaista yhteistyösuunnittelua. Hälytysohjeen mukaisesti hätäkeskus voi hälyttää lähimmät ja tarkoituksen-

mukaisimmat pelastustoiminnan muodostelmat Itä-Uudenmaan alueelle riippumatta hyvinvointialuerajoista. Vastaavalla tavalla Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen resurssit ovat käytettävissä muille pelastuslaitoksille. Resurssien käyttö aluerajoista riippumatta on vahvistettu pelastuslaitosten välisissä yhteistoimintasopimuksissa.

Hälytysohjeen laadinnassa on mahdollisuuksien mukaan osallistettu myös muita hätäkeskustoimintaan ja pelastustoimintaan osallistuvia tahoja. Pelastuslaitoksella ei kuitenkaan ole mahdollisuutta ohjata yksityiskohtaisesti muiden hätäkeskustoimintaan osallistuvien tahojen hälytysohjeen suunnittelua, sillä toimialakohtaiset toimintaperiaatteet määritellään valtakunnallisesti. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden päivittäistoiminnasta poikkeavat hälytysohjeet on laadittu yhteistyössä toimintaan osallistuvien tahojen kanssa.

Hälytysohjeen laatimisen yleiset periaatteet ovat yhtenevät Uudenmaan pelastuslaitosten välillä.

Pelastuslaitos ylläpitää hälytysohjetta lain hätäkeskustoiminnasta 16§ mukaisessa hätäkeskustietojärjestelmässä, sekä hätäkeskustoiminnan ulkopuolisilta osin pelastuslain 48§ mukaisissa ulkoisissa pelastussuunnitelmissa ja pelastuslaitoksen muissa tietovarannoissa.

Hälytysohjeen ylläpito on ns. jatkuva prosessi, jossa resurssien hälyttämisen periaatteita ja hälytysviestiyhteyksiä tarkastellaan säännöllisesti. Säännöllisyyteen ohjaavat myös hätäkeskustietojärjestelmän jatkuva kehittyminen ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvät rekisterinpitäjän vastuut.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Hälytysohjeen ylläpitoprosessi yhteistyömenettelyineen on hyvällä tasolla, ja hälytysohjetta päivitetään säännöllisesti. Pelastustoiminnan yhteistyöalueella tapahtuvaan yhteistoimintaan liittyvä suunnittelu on käynnissä, ja sillä voi olla vaikutuksia myös hälytysohjeeseen palvelutasopäätöskauden aikana. Pelastuslain 45§ mukainen pelastuslaitosten avunanto toteutuu kuitenkin jo nykyisellään.

Hätäkeskustietojärjestelmän rekisterinpitotehtävän siirtyminen Hätäkeskuslaitokselta hyvinvointialueelle on aiheuttanut merkittävästi työtä hyvinvointialueelle ja sen pelastuslaitokselle. Rekisterinpitäjälle kuuluvien tehtävien tarkempi määrittely on edelleen kesken. Palvelutasopäätöskauden aikana tulee edelleen tarkentaa rekisterinpitäjälle kuuluvia vastuita ja tehtäviä hyvinvointialueella.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Hälytysohje ylläpidetään siten, että hätäkeskus voi hälyttää lähimmät ja tarkoituksenmukaisimmat pelastustoiminnan muodostelmat Itä-Uudenmaan alueelle riippumatta hyvinvointialuerajoista. Vastaavalla tavalla Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen resurssit ovat käytettävissä muille hyvinvointialueille.
- Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden päivittäistoiminnasta poikkeavat hälytysohjeet on laadittu yhteistyössä toimintaan osallistuvien tahojen kanssa.

- Pelastuslaitos ylläpitää hälytysohjetta hätäkeskustietojärjestelmässä, sekä hätäkeskustoitinnan ulkopuolisilta osin pelastuslain 48§ mukaisissa ulkoisissa pelastussuunnitelmissa ja pelastuslaitoksen muissa tietovarannoissa.
- Hälytysohjeen ylläpito on jatkuva prosessi, jossa resurssien hälyttämisen periaatteita ja hälytysviestiyhteyksiä tarkastellaan säännöllisesti. Pelastustoiminnan yhteistyöalueella tehtävät pelastustoiminnan suunnitelmat viedään tarvittavilta osin hälytysohjeeseen.

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastustoiminnan yhteistyöalueella tehtävät pelastustoiminnan suunnitelmat viedään tarvittavilta osin hälytysohjeeseen. Lisäksi hätäkeskustietojärjestelmässä käsiteltävien henkilötietojen rekisterinpitäjän vastuita ja tehtäviä selkeytetään hyvinvointialueella.

4.3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnittelu

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 45§ nojalla pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa ja laatia yhteistyössä tarpeelliset pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat on otettava huomioon laadittaessa 33 §:n mukaista hälytysohjetta.

Pelastuslaitoksella on voimassa olevat yhteistyösopimukset naapuripelastuslaitosten kanssa, jossa on sovittu myös pelastuslaitosavusta. Lisäksi pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset pelastuslaitosavusta Länsi-Uudenmaan, Satakunnan, Keski-Suomen ja Etelä-Savon, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen pelastuslaitosten kanssa.

Sopimuksissa on kuvattu pelastuslaitosavun antamisen periaatteet, kuten käytettävissä olevat resurssit ja niiden hälyttämisen periaatteet, toimivaltuudet mukaan lukien pelastustoiminnan johtamiseen liittyvät vastuut ja menettelyt, sekä pelastuslaitosavun kustannukset.

Pelastuslaitoksen antama ja vastaanottama pelastuslaitosapu on tavanomaisissa onnettomuustilanteissa maksutonta. Laajamittaisissa onnettomuustehtävissä erikseen sovittavasta pelastuslaitosavusta laskutetaan apua antavan tahon kustannusten kattamiseksi.

Muun kuin hälytysohjeeseen perustuvan pelastuslaitosavun antamisesta ja pyytämisestä päättää päivystävä palomestari. Pitkäkestoisissa tehtävissä avun antamisesta ja pyytämisestä päättää päivystävä päällikkö.

Pelastuslaitosapua suunnitellaan säännöllisesti, osana yhteistyöalueen pelastustoiminnan suunnittelua, hälytysohjeen ylläpitoprosessia ja tilannekuvatoiminnan menettelyjä. Yhteistoimintasopimuksia tarkastellaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

Pelastuslaitos antaa tarvittaessa pelastuslaitosapua muille pelastuslaitoksille pelastuslain 45§ mukaisesti, vaikka avusta ei ole erikseen kirjallisesti sovittu.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavanomaisten onnettomuustilanteiden pelastuslaitosapu toimii vakiintuneesti ja hyvin. Toimintaympäristön muutos, muun muassa lisääntynyt suuren alusöljyvahingon riski Suomenlahdella, aiheuttaa paineita tarkentaa laajamittaisen onnettomuustilanteen pelastuslaitosavun antamisen ja vastaanottamisen järjestelyjä.

Pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa annettavan pelastuslaitosavun suunnittelua tulee jatkaa osana muuta yhteistyöalueen pelastustoiminnan suunnittelua.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitoksella on yhteistyösopimukset naapuripelastuslaitosten kanssa pelastuslaitosavun antamisesta ja vastaanottamisesta. Sopimukset tarkastetaan ja päivitetään tarvittaessa vuosittain.
- Sopimuksissa on kuvattu pelastuslaitosavun antamisen periaatteet, kuten käytettävissä olevat resurssit ja niiden hälyttämisen periaatteet, toimivaltuudet, ml. pelastustoiminnan johtamiseen liittyvät vastuut ja menettelyt, sekä pelastuslaitosavun kustannukset.
- Pelastuslaitoksen antama ja vastaanottama pelastuslaitosapu on tavanomaisissa onnettomuustehtävissä maksutonta. Laajamittaisissa tehtävissä erikseen sovittavasta pelastuslaitosavusta laskutetaan apua antavan tahon kustannusten kattamiseksi pelastuslain 98§ mukaisesti.
- Muun kuin hälytysohjeeseen perustuvan pelastuslaitosavun antamisesta ja pyytämisestä päättää päivystävä palomestari. Laajamittaisissa tehtävissä avun antamisesta ja pyytämisestä päättää päivystävä päällikkö.
- Pelastuslaitos antaa tarvittaessa pelastuslaitosapua kaikille pelastuslaitoksille pelastuslain 45§ mukaisesti, vaikka avusta ei olisikaan erikseen kirjallisesti sovittu.

Palvelutason kehittämistarve

- Pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa annettavan pelastuslaitosavun suunnittelua tulee jatkaa osana muuta yhteistyöalueen pelastustoiminnan suunnittelua.

4.3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoimen tehtävänä on yhteen sovittaa eri toimijoiden pelastustoimintaan varautumista suur-onnettomuuksissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa (Pelastuslaki 376/2011 46 §). Pelastuslaitokset laativat alueensa onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Niiden yhteistyötahojen, jotka ovat velvollisia antamaan virka- tai asiantuntija-apua pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, on laadittava pelastuslaitoksen johdolla, ja yhteistoiminnassa keskenään, tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on laatinut yhteistoimintasuunnitelmat keskeisten paikallisten sidosryhmien kanssa. Yhteistoimintasuunnitelmat on laadittu seuraavien sidosryhmien kanssa; poliisi, puolustusvoimat, HUS, säteilyturvakeskus, sosiaali- ja kriisipäivystys ja ympäristönsuojelu.

Osa pelastuslain 47 § mukaisesta yhteisestä suunnittelusta kytkeytyy muihin lakisääteisiin suunnitelmiin, kuten ulkoisiin pelastussuunnitelmiin tai onnettomuustyyppikohtaisiin toimintaohjeisiin.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tulevalla päätöskaudella myös yhteistoimintasuunnittelussa tulee huomioida yhteistyöalueen tarpeet ja mahdollisuuksien mukaan varmistaa, että käytännöt ovat yhteneväiset sidosryhmien ja E YTA alueen pelastuslaitosten kanssa.

Yhteistoimintasuunnittelua tulee tulevalla päätöskaudella kyetä tekemään myös sellaisiin toimintoihin, joita ei ole yksiselitteisesti tunnistettu nykyisissä riskiaineistoissa. Tätä tavoitetta tuetaan pelastuslaitoksen puolelta osallistumalla aktiivisesti alueen erilaisiin varautumisen ja turvallisuuden yhteistyöryhmiin.

Sisältää poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos ylläpitää Sisäministeriön asetuksen 1368/2018 mukaisia yhteistyösuunnitelmia suunnitelmia ajan tasalla
- Yhteistyösuunnittelua toteutetaan vähintään nykyisten toimijoiden kesken

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Tunnistettujen tarpeiden perusteella ei noussut erityistä kehittämistarvetta

4.3.4 Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 379/2011 47§ nojalla pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslain 30§ nojalla pelastuslaitoksen tulee tehdä suunnitelma sammutusveden hankinnasta ja toimittamisesta (sammutusvesisuunnitelma) yhteistyössä hyvinvointialueeseen kuuluvien kuntien ja hyvinvointialueen alueella toimintaa harjoittavien vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettujen vesihuoltolaitosten sekä näille vettä toimittavien vesilaitosten kanssa.

Pelastuslaitoksen pelastustoiminnan suunnittelua tehdään jatkossa mahdollisimman laajasti eteläisen yhteistyöalueen näkökulmasta. Nykyhetkellä yhteinen suunnittelu on pääosiltaan Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistä suunnittelua ml. viestiliikenteen sekä pelastustoiminnan ja valmiuden johtamisen ohjeet. Pelastustoiminnan onnettomuustyyppikohtaista suunnittelua on toteutettu myös erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisissa pelastussuunnitelmissa.

Pelastuslaitoksen pelastustoiminnan suunnitelmavalmius on kohtuullisella tasolla. Riskianalyyssissä tunnistettuihin erityiskohteisiin on laadittu erilliset pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat tai toimintatapamallit.

Pelastuslaitos kohdistaa pelastustoiminnan suunnitteluun laskennallisesti noin 2 htv.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastustoimen suunnittelua on kehitetty päättyvällä päätöskaudella valtakunnallisesti ja alueellisesti. Keskeisiä muutoksia, joiden kehitystyö tulee jatkumaan myös tulevana päätöskausina ovat muun muassa uusi Sisäministeriön toimintavalmiuden suunnitteluohjeen tuomat uudet suunnittelu- perusteet sekä yhteistoimintaa kehittävä uusi lainsäädäntö ja sen rakennemuutokset. Uudet yhteistoiminta-alueet tuovat merkittäviä tarpeita suunnitelmakokonaisuuden yhteensovittamiseksi entistä laajemmalle alueelle, samalla, kun tarpeet kehittää toimintaa paikallisesti pysyvät.

Sisäministeriön ohjeen (SM 2025:14) mukainen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan toimintavalmiussuunnittelu toteutetaan kolmessa eri suunnittelukokonaisuudessa

Asiakirja	Sisältö
palvelutasopäätös	Kuvaus palveluntarpeesta, toimintavalmiudesta ja arvioinnista kaikissa turvallisuustilanteissa. Kuvaus johtamisen toimintavalmiudesta, kuvaus pelastusmuodostelmien hälyttämisestä suunnitelma pelastustoiminnan valmiustasojen säätelystä. Suunnitelma toimintavalmiuden kehittämisestä.

pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma	Tarkennettu kuvaus palveluntarpeesta ja toimintavalmiudesta poikkeusoloissa, suunnitelma pelastustoiminnan valmiustasojen säätelystä poikkeusoloissa. Suunnitelma toimintavalmiuden kehittämisestä poikkeusoloissa.
ulkoiset pelastussuunnitelmat ja YVT suunnitelma	Tarkennettu kuvaus palveluntarpeesta ja toimintavalmiudesta laajamittaisissa CBRNE ja YVT-tilanteissa

Taulukko 15. Toimintavalmiussuunnittelun toteutuminen

Toimintavalmiuden toteuman arviointi toteutetaan osana pelastuslaitoksen omavalvontaa. Vastuualue seuraa päätettyjä mittareita säännöllisesti ja käsittelee niistä tehtävät havainnot toimintayksiköiden yhteistoimintana.

Riskianalysissä tunnistettuihin riskikohteisiin on pääosin varauduttu pelastustoiminnan suunnitelmin. Uusien alueiden kaavoitus- ja suunnitteluvaiheessa tuetaan alueen kuntia, jotta sammutus- ja sammutusjätevesiin liittyvät asiat tulevat huomioitua riittäväällä tavalla.

Keskeinen pelastustoiminnan suunnitteluun vaikuttava tekijä on uutena rakenteena pelastustoimen Eteläinen yhteistyöalue, ja siellä yhteistyön järjestämisestä vastaavan pelastuslaitoksen (Helsingin kaupungin pelastuslaitos) johdolla tehtävä pelastustoiminnan suunnittelu. Pelastustoiminnan yhteistyöalueella tulee olemaan merkittävä vaikutus pelastustoiminnan suunnitteluprosesseihin ja pelastustoiminnan johtamisen järjestelyihin.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos ylläpitää Sisäministeriön asetuksen 1368/2018 mukaisia suunnitelmia ajan tasalla
- Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti pelastustoiminnan yhteistyöalueella tapahtuvaan pelastustoiminnan suunnitteluun.
- Pelastustoiminnan suunnittelu pyritään toteuttamaan lähtökohtaisesti yhteistyöalueen laajuusena tai tähän yhteensopivana.
- Pelastustoiminnan suunnitteluun kohdistetaan 2 htv työpanos.

Palvelutason kehittämistarve

- Pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvan pelastustoiminnan suunnitteluun osallistuminen Helsingin pelastuslaitoksen johdolla.

4.3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain (379/2011) 48 §:ssä mukaisiin erityistä vaaraa aiheuttaviin kohteisiin tulee laatia sisäministeriön asetuksen (1286/2019) mukainen ulkoinen pelastussuunnitelma.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella on kuusi ulkoisen pelastussuunnitelman vaativaa kohdetta; Loviisan ydinvoimalaitos, Hindsbyn varasto, Sköldvikin ratapiha, Borealis Polymers Oy, Neste Oil Oyj sekä Bewi Styrochem Finland Oy. Näistä Kilpilahden teollisuusalueella sijaitsevat kohteet muodostavat toimintoiltaan, riskeiltään ja turvallisuusjärjestelyiltään kokonaisuuden, johon laaditaan tästä yhteinen ulkoinen pelastussuunnitelma.

Suunnitelmat laaditaan ja päivitetään yhteistoiminnassa kohteiden toiminnanharjoittajien kanssa. Ulkoiset pelastussuunnitelmat tulee tarkistaa, korjata ja päivittää tarpeen vaatiessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

Suunnitelmien päivityskierros toteutetaan minimissään samassa rytmissä kuin kolmen vuoden välein pidettävät lakisääteiset ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoitukset.

Suuronnettomuusriskeistä ja niihin varautumisesta tiedotetaan lähialueen asukkaita ja toimijoita koteihin jaettavalla turvallisuustiedotteella, joka sisältää muun muassa tietoa erityiskohteen vaaroista ja toimintaohjeet suuronnettomuustilanteisiin. Tiedote pitää jakaa uudelleen, jos ulkoisiin pelastussuunnitelmiin tehdään oleellisia muutoksia, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein. Tiedotteet tulee löytyä jatkuvasti myös pelastuslaitoksen verkkosivulta. Suunnitelmat ovat ajan tasalla niiden sisältö tarkastetaan säännöllisesti.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitos jatkaa ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvää vakiintunutta toimintarytmiä.

Pelastuslaitos huomioi toiminnassaan suuronnettomuusharjoitusten harjoituspalautteet, sekä Lupa- ja valvontaviraston arviot. Harjoituspalautteet huomioidaan ulkoisessa pelastussuunnitelmassa sekä seuraavassa harjoituksessa.

Pelastuslaitos kohdistaa ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintaan ja ylläpitoon laskennallisesti noin 2 htv.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ulkoisia pelastussuunnitelmia tarkistetaan, korjataan ja päivitetään aina tarpeen vaatiessa tai vähintään kolmen vuoden väliajoin.

- Ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevia harjoituksia (SM asetus 1286/2019 10§) järjestetään kolmen vuoden välein.
- Koteihin jaettava turvallisuustiedote päivitetään ja jaetaan vähintään viiden vuoden välein tai aina tarpeen vaatiessa.
- UPS:n laadintaan ja ylläpitoon kohdistetaan vähintään 2 htv

Palvelutason kehittämistarve

- Tunnistettujen tarpeiden perusteella ei noussut erityistä kehittämistarvetta

4.3.6 Muut pelastustoimen suunnitelmat (ei asetuksen edellyttämät)

Pelastuslaitoksella ei ole sellaisia SM:n asetuksessa määrittelemättömiä suunnitelmia, joista olisi tarkoituksenmukaista päättää palvelutasopäätöksessä.

4.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

4.4.1 Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoimintaan osallistuu 23 pelastuslaitoksen kanssa palokuntasopimuksen tehnyttä sopimuspalokuntaa yhteensä noin 500 vapaaehtoisen sopimuspelastajan panoksella. Sopimuspalokunnat suorittavat laajasti pelastustoimintaa palokuntasopimuksessa sovittujen työnjakojen mukaisesti. Tyypillisen keskisuuren onnettomuuden hoitamiseen osallistuu päätoimisen, sivutoimisten ja sopimuspalokuntien pelastusryhmiä. Haja-asutusalueilla sopimuspalokunnat osallistuvat myös pienten tehtävien hoitamiseen lähimmän yksikön periaatteella.

Sopimuspalokunnat hälytetään hälytysohjeen mukaisesti tai pelastustoiminnan johtajan päätöksellä. Hätäkeskus hälyttää tehtävälle lähimmät ja tarkoituksenmukaisimmat pelastustoiminnan muodostelmat. Käytännössä sopimuspalokuntien asemapaikat ja yksiköt ovat pääsääntöisesti aina mukana hätäkeskuksen hälyttämissä vasteissa pois lukien ne pienimuotoiset tehtävät keskustaajama-alueilla, jotka hoidetaan päätoimisen työvuoron voimin. Lisäksi sopimuspalokunnat huolehtivat merkittävässä määrin välittömän valmiuden korvaamisesta varikkovalmiuksin, päätoimisen yksikön ollessa pitkäkestoisella tehtävällä.

Osa sopimuspalokunnista osallistuu pelastuslaitoksen turvallisuusviestintään, jota käsitellään tarkemmin luvussa 4.1.1.

WWF:n vapaaehtoisten käyttäminen pelastustoiminnassa on kuvattu ympäristövahinkoja käsittelevässä luvussa 4.2.2.11.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen toiminta-alueeseen kuuluu laaja maaseutu, kyläkeskuksia sekä saaristoa. Näiden alueiden pelastustoiminnan palveluiden järjestäminen on tarkoituksenmukaisinta järjestää paikallisten vapaaehtoisten toimin.

Pelastuslaitoksen alueelle sijoittuvat kansallisesti merkittävät riskikohteet yhdessä muiden suuronnettomuusriskien kanssa edellyttävät pelastuslaitokselta valmiuden koota pelastuskomppanian ko koisia muodostelmia. Komppanian nopea muodostaminen on käytännössä mahdollista vain sopimuspalokuntien henkilöstön avulla.

Pelastuslaitoksen tavoitteena on ylläpitää nykyinen sopimuspalokuntien määrä ja varmistaa niiden toiminnan jatkuvuus. Tämä edellyttää, että sopimuspalokunnat täyttävät palokuntasopimuksissa määritellyt ehdot kuten lähtöajat ja vahvuudet.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Sopimuspalokuntien osallistuminen pelastustoimintaan järjestetään palokuntasopimusten ehtojen mukaisesti
- Sivutoimisten paloasemien toiminta järjestetään sivutoimisten palokuntien toimintaohjeen mukaisesti

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Sopimuspalokuntien jäsenrekrytointia tulee kehittää ja tukea.
- Sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän mukaisten kurssien riittävä tarjonta. Savusukelluskurssin vuosittainen järjestäminen, jotta savusukelluskelpoisten määrä ei ainakaan laskisi nykyisestä tasosta.

4.4.2 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntia palokuntasopimuksessa määriteltujen kriteerien perusteella. Sopimuspalokunnille maksettavien korvausten määrä perustuu palokuntasopimukseen.

Toiminnan kehittämisessä pelastuslaitos ja sopimuspalokunnat työskentelevät yhdessä sovittujen tavoitteiden kautta ja vastavuoroisesti niin että molemmat osapuolet osallistuvat aktiivisesti toiminnan kehittämiseen.

Pelastuslaitos huolehtii sopimuspalokuntien riittävästä toiminnan ohjauksesta ja viestinnästä. Tämä sisältää tarvittavien ohjeiden, koulutuksen ja neuvonnan tarjoamisen sopimuspalokunnille. Lisäksi pelastuslaitos viestii aktiivisesti sopimuspalokuntien kanssa, jotta tiedonkulku ja yhteistyö olisi sujuvaa.

Yleisesti ottaen sopimuspalokuntatoimintaan osallistuminen on mielekkäämpää, jos sopimuspalokunnalla on riittävästi pelastustoimintaan liittyviä tehtäviä. Tätä voidaan osaltaan tukea tarjoamalla sopimuspalokunnalle laadukasta koulutusta ja kurssitusta, joka ajallaan mahdollistaa pelastuslaitokselle palokunnan laajempaa hyödyntämistä erilaisissa tehtävissä ja lisää myös tekemisen mielekkyyttä.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Sopimuspalokuntien jäsenmäärä ja aktiivisuus vaihtelevat merkittävästi. Elinvoimaisilla palokunnilla on aktiivista harjoitus- ja yhdistystoimintaa, joka edesauttaa uusien jäsenten hankintaa ja vanhojen osallistumista.

Sopimuspalokunnille tarjotaan mahdollisuus toimintojensa kehittämiseen sopimuspalokunnan osoittamien valmiuksien perusteella. Pelastuslaitoksen tarveharkinnan jälkeen tuetaan sopimuspalokuntia erikoistumaan erikseen määritellyn tehtävän/tehtävien hoitamiseen. Tämä tiedetysti lisää harjoitusaktiivisuutta.

Sopimuspalokuntia kannustetaan yhteistyöhön toisten palokuntien kanssa. Sopimuspalokuntien välinen yhteistyö mahdollistaa osaamisen vaihtoa yhdistysten välillä. Osa sopimuspalokunnista on järjestänyt itsenäisesti palokuntien keskinäisiä yhteisharjoituksia. Tiivis yhteistyö mahdollistaa palokuntayhdistyksen vaihdon matalammalla kynnyksellä, mikäli sopimuspalokunnan jäsen muuttaa pelastusalueen sisällä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntia palokuntasopimusten ehtojen täyttämässä:
 - aktiivisella viestinnällä
 - järjestämällä koulutuksia ja harjoituksia
 - hyödyntämällä sopimuspalokuntien olemassa olevia suorituskykyä tehokkaasti
- Pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntien jäsenhankintaa yhdessä palokuntien kanssa sovittujen periaatteiden mukaisesti
- Sopimuspalokunnan ja pelastuslaitoksen välillä vuosittaisilla keskustelutilaisuuksilla pyritään selvittämään mitä sopimuspalokunta ja pelastuslaitos odottavat toisiltaan

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien tulee yhdessä etsiä menetelmiä ja toimintamalleja jäsenhankinnan tehostamiseen.

4.4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset

Tällä hetkellä terveystarkastuksien piiriin kuuluvat sopimuspalokuntien savusukeltajat. Mehiläinen Oy toimii työterveyspalveluiden tarjoajana. Pelastuslaitoksen alueella, eli Porvoossa, Sipoossa ja Loviisassa, on kolme työterveyshuollon toimipistettä, joissa tarjotaan monipuolisia ja eritasoisia työterveyshuollon palveluita.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Jatkossa tulee selvittää mahdollisuutta laajentaa terveystarkastukset koskemaan kaikkia sopimuspalokuntien hälytysosaston jäseniä. Haasteena palveluntuottajan henkilöstöresurssien riittävyys ja lisääntyvät kustannukset.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Sopimuspalokuntien ja sivutoimisten palokuntien henkilöstö kuuluu säännöllisten terveystarkastusten piiriin

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Seurataan ja tuetaan etupainotteisesti sopimuspalokuntien savusukeltajien fyysistä toimintakykyä. Tähän työhön hyödynnetään toimintakykykoordinaattorin työpanosta. Työkyvyn ylläpito edellyttää sopimuspalokuntalaisen, toimintakykykoordinaattorin ja työterveyshuollon välistä hyvää tiedonkulkua ja vuoropuhelua.
- Aloitetaan valmistelu säännöllisten terveystarkastusten laajentamiseksi kaikkiin sopimuspalokuntalaisiin ja sivutoimiseen henkilöstöön.

4.4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Sivutoimisen ja vapaaehtoisen pelastushenkilöstön peruskoulutus hankitaan ostopalveluna alueelliselta pelastusliitolta. Pelastusliiton ja pelastuslaitoksen välille on laadittu palvelusopimus koulutuksen tuottamisesta. Koulutustilaisuuksien määrän määrittelee pelastuslaitos koulutustarpeen mukaisesti.

Koulutussuunnitelman mukaisesti vuosittain tarjotaan kattavasti koulutusjärjestelmän mukaisia kursseja. Lisäksi tarvittaessa järjestetään lisäkursseja, mikäli kertynyttä koulutuspainetta ilmenee.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Peruskoulutusjärjestelmän mukaista koulutusta tulee olla tarjolla riittävällä tasolla palokuntasopimusten ja sivutoimisten miehittämien asemien toimintavalmiuksien ylläpitämiseksi.

Tavoitteena on saada alueen sivutoimisten ja vapaaehtoisten palokuntien koulutustasoa ja suorituskykyä nostettua. Tarvetta olisi etenkin savusukelluskykyisen henkilöstön lisäämiseksi. Savusukelluskurssien järjestäminen on kuitenkin haasteellista, sillä suorituskykyvaatimukset täyttävää henkilöstöä ei ole saatavilla.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos tilaa sopimuspalokuntalaisten ja sivutoimisten koulutusjärjestelmän mukaisia kursseja toiminnallisten tarpeiden perusteella
- Pelastuslaitos viestii aktiivisesti kurssien järjestämisestä
- Pelastuslaitos seuraa sopimuspalokuntien koulutusvaatimusten täyttymistä

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Koulutussuunnitelma tulee tehdä pitkälle aikavälille yhteistyössä pelastuslaitoksen, koulutuksen tuottajan sekä palokuntien kanssa. Resursseihin koulutuksen järjestämiseen sekä henkilöstön motivointiin tarvittavan toimintakyvyn saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi tulee panostaa.

4.5 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen

4.5.1 Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista. Väestönsuojeluun varautumisen suunnitteluun kohdistuviin tarpeisiin on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen merkittävästi muuttunut globaali turvallisuustilanne.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Vuonna 2024 voimaan tullut Valtioneuvoston asetus yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa (570/2024) antoi hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen tehtäväksi asettaa toimialueellaan väestönsuojelun yhteistyöryhmän. Itä-Uudellamaalla ryhmä aloitti toimintansa vuonna

2025. Yhteistyöryhmä yhteensovittaa Itä-Uudenmaan pelastustoimen ja muiden hyvinvointialueen alueella toimivien viranomaisten vastuulla olevia väestönsuojelutehtäviin varautumista ja evakuointisuunnitelmia.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen Varautuminen ja turvallisuus -yksikkö toteuttaa suunnittelutyössä aluevaltuuston päätöksellä palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 Uudenmaan riskianalyysin tunnistamia väestönsuojeluun varautumisen riskiperusteisia riskinhallintakeinoja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Laaditaan pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluun varautumisen edellyttämät suunnitelmat (valmiussuunnittelu ja evakuointisuunnittelu)
- Vahvistetaan yhteistyötä alueellisessa väestönsuojelun yhteistyöryhmässä
- Varmistetaan osaaminen suunnitelmiin ja toimintamalleihin perehdyttämällä ja harjoittelulla
- Päivitetään pelastustoiminnan yhteistyön ja johtamisen suunnitelmia eri skenaarioissa
- Varmistetaan ajanmukaiset johtamisjärjestelyt ja toimivat tilat kaikissa turvallisuustilanteissa
- Ylläpidetään ja kehitetään väestön varoittamisen järjestelyjä ja väestöhälytínjärjestelmiä

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2029 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään riskin tunnistamista, sodan ajan uhkien arviointia ja yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa sekä tilannekuvaseurantaa
- Varmistetaan johtamista tukevat tilat, välineet sekä tieto- ja viestijärjestelmät
- Päivitetään suunnitelmia ja kehitetään johtamisen toimintamalleja harjoitusten oppien perusteella
- Huomioidaan ajantasaiset poikkeusolojen toimivaltuudet valmiussuunnittelussa

4.5.2 Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen Varautuminen ja turvallisuus -yksikkö toteuttaa toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisessa aluevaltuuston päätöksellä palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 Uudenmaan riskianalyysin tunnistamia väestönsuojeluun varautumisen riskiperusteisia riskin-hallintakeinoja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Laaditaan ja yhteensovitetään pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluun varautumisen edellyttämät suunnitelmat (valmiussuunnittelu ja evakuointisuunnittelu)
- Väestönsuojelun yhteistyöryhmässä tuotetaan vaaditut yhteistoimintasopimukset ja yhteistoimintamuistiot
- Varmistetaan osaaminen suunnitelmiin ja toimintamalleihin perehdyttämisellä ja harjoittelulla
- Osallistutaan pelastustoiminnan yhteistyön ja johtamisen suunnitteluun eri skenaarioissa
- Varmistetaan johtamisjärjestelyt ja ajantasaiset toimivat tilat kaikissa turvallisuustilanteissa

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Edistetään yhteistyörakenteita, yhteyshenkilöjärjestelyjä ja tilannekuvajärjestelyjä
- Päivitetään suunnitelmia ja kehitetään johtamisen toimintamalleja harjoitusten oppien perusteella
- Huomioidaan ajantasaiset poikkeusolojen toimivaltuudet valmiussuunnittelussa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain mukaan väestönsuojelutehtävien edellyttämä toiminta tarkoittaa väestön varoittamista, evakuointia, suojaamista väestönsuojiiin ja sammutus- ja pelastustoimintaa. Valmiuslain mukaan suunnitelmia on oltava valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Väestönsuojelutehtävien yhteensovittaminen tarkoittaa esimerkiksi tilojen käytön suunnittelua, johtamisrakenteita ja tilannekuvajärjestelyitä.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Itä-Uudenmaan alueellinen väestönsuojelun yhteistyöryhmä yhteensovittaa hyvinvointialueen pelastustoimen ja muiden hyvinvointialueen alueella toimivien viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtäviin varautumista ja suunnittelua.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen Varautuminen ja turvallisuus -yksikkö aluevaltuuston päätöksellä palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 Uudenmaan riskianalyysin tunnistamia väestönsuojeluun varautumisen riskiperusteisia riskinhallintakeinoja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Laaditaan ja yhteensovitetaan pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluun varautumisen edellyttämät suunnitelmat (valmiussuunnittelu ja evakuointisuunnittelu)
- Väestönsuojelun yhteistyöryhmässä tuotetaan vaaditut yhteistoimintasopimukset ja yhteistoimintamuistiot
- Varmistetaan osaaminen suunnitelmiin ja toimintamalleihin perehdyttämällä ja harjoittelulla
- Osallistutaan pelastustoiminnan yhteistyön ja johtamisen suunnitteluun eri skenaarioissa
- Varmistetaan johtamisjärjestelyt ja toimivat tilat kaikissa turvallisuustilanteissa

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään riskin tunnistamista vahvistamalla sodan ajan uhkien arviointia ja yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa sekä tilannekuvaseurainta
- Edistetään yhteistyörakenteita, yhteyshenkilöjärjestelyjä ja tilannekuvajärjestelyjä
- Päivitetään suunnitelmia ja kehitetään johtamisen toimintamalleja harjoitusten oppien perusteella
- Huomioidaan ajantasaiset poikkeusolojen toimivaltuudet suunnittelussa

4.5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii väestönsuojeluorganisaation henkilöstä (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittämisestä ja varaamista koskevien suunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä.

Sisältää poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen Varautuminen ja turvallisuus -yksikkö toteuttaa hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation varautumistyössä aluevaltuuston päätöksellä palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 Uudenmaan riskianalyysin tunnistamia väestönsuojeluun varautumisen riskiperusteisia riskinhallintakeinoja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Huolehditaan valmiussuunnittelusta ja riittävästä harjoittelusta eri skenaarioissa
- Laaditaan pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluun varautumisen edellyttämät suunnitelmat
- Ylläpidetään henkilö-, kalusto-, tila-, ja materiaalivearausta ja turvataan sille riittävät resurssit
- Varmistetaan osaaminen suunnitelmiin ja toimintamalleihin perehdyttämisellä ja harjoittelulla
- Osallistutaan pelastustoiminnan yhteistyön ja johtamisen suunnitteluun eri skenaarioissa
- Varmistetaan johtamisjärjestelyt ja -tilat kaikissa turvallisuustilanteissa sekä ylläpidetään ajantasaisia johtamista tukevia välineitä sekä tieto- ja viestijärjestelmiä
- Huomioidaan poikkeusolojen toimivaltuudet suunnittelussa

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään riskin tunnistamista vahvistamalla sodan ajan uhkien arviointia ja yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa
- Päivitetään tarvittaessa erityissuorituskykyä ja poikkeusolojen muodostelmia
- Päivitetään suunnitelmia ja kehitetään johtamisen toimintamalleja harjoitusten oppien perusteella

4.5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla on väestönsuojeluorganisaation henkilöstön, ajoneuvojen ja tilojen varaamisen periaatteet ja päivittämisen aikaväli.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen Varautuminen ja turvallisuus -yksikkö toteuttaa väestönsuojeluun tarvittavan henkilöstön varaamisessa aluevaltuuston päätöksellä palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 Uudenmaan riskianalyysin tunnistamia väestönsuojeluun varautumisen riskiperusteisia riskin-hallintakeinoja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Huolehditaan valmiussuunnittelusta ja riittävästä harjoittelusta eri skenaarioissa
- Laaditaan pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluun varautumisen edellyttämät suunnitelmat
- Huolehditaan tarvittavista henkilövarauksista, myös muiden kuin oman henkilöstön, kuten alihankkijoiden osalta
- Ylläpidetään kalusto-, tila-, ja materiaalivaroja
- Varmistetaan johtamisjärjestelyt ja -tilat kaikissa turvallisuustilanteissa
- Ylläpidetään ja huolletaan ajantasaisia johtamista tukevia välineitä sekä tieto- ja viestijärjestelmiä
- Huomioidaan poikkeusolojen toimivaltuudet suunnittelussa

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään varauksiin liittyviä toimintamalleja ja parannetaan prosessien sujuvuutta
- Varmistetaan erityissuorituskykyjen tunnistaminen ja niihin liittyvä osaaminen
- Ylläpidetään pelastustoiminnan yhteistyön ja johtamisen suunnitelmat eri skenaarioissa
- Päivitetään suunnitelmia ja kehitetään johtamisen toimintamalleja harjoitusten oppien perusteella

4.5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen Varautuminen ja turvallisuus -yksikkö toteuttaa väestönsuojelun johdon ja erityishenkilöstön osaamisen tason varmistamisessa aluevaltuuston päätöksellä palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 Uudenmaan riskianalyysin tunnistamia väestönsuojeluun varautumisen riskiperusteisia riskinhallintakeinoja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Hankitaan tarvittavat erityissuorituskyvyt ja varmistetaan niihin liittyvä osaaminen
- Huolehditaan erityishenkilöstön koulutuksesta ja harjoittelusta
- Varmistetaan väestönsuojeluorganisaation perustamiseen ja suunnitelmien käyttöönottoon liittyvä osaaminen sekä toimintamallien riittävä harjoittelu
- Ylläpidetään pelastustoiminnan yhteistyön ja johtamisen suunnitelmia ja harjoittelua eri skenaarioissa
- Ylläpidetään ja kehitetään ajantasaisia johtamista tukevia tiloja, välineitä sekä tieto- ja viestijärjestelmiä
- Varmistetaan johtamisjärjestelyjen toimivuus kaikissa turvallisuustilanteissa
- Huomioidaan poikkeusolojen toimivaltuudet suunnittelussa

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään riskin tunnistamista vahvistamalla sodan ajan uhkien arviointia ja yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa
- Varmistetaan johtamistilojen toimivuus kaikissa turvallisuustilanteissa

4.5.6 Poikkeusolojen johtamisjärjestelmien varmistaminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava.

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen Varautuminen ja turvallisuus -yksikkö toteuttaa poikkeusolojen johtamisjärjestelmien varmistamisessa aluevaltuuston päätöksellä palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 Uudenmaan riskianalyysin tunnistamia väestönsuojeluun varautumisen riskiperusteisia riskinhallintakeinoja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Huolehditaan valmiussuunnittelusta ja laaditaan pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevat väestönsuojeluun varautumisen edellyttämät suunnitelmat

- Huolehditaan varajärjestelyistä, niihin liittyvästä testaamisesta ja kouluttamisesta sekä toiminnan hajauttamisesta
- Huolehditaan tilojen varaamisesta ja niihin liittyvistä sopimuksista
- Yhteensovitetään tilojen suunnittelu yhteistyöalueen pelastuslaitosten kanssa
- Varmistetaan osaaminen riittävällä suunnitelmiin ja toimintamalleihin liittyvällä koulutuksella ja harjoittelulla.
- Varmistetaan väestönsuojeluorganisaation perustamiseen ja suunnitelmien käyttöönottoon liittyvä osaaminen sekä toimintamallien riittävä harjoittelu
- Ylläpidetään pelastustoiminnan yhteistyön ja johtamisen suunnitelmia ja harjoittelua eri skenaarioissa
- Päivitetään suunnitelmia ja kehitetään johtamisen toimintamalleja harjoitusten oppien perusteella
- Ylläpidetään ajantasaista johtamista tukevia tiloja, välineitä sekä tieto- ja viestijärjestelmiä
- Varmistetaan johtamisjärjestelyjen toimivuus kaikissa turvallisuustilanteissa
- Huomioidaan poikkeusolojen toimivaltuudet suunnittelussa

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Kehitetään riskin tunnistamista vahvistamalla sodan ajan uhkien arviointia ja yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa
- Varmistetaan johtamistilojen asianmukainen toimivuus kaikissa turvallisuustilanteissa
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle tarvitaan johtamisen tarpeita palveleva tietoturvallinen tila

4.5.7 Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö

Sisältöä poistettu. Salassa pidettävä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 24 § kohta 8.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen Varautuminen ja turvallisuus -yksikkö toteuttaa kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä aluevaltuuston päätöksellä palvelutasopäätöskaudella 2027-2030 Uudenmaan riskianalyysin tunnistamia väestönsuojeluun varautumisen riskiperusteisia riskinhallintakeinoja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Tunnistetaan riskit hyödyntämällä alueellista varautumisyhteistyötä, alueellista riskiarviota ja tilannekuvatoimintaa sekä turvallisuussuunnittelun yhteistyötä

- Toteutetaan alueellista varautumisyhteistyötä yhteensovittamalla valmiussuunnitelmia sekä rakenteiden ja toimintamallien, suunnitelmien päivitysten ja yhteisten harjoitusten avulla
- Hyödynnetään yhteistyörakenteita, kuten väestönsuojelun yhteistyöryhmä, yhteyshenkilöjärjestelyt ja tilannekuvajärjestelyt
- Varmistetaan osaaminen suunnitelmien ja toimintamallien harjoittelulla
- Harjoitellaan eri skenaarioita
- Ylläpidetään pelastustoiminnan yhteistyön ja johtamisen suunnitelmia ja harjoittelua eri skenaarioissa
- Päivitetään suunnitelmia ja kehitetään johtamisen toimintamalleja harjoitusten oppien perusteella
- Ylläpidetään ajantasaisia johtamista tukevia välineitä sekä tieto- ja viestijärjestelmiä
- Huomioidaan poikkeusolojen toimivaltuudet suunnittelussa

Palvelutason kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana pelastuslaitos kehittää palvelutuotantoa:

- Varmistetaan johtamistilojen asianmukainen toimivuus kaikissa turvallisuustilanteissa

4.5.8 Muut palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät)

5 KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Palvelutason ylläpitämisen ohella toiminnan kehittäminen on keskeinen osa-alue ja se on pelastuslaitoksen arkipäiväistä toimintaa. Toiminnan kehittämistä toteutetaan jokaisella toiminnan tasolla aina henkilökohtaisista valmiuksista ja kyvykkyyksistä pelastuslaitoksen strategiseen johtamiseen. Toimintojen ja prosessien kehittäminen korostuu erityisesti päälystöviranhaltijoiden toimenkuvassa. Toimintoja kehitetään niin pelastuslaitoksen sisällä vastuualueittain kuin myös alueellisissa ja valtakunnallisissa yhteistyöverkostoissa. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimintaperiaatteena on olla aktiivisesti mukana pelastuslaitosten yhteistyöverkostoissa ja osaltaan antaa resursseja valtakunnalliseen pelastustoimen kehittämistyöhön. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen tahtotila on olla yhteistyöhakuinen ja -kykyinen.

Pelastuslaitoksen palvelut on kuvattu yksityiskohtaisesti palvelutasopäätöksen luvussa 4. Jokaisen palvelukuvauksen yhteydessä on esitetty myös palveluiden kehittämistarpeet palvelutasopäätöskaudelle. Palveluiden minimitaso on ns. lakisääteinen taso. Palvelukohtaisten kehittämistarpeiden tavoitetaso voi olla myös lakisääteisen tason yläpuolella.

Sipoon Söderkullaan suunniteltu pelastusasema vastaa Lupa- ja valvontaviraston huomioon, että pelastuslaitos ei tavoita aluetta toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisessa ajassa, varsinkin kun Söderkullan alue on nopeasti kasvava taajama. Söderkullan aseman tarve korostuu koko ajan, sillä alueen väestö ja kiinteistömäärä kasvaa kovaa vauhtia, ja vasteaikojen saavuttaminen vaatii myös pelastusyksikön sijoittamisen tälle alueelle. Uusi päätoiminen asema tulee vaikuttamaan sopimuspalokuntien asemaverkostoon alueella. Uusi asema tulee korvaamaan Sipoon Söderkullassa olevan väliaikaisen ensihoitoaseman, jossa on tällä hetkellä arkisin yksi ensihoitoyksikkö kahdeksan (8) tunnin valmiudessa. Ensihoitoyksikön valmiutta joudutaan tarkastamaan ja tarvittaessa muuttamaan toimialueen kehittymisen johdosta. Kaavamuutos rakentamiselle on käynnistynyt Sipoon kunnan toimesta. Tavoitteena on saada tarpeen mukainen kaava suunnitellulle rakennuspaikalle vuoden 2026 aikana, jolloin rakentaminen voisi käynnistyä vuonna 2027. Aseman rakennuskustannukset on arvioitu olevan noin 4,9 miljoonaa €. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ole lainaottovaltuutta vuodelle 2027, joten rakentamisen aloitus silloin ei ole mahdollista. Söderkullan pelastus- ja ensihoitoaseman ensihoidon osuus sisältyy sosiaali- ja terveystoimen osasuunnitelmaan.

Merkittäviä taloudellisia investointeja vaativia kehitystarpeita, jotka liittyvät erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelutuotantoon, ei palvelutasopäätöskaudelle 2027-2030 ole tunnistettu.

Pelastuslaitoksen ajoneuvokalustoa uusitaan noin kahden raskaan ajoneuvon vuosivauhdilla. Uudet autot sijoittuvat päätoimisen henkilöstön miehittämille pelastusasemille ja vanhempi auto siirtyy tärkeysjärjestyksen mukaisesti asemille, joissa käyttö on vähäisempää. Näin kaikkein vanhimpia autoja saadaan vähitellen pois ajosta.

Öljyntorjuntakaluston uusiminen on kiireellisyysjärjestyksessä korkealla. Seuraavan öljyntorjuntaveneen uusiminen on suunniteltu vuosille 2028.

Uudenmaan alueen pelastuslaitokset parantavat ja yhdenmukaistavat rauniopelastuskalustoa ja -kykyä, joka tulee olemaan yhteensopiva myös Puolustusvoimien rauniopelastuskaluston kanssa. Tavoitteena on parantaa ja kehittää Uudenmaan alueen poikkeusolojen suorituskkyä vastaamaan muuttunutta turvallisuusympäristöä ja uhkakuvia. Yhteishankintaan kuuluu raskas raivausyksikkö kalustettuna (sijoitus Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, kustannusarvio 700 000€), kaksi rauniopelastuskonttia, joista toinen on johto-/ työskentelykontti ja toinen kalustokontti kalustettuna (kustannusarvio 600 000€) sekä viisi rauniopelastusperäkärä kalusteineen (hajasijoitettuna Uudenmaan alueelle, 800 000€). Yhteishankinnan kokonaisarvo 2 100 000€, johon Uudenmaan pelastuslaitokset ovat hakeneet Euroopan unionin rahoittamaa ISF hankeavustusta.

Nykyinen suunniteltu poikkeusolojen johtamistila vaatii merkittävän perusparannuksen tai vaihtoehtoisesti kokonaan uuden tilan. Lisäksi tarvitaan tietoturallinen tila. Muita merkittäviä varautumisen kokonaisuuteen liittyviä ja investointeja vaativia kehitystarpeita ei palvelutasopäätöskaudelle 2027-2030 ole tunnistettu.

Kehittämissuunnitelman koosteeseen on kuvattu muut tunnistetut sellaiset palvelutasoa koskevat muutostarpeet ja päätökset, jotka aiheuttavat pelastuslaitoksella merkittävää voimavarojen tai toimintojen uudelleen kohdentamista tai suuria investointeja tai lisäyksiä käyttötalousarvioon.

Kehittämistavoite	Toteuttamis- aikataulu (vuosi)	Lisäys käyttötalous- arvioon (t€)	Investointi- tarve (t€)	HTV -vaikutus
Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen (4.5.6) Johtamistoimintojen tarvitsemat toimitilat sekä viesti- ja tietoliikenneyhteydet suojataan niin kyberturvallisuuden kannalta kuin myös asevaikutuksilta. Varmistetaan poikkeusolojen ja sodan ajan väestönsuojelun viesti- ja johtamisjärjestelmä sekä varaviestiverkko.	2029-2031		+500 (2029-2030)	-
Virve 2.0 järjestelmän käyttöönotto. Liittymä ja leasing kulut.	2027-2030 jatkuu 2032	2027: +92 2028: +167 2029: +122 2030: +155		
Sipoo Söderkullan aseman rakentaminen. Uusi asema. Parantaa toiminta-alueen saavutettavuutta sekä pelastuslaitoksen erikoiskaluston suorituskykyä.	2027-2028		+ 4 900 (2027-2028)	
Pelastustoiminnan toimintavalmiuden varmistaminen. Raskas ajoneuvokalusto (2,5kpl/vuosi)	2027-2030		+ 1 500 / vuosi 2027-2030	
Öljyntorjunnan suorituskyvyn varmistaminen. Öljyntorjuntakaluston uusiminen.	2027-2030		+ 350 2027-2030	
Öljyntorjunnan suorituskyvyn varmistaminen. Öljyntorjuntaveneen uusiminen.	2028		+ 1 600 (2028)	
Uudenmaan alueen pelastuslaitosten yhteishankintana rauniopelastuskaluston ja -kyvyn parantaminen ja yhdenmukaistaminen (4.2.2.14)	2027		+226	
Pelastuslaitosten yhteiset ICT-järjestelmät	2027-2030		+ 300 2027-2030	
Väestöhälytínjärjestelmät	2027-2030		+ 240 2027-2030	
Porvoon pelastusaseman lunastaminen omaksi	2027		+6000	
Pelastusasemien turvallisuusjärjestelyiden parantaminen.	2027-2028		+ 200 (2027-2028)	

Taulukko 16: Kehittämissuunnitelman kooste

LIITTEET

Liite 1: Päättävän palvelutasokauden arviointi: onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Palvelu	Palveluille asetetut tavoitteet palvelutasopäätöksessä 2024-2026	Pelastuslaitoksen oma arvio tavoitteiden toteutumisesta palvelutasopäätöskaudella	Hyvinvointialueneuvottelut ja AVI:n asiantuntija-arviot (2024 ja 2025)
Turvallisuusviestintä ja -koulutus	Turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen keskeisimmät kohderyhmät, keinot ja sisällölliset painopisteet määritellään vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa	Turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen vuosittaiset kohderyhmät ja toimintatavat on olleet eri vuosina hyvin samankaltaiset. OE-suunnitelma on päivitetty vuosittain.	Ohjauksen ja neuvonnan saatavuus oli kokonaisuutena hyvä ja asetetut tavoitteet saavutettiin. Ohjauksen ja neuvonnan tarve kasvoi lievästi. Akuutteja resurssi- tai saatavuusongelmia ei ole tunnistettu. Turvallisuusviestintä toteutui asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Keskeiseksi kehittämiskohteeksi tunnistettiin turvallisuusneuvonnan tilastoinnin tarkentaminen.
	Turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen kohdentamisen pääperiaatteet ovat: Ihmisen elämäнкаари, erityistä tarkastelua vaativien kohteiden huomiointi, henkilöturvallisuuskohteet, vuosittaiset valtakunnalliset kohderyhmät	Turvallisuusviestintää ja koulutusta on kohdennettu tavoitteen mukaisesti.	
	Turvallisuuskoulutusten vuosittavoitteena on tavoittaa kolme (3) prosenttia toiminta-alueen väestöstä.	Palveluille asetettu määrällinen tavoite on saavutettu vuosittain (2024: 6%, 2025: 8%).	
	Turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen sisältö vastaa kohderyhmän tarpeisiin, huomioiden myös eri kieliryhmät sekä erityisryhmien tarpeet.	Turvallisuusviestintää ja -koulutusta on pystytty tarjoamaan erityisryhmille jonkin verran. Toimintaa ei ole kyetty kehittämään määrätietoiseksi ja laaja-alaiseksi toiminnaksi.	
	Osallistutaan harkinnan mukaan paloturvallisuutta edistäviin yleisötilaisuuksiin ja kampanjoihin turvallisuuskoulutuksen ja -viestinnän keinoin.	Palvelutasopäätöskauden aikana on osallistuttu erilaisiin yleisötapahtumiin: - Porvoon päivät - Loviisan Wanhat Talot - erilaisia pienempiä kylätapahtumia (VPK:t).	
	Pelastuslaitoksen verkkosivuilta löytyy keskeiset ohjeet, ilmoituskanavat ja yhteystiedot.	Pelastuslaitoksen verkkosivuilla oleva ohjeistus on ajan tasalla.	
	Pelastuslaitos tekee turvallisuusviestintää eri sosiaalisen median alustoilla	Turvallisuusviestintää on tehty eri sosiaalisen median alustoilla yhteistyössä hyvinvointialueen viestinnän kanssa	
Pelastustoimelle kuuluva ohjaus	Kaikki asiakkailta tulevat ohjaus- ja yhteydenottopyynnot käsitellään taroituksenmukaisesti.	Kaikki yhteydenotot on käsitelty kohtuullisessa ajassa. Negatiivista asiakaspalautetta ei ole tullut	Kehittämistarpeita on tunnistettu muun muassa sopimuspalokuntien hyödyntämisessä sekä Kilpilahden teollisuusalueen lähialueiden viestinnässä ja ikääntyneiden kotona asuvien paloturvallisuudessa.
Neuvontapalvelut	Päivystävän palotarkastajan palvelua tarjotaan arkisin klo 9–14.00 puhelimitse sekä sähköpostitse.	Palvelua on pystytty ylläpitämään tavoitteen mukaisesti	
	Kaikki asiakkailta tulevat yhteydenottopyynnot käsitellään ja niihin reagoidaan tarpeen edellyttämällä tavalla ja ilman aiheutonta viivytystä.	Kaikki yhteydenotot on käsitelty kohtuullisessa ajassa. Negatiivista asiakaspalautetta ei ole tullut	
Palontutkinta	Palontutkintatason I arvion suorittaa aina kaikkiin tulipaloihin pelastustoiminnanjohtaja (pelastuslaki 41 §) ja kirjaa sen Pronto-ohjeen mukaisesti onnettomuuslsteelle.	I-tason palontutkinnan (eli pelastustoiminnan johtajan arvio syttymissyystä) vuosittain toteutumisprosentti on ollut keskimäärin 100 %. ”Ei voida arvioida” merkintä on ollut 2024: 11 % ja 2025: 5 % = KA: 8 %.	Palontutkinta toteutui vuonna 2024 ja 2025 suunnitellusti. Kaikki tutkintakynnyksen ylittäneet palot tutkittiin II-tasolla. Riskienhallinnan viranhaltijoiden ammattitaidon voidaan katsoa hyötyvän alueella olevasta palontutkinnan järjestelystä. Tutkintojen tuottamaa tietoa pyritään hyödyntämään
	Palontutkintatason II tutkinta suoritetaan kaikissa (ptp:ssä erikseen listatun) kriteeristön täyttävissä tulipaloissa	II-tason palontutkinnan vuosittain tutkintaprosentti on ollut: - rakennuspalot 2024: 82 %, 2025: 72 % = KA: 77 % - kaikki tulipalot 2024: 37 %, 2025: 30 % = KA 34 %.	

	Palontutkintatason III tutkinta suoritetaan tarpeen vaatiessa erityisen merkittävistä tapauksista tai osana muuta tutkintaa.	III-tason palontutkintatapauksia palvelutasopäätöskaudella on ollut yhteensä 0 kappaletta.	turvallisuusviestinnässä, valvonnassa, rakentamisen ohjauksessa, pelastustoiminnan kehittämisessä sekä sote-henkilöstön koulutuksessa. Jatkokehitystä tarvitaan ennen kaikkea tutkintatiedon kokonaisvaltaisessa käytössä operatiivisessa johtamisessa ja koulutuksessa sekä palontutkintakoulutuksen ja eri tutkintatasojen osaamisen systemaattisessa vahvistamisessa alueellisessa ja valtakunnallisessa yhteistyössä.
Yhteistyö onnettomuuk- sien ehkäisemiseksi	Osallistutaan aktiivisesti eri yhteistyöfoorumeihin.	Pelastuslaitos on ollut aktiivinen erityisesti pelastuslaitosten yhteistyöverkostoissa (HIKLU ja Kumppanuusverkosto) sekä alueellisessa yhteistyössä eri viranomaisten kanssa	Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä viranomaisten ja sidosryhmien yhteistyö on vuonna 2024 ollut tarvetta vastaavalla tasolla. Kaikki toimenpidepyynnöt käsiteltiin. Yhteistyöhön liittyen ei havaittu merkittäviä kehittämistarpeita.
	Kaikki pelastuslain 379/2011 62§ mukaiset nuohoojien vikailmoitukset käsitellään tarkoituksenmukaisella tavalla päivystävä palotarkastajan toimesta.	Kaikki vikailmoituksen on käsitelty toimintaohjeistuksen mukaisesti. Yhteensä 27 vikailmoitusta vuosina 2024-2025.	
Yhteistyö rakentamisen ohjauksessa ja valvonnassa	Kaikki yhteistyöviranomaisilta tulevat ohjaus- ja yhteydenotto pyynnöt käsitellään tarkoituksenmukaisesti.	Kaikki yhteydenotot on käsitelty kohtuullisessa ajassa. Negatiivista asiakaspalautetta ei ole tullut	
	Pelastusviranominen antaa pelastustoimen asiantuntijana lausuntoja uudis- ja saneeraushankkeista pääasiassa rakennusvalvontaviranomaisen pyynnöstä.	Kaikkiin tarkoituksenmukaisiin lausuntopyyntöihin on pystytty vastaamaan kohtuullisessa ajassa (vähintään kahden viikon kuluessa)	
	Pelastusviranomainen suorittaa pelastustoimen asiantuntijana uudisrakennusten ja saneerauskohteiden tarkastuksia, mikäli kunnan rakennusvalvontaviranomainen on sen rakennusluvassa määrännyt suoritettavaksi.	Kaikki rakennusaikaiset tarkastuspyynnöt on pystytty hoitamaan.	
	Pelastusviranomaisen asiantuntijalausunto annetaan ja tarkastus rakennushankkeen aikana suoritetaan (ptp:ssä erikseen listattuihin) uudisrakennus- ja saneerauskohteiden rakennuslupa-asiakirjoihin	Kaikkiin lausuntopyyntöihin on pystytty vastaamaan kohtuullisessa ajassa (vähintään kahden viikon kuluessa)	
	Onnettomuuksien ehkäisy suunnitelmassa määritellään tarkemmin pelastuslaitoksen tekemän rakentamisen ja maankäytön ohjauksen sekä tarkastuksen priorisointi ja toimintatavat, joilla resurssit pyritään kohdentamaan tarkoituksenmukaisesti hankkeiden vaativuuden ja yhteiskunnallisen merkityksen mukaisesti.	OE-suunnitelmassa on määritelty toimintatavat. OE-suunnitelma on päivitetty vuosittain.	
Paloriski-ilmoitusten valvonta ja siihen liittyvät palvelut	Paloriski-ilmoitusten käsittely ja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa pidetään vähintään nykyisellä tasolla	Yhteistyö on parantunut ja viranomaisverkosto on laajentunut palvelutasopäätöskauden aikana. Ilmoitusten määrä vuositasolla on pysynyt kutakuinkin samana. 2024: 83 kpl, 2025: 86 kpl.	
	Kaikki ilmeistä palovaaraa koskevat ilmoitukset käsitellään ja niihin reagoidaan riskinarvion edellyttämällä tavalla tarvittaessa yhteistyössä keskeisten yhteistyöviranomaisen kanssa.	Kaikkiin paloriski-ilmoituksiin on reagoitu tarkoituksen mukaisella tavalla yhteistyössä eri viranomaisten kanssa.	

Onnettomuuskehityksen seuranta	Onnettomuuksien ja niiden uhkien seuranta sisältyy keskeisesti riskianalyysin laadintaan ja palontutkintaan.	Tulipaloja on analysoitu ja niistä on tehty kirjallisia koosteita (mm. sarjoitettu epämääräisiä tulipaloja). Yhteistyötä tässä on tehty Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa sekä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa.	Onnettomuuskehitystä seurattiin Uudenmaan yhteisessä riskianalyysissä ja osana palontutkintaa. Onnettomuuskehityksen seuranta tehdään pääosin pelastuslaitoksen kehitys- ja ohjausyksikön resursseilla, mutta todellisuudessa panostus on tätä laajempi, koska samaa seuranta tehdään osana riskianalyysi-, palontutkinta- ja tilannekustointintoja.
	Seurannan painopisteenä riskianalyysissä on: tehtävämäärien ja tehtäviin käytettyjen henkilötyötuntien tilastot, pelastusyksiköiden tehtäväsidonaisuus, vakavat henkilövahingot, keskimääräistä vakavammat tilanteet, keskeisimmät päivittäiset onnettomuusriskit, laskennalliset onnettomuusvahingot	Uusi riskianalyysi valmisteltu yhteistyössä kaikkien Uudenmaan pelastuslaitoksien kesken. Riskianalyysin valmistelussa hyödynnetty käytettävissä olevaa tietoa. Ei välttämättä juuri kirjoitetun kaltaisesti.	
Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen varmistaminen	Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ei ole sopinut onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle.		-
Pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamisen valvonta	Valvontatoimenpiteet, niiden toteuttaminen sekä valvontakeinot määritellään vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa	OE-suunnitelmassa on määritelty toimintatavat. OE-suunnitelma on päivitetty vuosittain.	Valvontasuunnitelman mukaisissa suunniteltujen ja raportoitujen toteutuneiden tarkastusten määrässä on ollut useana vuonna merkittäviä eroja. Toteutuneet tarkastukset ovat olleet kymmeniä kohteita suunniteltua vähemmän. Kuitenkaan määräaikaaisesti valvottavien kohteiden kokonaismäärässä ei ole havaittavissa vastaavaa laskusuhdannetta. Yhdenmukaiset toimintatavat ja selkeä kirjaaminen on tärkeää, jotta palveluiden arviointia voidaan tehdä eri alueilla ja valtakunnallisesti yhdenmukaisin perustein. Onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmä voi tulevaisuudessa tuoda asiaan parannusta. Alueen raportoitavat luvut (PRONTO, valvontasuunnitelma ja vuosittainen selvitys) ovat ristiriidassa keskenään, joten palvelujen tarpeen ja saatavuuden tarkempi arviointi ei ole mahdollista. Kehittämistarpeina alue nostaa esille puutteet luotettavassa mittaristossa, vertailukelpoisessa tietopohjassa sekä järjestelmien yhteensopivuudessa. Kehittämistarpeiksi nousevat lisäksi asiakaskokemusten systemaattinen keruu
	Määräaikaisen valvonnan piirissä olevat kohteet valvotaan täysimääräisesti vuosittain OE-suunnitelmassa suunnitellusti.	Palveluille asetettu määrällinen tavoite on saavutettu vuosittain 100 %.	
	Epäsäännölliset valvontatoimenpiteet toteutetaan ilman aiheutonta viivytystä.	Kaikki epäsäännölliset valvontatoimenpiteet on hoidettu	
Paloturvallisuuden itsearviointi	Paloturvallisuuden itsearviointimenetelmää käytetään yhden ja kahden asunnon rakennuksiin. Yhden ja kahden asunnon rakennuksien paloturvallisuuden itsearvioinnin välinä käytetään 10 vuoden kiertoa.	Paloturvallisuuden itsearviointi on toteutettu asetetun tavoitekierron mukaisesti.	Kehittämistarpeina alue nostaa esille puutteet luotettavassa mittaristossa, vertailukelpoisessa tietopohjassa sekä järjestelmien yhteensopivuudessa. Kehittämistarpeiksi nousevat lisäksi asiakaskokemusten systemaattinen keruu
	Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritellään paloturvallisuuden itsearviointia koskevat vuosittaiset alueet.	OE-suunnitelmassa on määritelty vuosittaiset alueet. OE-suunnitelma on päivitetty vuosittain.	
	Paloturvallisuuden itsearviointia käytetään riskienarviointimenetelmänä valvontatoimenpiteiden kohdentamiseen. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritellään itsearviointijärjestelmän perusteella toteutettavat valvontatoimenpiteet.	OE-suunnitelmassa on määritelty vuosittain postinumeropelusteiset valvonta-alueet, joihin on vuorollaan joka 10. vuosi toimitettu postitse paloturvallisuusopas, itsearviointilomake sekä saatekirje. Saadut vastaukset on kerätty yhteen ja niihin on suoritettu analysointia. Vastaamattomiin kohteisiin on lähetetty muistutuskirje. Tämän jälkeen vastaamatta jääneisiin kohteisiin on kohdistettu valvonnallinen tavoittelukäynti, valvontatoimenpide tai muu kontaktiyritys.	
Kemikaalivalvonta	Suoritetaan kemikaalivalvonnan lakisäätteiset tehtävät täysimääräisesti ilman aiheutonta viivytystä	Kaikkiin kemikaalilain mukaisiin valvontatarpeisiin ja lupapäätösten käsittelyyn on pystytty vastaamaan kohtuullisessa ajassa (vähintään kahden viikon kuluessa)	

	Vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä säilytystä valvotaan määräraikaisen valvontatehtävien yhteydessä (ptp:ssä erikseen) määriteltyjen luokitusten ja vaihteluväliperiaatteiden mukaisesti.	Kiinteistöjen määräaikainen valvonta on suoritettu täysimääräisesti vuosittaisten tavoitteiden mukaisesti. Mukana määräraikaisessa valvonnassa on ollut myös kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia käsittävät kohteet.	Alue on pystynyt vastaamaan kemikaalilainsäädännön mukaisiin asiakastarpeisiin. Kehittämistarpeena on tuotu esiin lisäresurssitarve kemikaaliosaamisen syventämiseksi, ja todettu että lisäresurssi on saatu kevään 2025 aikana. Alueen selvityksen mukaan vaikuttavuuden arviointia varten ei ole riittäviä valtakunnallisia mittareita. Alue ei ole tuonut selvityksessään esille tarkempaa tietoa kemikaalilainsäädännön mukaisen valvonnan saatavuudesta, vaikutuksista tai kehittämistarpeesta. Tästä syystä tarkempaa arviointia ei voida tehdä.
Valmiuden tarkastaminen	Ei toteuteta erillisenä toimintona. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos toteuttaa toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksien valvontaa pelastuslain 78§ nojalla.	Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksien valvontaa suoritetaan pelastuslain 78§ nojalla.	Alueen näkemys valmiustarkastuksista poikkeaa merkittävästi muista alueista. Alue ei ole tunnistanut tehtävään liittyviä palvelutarpeita. Alueella ei ole käynnissä asiaan liittyviä kehittämissuunnitelmia tai -toimenpiteitä.

